

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCV., št. 1
januar – prosiniec

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilno izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Swaraz, d. o. o., v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Bojan Aybar, Tomaž Burazer,
Franc Černigoj, Ivan Kuljaj,
Janko Mehle, Boštjan Pokorny,
Lojze Števanec in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite tudi po e-pošti (ali na disketi + izpis), **uradne dopise**, potrjene z žigom in podpisom odgovorne osebe ZLD/LD, in **fotografije** pa v originalu ali na CD. Pripišite tudi svojo **telefonsko številko**.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d. d., Ljubljana: 02010-0015687097.

Foto: I. Holy

IZ VSEBINE:

S. F. Kropce:	In vendar se vrti ...	4
M. Toš:	Trajnostna raba, ne licemerstvo!	5
IZ DNEVNEGA TISKA		6
G. Hodnik:	Na obisku pri RAUG Ammotec	8
M. Kotnik:	Ugotovitve ob krmljenju fazanov v revirju Privred	12
B. Avbar:	Lovec, alkohol in orožje	16
J. Marolt:	Kaj je Janez Vajkard Valvasor pisal o divjadi in lovstvu v Slavi vojvodine Kranjske (2)	18
PO LOVSKEM SVETU		19
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	19
E. Krašna:	Posledice podnebnega segrevanja na visokogorsko rastlinstvo in živalstvo	20
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		24
J. Krivec:	Njuno življenje	24
F. Černigoj:	Izid javnega natečaja za literarna besedila z lovsko tematiko	25
LOVSKA ORGANIZACIJA		26
T. Drolc:	Predsednik LZS ponovno mag. Srečko F. Kropce	26
S. Žerjav:	Predpisan dogovor o skupnem izvajanju naravoslovne dejavnosti	28
T. Drolc:	LZS o uspešnem povezovanju s sorodnimi organizacijami in sonaravnem upravljanju z divjadjo	28
M. Toš:	Kmetijski in okoljski resor pod skupno streho?	29
F. Rotar:	Z roba Ljubljanskega barja	29
Erico:	Prošnja za sodelovanje	30
Z. Pavlin:	Praznovanja dobrovolnih lovcev	31
S. F. Kropce:	Dopolnilno izpopolnjevanje za lovske čuvaje v Prlekiji	32
L. Steinbacher:	Srečanja krepijo lovsko tovarištvo	32
M. Gržina:	Jubilejno leto Savinjskih rogistov	33
G. O. Rettinger:	Po petih letih dvanajsti zlati rog Domžalskim rogistom	34
LZS:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	35
MLADI PIŠEJO		36
M. Leskovic:	Naš prvi šolski (naravoslovni) tabor	36
JUBILANTI		37
LOVSKI OPRTNIK		38
J. Troha:	Lani smo preživeli skupaj nekaj prijetnih trenutkov	38
D. Čarga:	Po ideje pojdi v naravo!	39
A. Tollazzi:	Črmodlaki navadni polh	41
G. Hodnik:	Stojalo za čiščenje orožja	41
Ekipa SloWolf:	Je mogoče drobnico učinkovito zavarovati pred napadi volkov?	42
P. Nared:	Gledam te ...	42
K. Beton:	Nova knjiga o lovcih pod Jelovico	43
B. Leskovic:	Owen Johnson in David More: Drevesa ¹ in Robert Brus: Drevesne vrste na Slovenskem ²	43
V SPOMIN		46
LOVSKA KINOLOGIJA		47
J. Šumak:	13. Državna UP brak-jazbečarjev v Ponikvi	47
L. Šmigoc:	9. Državno prvenstvo ptičarjev za poka sv. Huberta – 2011	48
R. Bandelj:	17. Državna samostojna tekma v delu lovskih psov po umetni krvni sledi	49
M. Bauman:	JZP in ŠPP za ptičarje tudi tokrat v Staršah	49
J. Šumak:	Občni zbor Društva ljubiteljev nemških prepeličarjev	50
I. Trček:	JZP in ŠPP za ptičarje, UP za španjele in VP za nemške prepeličarje v Pomurju	50
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	51

SLIKA NA NASLOVNICI:
Volk – *Canis lupus*
Foto: M. Artnak – Grča

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna	srnjak, lanščak: <u>1. 5.–31. 10.</u>
srna, mladiči obeh spolov:	<u>1. 9.–31. 12.</u>
mladica:	1. 5.–31. 12.
Navadni jelen	jelen: <u>16. 8.–31. 12.</u>
košuta, teleta obeh spolov:	<u>1. 9.–31. 12.</u>
junica, lanščak:	1. 7.–31. 12.
Damjak	damjak: <u>16. 8.–31. 12.</u>
košuta in teleta obeh spolov:	<u>1. 9.–31. 12.</u>
junica, lanščak:	1. 7.–31. 12.
Mufflon	oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov: <u>1. 8.–28. 2.</u>
ovca:	1. 8.–31. 12.
Gams	kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: <u>1. 8.–31. 12.</u>
Kozorog	kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: <u>1. 8.–31. 12. a</u>
Divji prašič	merjasec: <u>1. 4.–31. 1.</u>
svinja:	<u>1. 7.–31. 1.</u>
ozimci in lanščaki obeh spolov:	<u>1. 1.–31. 12.</u>
Poljski zajec	<u>1. 10.–15. 12.</u>
Kuna belica, kuna zlatica	<u>1. 11.–28. 2.</u>
Jazbec	<u>1. 8.–31. 12.</u>
Lisica	<u>1. 7.–15. 3.</u>
Rakunasti pes (enok)	<u>1. 8.–31. 3.</u>
Navadni polh	<u>1. 10.–30. 11.</u>
Alpski svizec	<u>1. 9.–30. 10.</u>
Pižmovka	<u>1. 8.–31. 3.</u>
Nutrija	<u>1. 1.–31. 12.</u>
Fazan	<u>1. 9.–15. 1.</u>
Poljska jerebica (gojena)	<u>1. 9.–15. 11.</u>
Raca mlakarica	<u>1. 9.–15. 1.</u>
Šoja	<u>20. 8.–28. 2.</u>
Sraka	<u>1. 8.–28. 2.</u>
Siva vrana	<u>10. 8.–28. 2.</u>
Medved in volk	po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (<i>Ursus arctos</i>) in volka (<i>Canis lupus</i>) iz narave (Ur. list RS, št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

In vendar se vrti ...

Zakorakali smo v leto 2012. Praznovanja so za nami, zaželeli smo si najlepše želje in potegnili črto za minulo leto. V silvestrski noči smo si zadali cilje, obljube; zdaj so za nami že prvi dnevi novega leta, da vse začnemo uresničevati. Nekateri so si zadali le en cilj, eno nalogo, drugi smo si jih zadali več. Saj veste, če sem si zadal deset ciljev in sem uresničil le tri, sem v nečem uspel. Če si zadaš le en cilj, ki ga ne uresničiš, nisi uspel; potem je to lahko katastrofa ...

Kot predsednik LZS sem se vprašal, kaj smo lovci naredili v minulem letu? Veliko! To je moja ugotovitev in tudi smela trditev. V tem mesecu (natančno 12. 1. 2012) bomo po dolgem času sklenili štiriletni mandat dosedanjega vodstva LZS. Uresničili smo večino zadanih nalog ali ciljev, ki so navedeni v Viziji iz leta 2008, ki smo jo potrdili lovci. V lanskem decembru smo opravili volitve predsednika in organov LZS, ki bodo začeli opravljati svoje delo po omejenem datumu v tem mesecu. Nekaj nove svežine bodo vnesli novoizvoljeni člani, za veliko starih izkušenj pa bodo poskrbeli ponovno izvoljeni. Na novo bomo oblikovali vse komisije UO, si sestavili delovne programe, poti in cilje. Imenovan bo tudi novi uredniški odbor, ki bo nadaljeval delo in poslanstvo naše revije.

Če se ozrem na minulo obdobje štirih let, ugotovim, da sem lahko zadovoljen z rezultati. Res sem na posameznih postavkah pričakoval boljše rezultate, kot so bili doseženi, pa vendar ... Lahko jih izpopolnimo. Kaj vse je bilo storjeno v zadnjem obdobju štirih let:

- LZS je bolj prepoznavna in spoštovana doma in v tujini,
- vladne organizacije, vključno z ministrstvi, pri svojih

odločitvah bolj upoštevajo LZS, jo redno vključujejo v svoje aktivnosti in v sodelovanju z nami iščejo ustrežnejše rešitve,

- LZS se je povezala (podpisi o sodelovanju) s posameznimi sorodnimi nevladnimi organizacijami v prid uspešnejšemu uresničevanju skupnih ciljev pri varstvu, izboljšanju okolja divjadi, pri trajnostnemu upravljanju z naravnimi viri in pri splošnem varstvu narave. Urejeno lovstvo je neločljivi in nujni sestavni del varstva narave,
- LZS uspešno deluje kot servis našim članicam.

Glavni poudarki mojega vodenja LZS v naslednjem mandatu pa so:

- še povečati vpliv lovcev na področju načrtovanja upravljanja z divjadjo,
- povečati vse aktivnosti pri zagotavljanju/uresničevanju zakonskih obveznosti države in vladnih institucij na področju trajnostne rabe naravnih virov in varstva narave,
- aktivnejše sodelovanje pri nastajanju nove zakonodaje na področju varstva divjadi, narave in naravnega okolja,
- delo na področju lovske kinologije,
- skupno in enotno delovanje z drugimi nevladnimi organizacijami in usklajeno delovanje na področju varstva divjega živalstva, narave in okolja,
- promocija lovske kulture in slovenske lovske tradicije (humanitarni koncerti, razstave del lovskih umetnikov in ustvarjalcev na temo lovstva in divjadi),
- sprememba oziroma ustrezna dopolnitev zakonodaje s področja cestnega prometa (obveznosti oziroma dolžnosti udeležencev v prometu do divjadi na cesti ...),
- aktivnosti za preprečevanje in zmanjšanje škode od div-

V letu 2012 želimo usem bralcem našega glasila obilo zdravja, delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva tudi pri varstvu divjadi, njenega okolja in na lovu!

Uredništvo Lovca

Upravni odbor LZS

jadi in na njej (ustreznejše uveljavljanje odškodnin tudi za povzročeno škodo na divjadi),

- vzpostavitev mreže »lovskih šolskih poti« kot ene izmed poglavitnih aktivnosti za ozaveščanje ljudi za pravilno gibanje v naravi,

- vzpostavitev ustrežnejšega ravnovesja med plačilom koncesijske dajatve in »lovskih« storitev« za državo, inštitucije ...,

- organizacija pregledne razstave slovenskih lovskih trofejev na sejmu LOV v Gornji Radgoni (2012),

- nadaljevanje opravljanja nedokončanih programskih aktivnosti, ki so bile sprejete že v sklopu vizije in dela organov LZS do leta 2012.

Zavedam se, da v naštetih alinejah še kaj manjka, pa vseeno menim, da nam kaj dodatnega tudi ne bo ušlo. Kaj je najbolj zaznamovalo obdobje zadnjih štirih let v lovstvu? Veliko stvari, vendar sem prepričan, da smo storili vse tisto, kar moramo upoštevati v prihodnje. Lovci se moramo ukvarjati zlasti z nalogami in aktivnostmi, ki jih imamo zapisane. Ukvarjati pa se moramo tudi z lastno organizacijo in medsebojnimi odnosi. Če se ukvarjamo samo sami s seboj, potem gre hitro mimo vse drugo, kar ne bi smelo. Tako je, kot se zgodi na stojšču: če telefoniramo, bo zagotovo prav tedaj vse šlo mimo nas ... In nič drugače ni v vsakdanjem življenju.

Torej: z dobrimi izkušnjami se smelo usmerimo naprej! Zavedati se moramo tudi, da preden bomo dajali ocene o kateri zadevi ali posamezniku, si moramo pridobiti popolnejše in zanesljive informacije. Če jih nimamo, nikar prehitro ne ocenjujmo ne posameznika ne konkretne situacije!

Spoštovani lovski tovariši in tovarišice, vsem vam, ki ste mi na zadnjih volitvah zaupali, da sem prejel veliko večino glasov, se zahvaljujem za podporo, javno pa se zahvaljujem tudi vam za vse, kar ste dobrega storili v lovstvu in za lovstvo. Še naprej vas vabim k delu pri plemenitem poslanstvu lovstva. Vabim vas in se vsem zahvaljujem, tudi Mariji iz kočevskih gozdov ...

Dober pogled in lovski zdravo!

*Mag. Srečko F. Kropo,
predsednik LZS*

Foto: M. Rovšček – Diana

Iz mojega zornega kota

TRAJNOSTNA RABA, NE LICEMERSTVO!

Leto za letom se nadaljujejo znane polemike o tem, kako sporna je menda ureditev lovstva in kako nesprejemljivo je početje lovcev, ki »ubijajo nedolžne živali in zdravijo lastne frustracije«. Še kaj hujšega se najde v dnevnem in revijalnem tisku, da o spletu ne govorimo posebej. Mnenja in kritike so res različne, od tistih najbolj nedolžnih do nekaterih, za katere lahko bi zapisali, da so sovražni govor. Toliko gnojnice je včasih zlite po nas, da človek preprosto ne more razumeti, kje sploh živimo. Tudi sam dobivam veliko tovrstne pošte, nekaj podpisane, nekaj pa anonimne. To je pač najlažje, popljuvati in potlačiti, za nameček pa se ne podpisati, da bi človek vedel, od kod prihajata gnev in jeza naših nasprotnikov. Na nepodpisane, anonimne zapise že dolgo ne odgovarjam, jemljem jih kot del »demokratske folklore« in kot sestavni del posla, ki ga pač (še) opravljam. Nekoliko mi je dvignila tlak tudi pobuda Društva za osvoboditev živali in njihove pravice in Združenja za razvoj miroljubnega kmetijstva za oceno ustavnosti in zakonitosti 5. člena Zakona o gozdovih, 5. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (oba v delu, ki se nanaša na lov) in Zakona o divjadi in lovstvu. Pravica za ustavno presojo je povsem legitimna, tega ne smemo nikomur oporekati. V preteklosti smo se zlasti s predsednikom Društva za osvoboditev živali Stankom Valpaticem že konstruktivno pogovarjali, oba sva bila njega dni celo gosta v Večerovi rubriki Pro&contra in sva zelo konstruktivno predstavila svoja mnenja in poglede na omenjeno problematiko. Mogoče bi pred ustavno pritožbo lahko znova odkrili karte in zaigrali novo »partijo pokra« kot igralci, ki se razumemo v skrivnosti igre in vemo, kje so naši aduti. Včasih so rekli, da »lepa beseda lepo mesto najde«. Kakor za koga.

Razveseljivo je, da je Komisija za organizacijsko-pravna vprašanja LZS na pobudo hitro odgovorila in da je vesoljna slovenska lovstva javnost lahko na spletnih straneh LZS našla zadovoljiv odgovor. Le-ta je sorazmerno dolg in dovolj celovit, tako da bi bil lahko zgled za podobne ali še večje izzive, ki so in bodo pred lovsko organizacijo. V preteklosti so nekateri šli celo mimo nas. V odgovoru, ki ga je podpisal Niko Šuštarčič, lahko med drugim preberemo, da »je v odnosu do narave zdaj v svetu sprejeto načelo trajnostne rabe narave, kar pomeni, da lahko iz narave za ljudi jemljemo le toliko, da ne ogrozimo naslednjih generacij. Zato je lov po zdajšnjih strokovnih načelih sestavni del trajnostne rabe narave, ker lahko lovimo le toliko, da ne bo ogrožena nobena živalska vrsta, da bo divjadi zagotovljena trajnost«. Avtorji odgovora niso pozabili zapisati, da »naša ustava pripisuje lastnini tudi socialno in ekološko vlogo in je zato zasebni interes lastnika omejen z javnim interesom«. In tako naprej do enega od zaključnih stavkov, ki je povezan z očitkom pobudnikov za oceno ustavnosti in zakonitosti omenjenih zakonskih členov, »da lovci morimo nedolžne živali«. Pravni strokovnjaki LZS iz KOPV so poudarili, da »gre za licemerstvo. Zavedati se je treba, da so vsa živa bitja na našem planetu v prehranski verigi, vse rastlinske in vse živalske vrste, pa tudi ljudje«. Ni bil odveč tudi citat Nobelovega nagrajenca Alberta Schweitzerja, »da smo ljudje krivi za smrt drugih že samo zato, ker živimo. Pri tem je skoraj vseeno, če jemo zelenjavo ali meso«. Verjamem, da se boste na to temo oglašili mnogi člani zelene bratovščine, saj je aktualna vedno znova. Zato ji tudi namenjam uvodno uredniško kolumno v prvi številki Lovca novega letnika z letnico 2012.

Januar je tudi mesec, ko je treba v večini LD poravnati članarino. In znova je že slišati pripombe, da je ta previsoka in da je zaradi gospodarske in socialne krize mnogi ne bodo zmogli. Verjamem, a hkrati za ponazoritev dodajam številke o članarini iz ene od madžarskih lovskih družin blizu Blatnega jezera. Celih 300,00 evrov je treba plačati, da domači lovci lahko lovijo samo netrofejno veliko divjad in nekaj malega poljske divjadi! Za nameček pa morajo pridno delati in včasih še dodatno seči v svoje denarnice, da poravnajo vse škodne zahtevke. Vsaka primerjava z našo stvarnostjo je zgolj slučajna.

Dr. Marjan Toš

Foto: J. Popež – Grča

PIJAN IN Z LOVSKO PUŠKO ZA VOLAN

Dolenjski list, 2. 11. (M. M.) – Trebanjski policisti so na praznični ponedeljek nekaj po 22. uri v Čatežu ustavili 55-letnega voznika osebnega avtomobila in mu zaradi suma vožnje pod vplivom alkohola odredili preizkus. V litru izdihanega zraka je imel 0,77 miligrama alkohola, zato so ga pridržali. Zaradi kršitve določil zakona o orožju so mu zasegli tudi lovsko puško in uvedli postopek o prekršku.

POLŠJE LETO

Delo, 5. 11. (Saša Bojc) – Prve dni novembra gredo na zimsko spanje še zadnji polhi, mali nočni glodavci pepelnato sive barve, z dolgimi brki, košatim repom in izbuljenimi očmi. Pred tem se dodobra najedo žira in želoda. Kadar je letina obilna, se polhi navidezno čezmerno namnožijo in takšno leto imenujemo polšje leto. Po številu jih je veliko zato, ker so bolj dejavni. V skromnih letih gredo namreč spat veliko bolj zgodaj, je povedal biolog in vodja kustodiata za vretenčarje v Prirodoslovnem muzeju Slovenije **dr. Boris Kryštufek**. V letih brez obroda žira in želoda sploh nimajo mladičev.

Ali ste vedeli, da so v naših krajih polhe lovili že v 13. stoletju, da je v 17. stoletju o polhu in njegovih navadah pisal že **Janez Vajkard Valvasor** v Slavi vojvodine Kranjske?

VEČ KOT STO ŽRTEV VOLČJE ŠOLE

Primorske novice, 7. 11. – V Primorskih novicah lahko preberemo tudi sestavek z naslovom Več kot sto žrtev volčje šole. Starejši volkovi od konca septembra učijo mlade volčiče, kako naj se hranijo v naravi. V ta namen je padlo že sto glav drobnice in nekaj oslov. Pod Slavnikom je nedavno padel prvi od treh volkov, ki so po odločbi ministrstva predvideni za odstrel.

ŠAKALI NA LJUBLJANSKEM BARJU

RTV SLO, 10. 11. – Da šakal, plenilec in mrhovinar, volku podobna zver iz družine psov, živi tudi na Ljubljanskem barju, zaslediti pa ga je mogoče tudi v Posočju in ob Dravi, je mogoče med drugim sklepati tudi po njegovem značilnem oglašanju. Ocenjujejo, da je samo na Ljubljanskem barju več deset samcev in samic.

Sicer pa je bolj malo znanega o šakalih pri nas. Ponekod mu pravijo zlati šakal. Živi od severne Afrike in Indije, na Madžarskem, pa tudi na otokih (Korčula) v srednji in južni Dalmaciji (Pelješac), v Hercegovini, Črni gori, na Kosovu in v Makedoniji. Šakal je pokrit s sivo rumeno dlako in tehta od 10 do 15 kg. Hrano išče večinoma ponoči; hrani se z mrhovino, napada tudi živali.

Zlati šakal živi v severni Afriki, jugozahodni Evropi in po vsej južni Aziji. Lovi različne vrste, je grozde in napravi veliko škode v vinogradih. Živi v krdelih in ponoči neprijetno tuli. Domači pes spada v isti rod kot volk in šakal.

V Rusiji je šakal (križanec šakala in haskija) najprimernejši za odkrivanje eksploziva.

JE BIL MORDA KRIVOLOVEC?

Delo, 12. 11. (J. S.) – Šentjernejski policisti so na podlagi sodne odločbe opravili hišno preiskavo pri 28-letnem moškem v Dobruški vasi. Našli in zasegli so mu daljnogled, nabojnik in 333 nabojev. Ker v poročilu ni navedeno, če je bilo strelivo lovsko, ne moremo vedeti, ali je »šlo« za krivolovca ali za »ljubitelja strelstva brez orožnega lista«.

LOVNI TURIZEM, VELIKA TRŽNA PRILOŽNOST

Dnevnik, 14. 11. (Mojca Marot) – Jelenjad je ena najpomembnejših lovsko-upravljaljskih vrst v skoraj vseh evropskih državah, v Sloveniji, saj s seboj prinaša tudi številne ekološke in ekonomske prednosti. **Srečko Žerjav**, direktor strokovnih služb pri LZS, meni, da bi lovni turizem lahko imel pozitivne ekonomske učinke na naše gospodarstvo. »Ljudje, ki pride-

jo v Slovenijo z namenom lova na jelena, medveda ali gamsa, pustijo tu veliko denarja ...«

»Ker jelenjadi ne proučujemo dovolj, hkrati pa znanstvena spoznanja ne dosežejo domače strokovne javnosti, se zmanjšuje možnost optimalnega upravljanja te vrste divjadi,« med drugim meni **Boštjan Pokorny** z inštituta Erico. **Miran Hafner**, vodja odseka za divjad in lovstvo pri območni enoti Zavoda za gozdove v Kranju, pa meni, da v naših gozdovih jelenjad lahko povzroči resne konflikte med gozdarskimi interesi in interesi upravljanja z divjadjo. (Več o tem preberite v Dnevniku, 14. 11., na 8. strani.)

LOVCI BODO USTRELILI REKORDNO ŠTEVILO VOLKOV

Dnevnik, 16. 11. (Tatjana Pihlar) – Nova sezona lova na velike zveri, ki so zaradi ogroženosti zavarovane, traja že dober mesec. V skladu s pravilnikom, ki ga je pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), je v času od 1. oktobra 2011 do 30. septembra 2012 dovoljen odstrel 74 medvedov, 12 volkov in nobenega risa.

V strokovni javnosti je izzval ogorčenje predvsem predlagani odstrel volkov. Strokovnjak društva Dinaricum je MOP že pred sprejetjem pravilnika o letošnjem odstrelu medveda in volka opozoril na številne napake in

po njegovem mnenju nestrokovne, deloma tudi nezakonite odločitve pri poseganju v zavarovane živalske vrste. »Nismo proti odstrelu samemu po sebi, smo pa proti odstrelu na način, kot so ga načrtovali letos in ga trenutno že izvajajo,« nam je med drugim pojasnil predsednik društva Dinaricum biolog **Miha Krofel**. »Takšnega posega v populacijo volka ni bilo že trideset let.«

Strokovnjaki tudi za novo lovno dobo niso načrtovali nobenega odstrela risa, saj mu v Sloveniji po letu 1973, ko so ga pri nas ponovno naselili, znova grozi izumrtje.

MEDVED SPI MED BESNIMI KMETI

Primorske novice, Dnevnik, 21. 11. – Kmetje izpod Porezna so bili te dni seznanjeni z obsežno obrazložitvijo, s katero je Agencija RS za okolje zavrnila njihove štiri mesece stare zahteve za odstrel napadalnega medveda na porezensko-otavniških pašnikih. Čeprav se je zgodilo natančno tisto, kar so pričakovali, ne morejo skriti besa in napovedujejo, da se bodo uprli državi.

Tri dni pozneje je **Vanja Alič** v naslovu daljšega članka v Dnevniku zapisala: »Medvedu s Porezna se ni treba bati lovcev.« V Agenciji RS za okolje so ugotovili, da medved, ki je poleti sejal strah med pastirji na pobočju Porezna, ni nevaren za človeka. V tolminskem zavodu

za gozdove predpostavljajo, da je na območju zgornjega Posočja in Triglavskega narodnega parka do pet medvedov z mladiči in je potemtakem populacija v teh krajih vedno bolj ustaljena.

NOVA VOLČJA POJEDINA

Primorske novice, 23. 11. – Volčji trop se je tokrat nasitil z ovčami pri Senadolah in Dolenji vasi. Sledovi ugrizov kažejo, da so se klanja naučili tudi mladiči.

NEVESTNI LASTNIKI PSOV BODO PO NOvem LAHKO KAZNOVANI

Primorske novice, 24. 11. – Lastnike in skrbnike psov v Občini Miren - Kostanjevica, ki z javnih površin ne bodo odstranili pasjih iztrebkov, bo po novem lahko doletela kazen v višini 100 evrov.

KRIVOLOVCU POGOJNA KAZEN

Primorske novice, 28. 11. – Kmetu in rejcu drobnice iz Brkinov je koprsko sodišče zaradi posesti treh vojaških pušk in krivolova prisodilo pogojno zaporno kazen. Zaradi obeh kaznivih dejanj mu je dosodilo leto in deset mesecev zapore, v katero pa mu ne bo treba, če v štiri

letih ne bo ponovil enakega kaznivega dejanja.

BORNOVA (LOVSKA) POT

Slovenske novice, 17. 11. (Boris Dolničar) – Fotografija na stari razglednici, ki je bila odposlana v Judenburg, prikazuje zaselek Sv. Ano v času, ko je bil lastnik obsežnih tamkajšnjih gozdov Jud Friedrich Freiherr von Born. Prebival je v svoji vili Panorama, desno od cerkve. Nanj še vedno spominja njegova (lovska) pot po pobočju Begunjščice z Ljubelja na planino Preval, ki jo je leta 1891 naročil zgraditi zaradi lovišč, v katerih je naselil kozorože.

V Panorami se je zadrževal tudi med drugo svetovno vojno, dokler ga nacisti niso zaprli, nato pa poslali v koncentracijsko taborišče Dachau, kjer so ga leta 1944, starega 71 let, usmrtili.

LOVEC SE JE USTRELIL SAM

Dolenjski list, 28. 11. – Črnomaljski policisti so bili v soboto dopoldan obveščeni, naj bi se moški poškodoval s strelnim orožjem. Ugotovili so, da je nesreča nastala med lovom v okolici Semiča. Petdesetletnemu moškemu je spodrsnilo in je padel na lovsko puško, ki se je sprožila. Reševalci so ga zaradi strelnih ran odpeljali v bolnišnico. Policisti bodo s poročilom seznanili pristojno tožilstvo.

***

Nedeljski je 20. 11. objavil zanimivo pripoved o zadnjem medvedu na Medvedjaku (1578 metrov), ki si je zaželel medu: stopil je na »gare«, ki so se spustile po strmem bregu, da ni mogel skočiti z njih in je pristal v dolini. Tako je bil to zadnji medvedov obisk na Medvedjaku. Tam je zdaj smučarsko središče, ki se po daljšem spanju v zadnjih letih znova prebujata.

Primorske novice 3. 11. 2011 so poročale tudi o **Toniju A. Klemenčiču** (LD Kanal), ki je v roku v Doblarski dolini, med Bukovjem in Kolarjem, uplenil močnega jelena dvanajsteraka.

Primorske novice (Marjan Stres) so poročale, kako je nekega novembrskega dne dogajanje v Kobaridu popestril kozel. Mimoidoči so že zjutraj na pomoč poklicali policiste, ti pa tamkajšnje gasilce. Kozel je bil sicer miroljuben, a bi s svojimi rogovi lahko koga ranil ali pa poškodoval avtomobile. Prav ti so ga z vožnjo precej vznemirili, tako da je brezglavo skakal po cesti.

»Težko je koga prepričati, da si ljubitelj narave in divjadi, hkrati pa razpolagaš z njenim življenjem,« je le ena od zanimivih misli **Blaža Kržeta**, predsednika federacije zvez za lovstvo in varstvo divjadi v EU, ki jih je 4. decembra objavil Nedeljski, mi pa jih bomo v Pregledu tiska obširneje povzeli v naslednji številki Lovca.

Foto: M. Krapež – Diana

Na obisku pri RUAG Ammotec

Naključje je hotelo, da sem se v juniju 2011 pridružil skupini, ki se je v mestu Fürth v Nemčiji, blizu mesta Nürnberg, udeležila strokovnega seminarja o proizvodnji streliva, predstavitvi notranje, zunanje in ciljne/terminalne balistike. Za svoje poslovne partnerje ga je organiziral RUAG. Pravzaprav smo obiskali tovarniški kompleks, v katerem domujejo nam bolj znane znamke RWS, Rotweill, Geco, ki so od leta 2002 del podjetja RUAG Ammotec.

RUAG Ammotec

Je del krovnega podjetja RUAG s sedežem v Švici, ki zajema pet skupin: Space, Aviation, Technology, Defence in Ammotec. RUAG Ammotec združuje dokaj znane blagovne znamke streliva: **RWS, Rottweil, Geco, Norma** in **Hirtenberger**. V korporaciji RUAG dela 7.000 ljudi. RUAG Ammotec (prej Dynamit Nobel - RWS), s sedežem v Fürthu v Nemčiji, ki izdeluje predvsem **športno in lovsko strelivo**, pa zaposluje več kot 900 ljudi.

Kako je nastal RWS - RUAG

RWS je kratica za Rheinisch-Westfälischen Sprengstoff-Fabriken, katerega začetek sega v leto 1886. Da bi lažje razumeli zgodovino podjetja in njegov razvoj, se moramo vrniti malce nazaj. Znani švedski kemik **Alfred Nobel** je leta 1865 v Hamburgu odprl podružnico - tovarno eksplozivov - Alfred Nobel & Co, ki se je leta 1876 preimenovala v Dynamit AG (DAG) in istega leta začela z proizvodnjo streliva. Leta 1886 je bil ustanovljen RWS, ki je l. 1889 prevzel tovarno streliva v Nürenbergu, prej last **Heinricha Utendoerfferja**. Ta je že leta 1855 imel tam laboratorij za proizvodnjo smodnikov. Zaradi težav z lokacijo in zaradi pogostih nesreč v podobnih tovarnah je leta 1893 RWS odprl novo tovarno streliva v takrat še nenaseljenem Fürthu, kjer smo bili na obisku. Leta 1907 je bil v podjetju Vereinigte Köln-Rottweil A G, v kraju Rottweil am Neckar, narejen prvi šibreni naboj z imenom Waidmannsheil. Leta 1926 se

je Dynamit AG združil s tem podjetjem. Istega leta je RWS patentiral netilko SINOXID. Leta 1931 sta se združila Dynamit Nobel AG in RWS. Leta 1963 je Dynamit Nobel AG prevzel podjetje Gustav Genschow & Co. AG (Geco), ki je bilo ustanovljeno leta 1912 v mestu Karlsruhe. Leta 1990 je Dynamit Nobel kupil tudi tovarno Norma, ki je že od leta 1902 proizvajalka streliva v kraju Åmotfors na Švedskem. In kako v tej zgodbi nastopajo Švicarji? Švicarska konfederacija je leta 1863 ustanovila Eidgenössische Munitionsfabrik Thun, kjer je bil leta 1887 narejen eden prvih brezdimnih smodnikov - PC 88. leta 1896 je bil v Altdorfu ustanovljen švicarski razvojni oddelek, ki so ga leta 1902 preoblikovali v Munitionsfabrik Altdorf (MFA). Leta 1995 sta se obe švicarski tovarni streliva združili v Schwei-

zerische Munitionsfabrik (SM). Leta 1999 pa je bil v Švici ustanovljen holding RUAG, ki je prevzel SM in se je leta 2001 preimenoval v RUAG Munition. Leta 2002 je švicarski RUAG pod svoje okrilje prevzel sektor proizvodnje streliva Dynamit Nobel in ta del preimenoval v RUAG Ammotec. Ta je leta 2003 prevzel blagovno znamko Hinterberger/Avstrija, leta 2008 pa še podjetje MFS 2000 na Madžarskem (smodniki REX).

RUAG Ammotec in RWS v številkah

V Fürthu dela petintrideset specialistov, ki vsak dan neprestano preverjajo kakovost izdelkov v različnih stopnjah proizvodnje. Opravijo štiri laboratorijske kontrole vsakega surovega materia-

la, osem kontrol pri proizvodnji RWS tulcev in kar štirinajst kontrol procesov ter enajst kontrol kakovosti pri proizvodnji lovskih krogel. Prav tako opravijo šestindvajset različnih ročnih kontrol v procesu izdelave enega samega naboja, pri katerem nastane več kot sto opravil. Razvoj ene same lovske krogle je zasnovan na več kot 250.000 analiziranih streljih in na več kot 1000 glavah uplenjene divjadi. Od leta 1950 za analizo streliv uporabljajo rentgenske žarke, dogajanje v balistični želatini pa snemajo s hitro kamero¹. RWS ima več kot petdeset lastnih patentov na področju izdelovanja smodnikov in netilk, več kot sto pa na področju izdelave lovskih krogel. Imajo petintrideset ločenih strelskih predorov, vključno z notranjim streliščem, dolgim 500 m. Imajo več kot 2.400 kosov orožja, s katerim testirajo delovanje streliva, in več kot tisoč posebnih testnih cevi za merjenje tlaka in natančnosti, balistično krivuljo pa preverjajo z radarjem. In kar je najbolj neverjetno – vsak dan porabijo 10.000 nabojev za potrebe preizkušanja!

Ogled organiziranosti in programov proizvodnje

Dvodnevni program, ki so ga pripravili gostitelji, je prvi dan v popoldanskem

¹ Iz predstavitvenega posnetka sem izdelal fotografijo št. 11.

čas u zajemal podrobno predstavitev korporacije RUAG, organiziranost, programe proizvodnje, umeščenost blagovnih znamk RWS, Geco, Sinoxid, Rotweill, predstavitev izdelkov, novosti v RWS. Predstavitev sta vodila tamkajšnji vodja prodaje lovskega in športnega programa, **Hannes Dikhoff** in **Katharina Wimmer**. Predstavila sta nam serijo novih krogelnih nabojev Geco, ki poleg zunanje

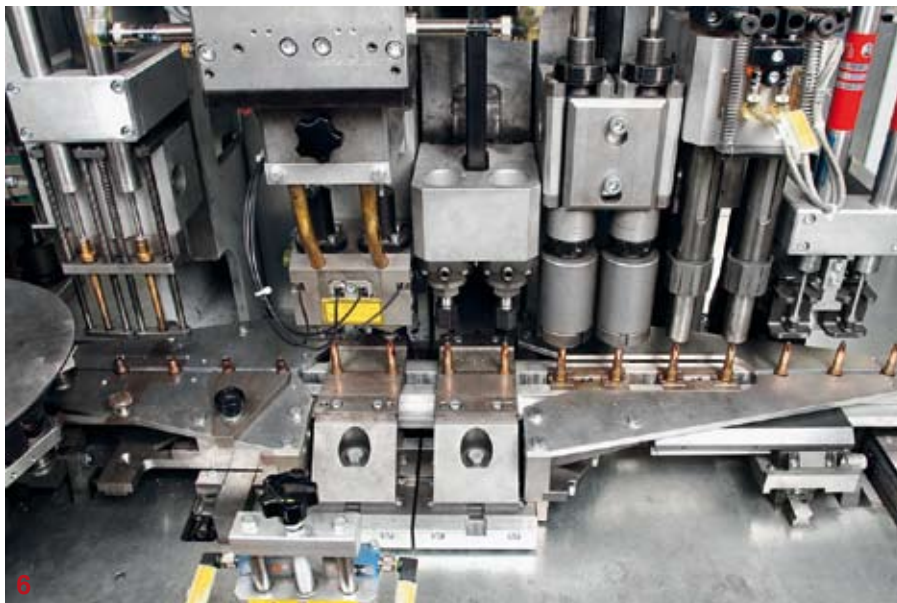
podobe dobiva še nove namenske in učinkovite lovske krogle (Plus, Express ...), obenem pa ohranja cenovno ugodnost. O teh kroglah in nabojih Geco bomo kaj več napisali v eni od prihodnjih številčk.

Drugi dan smo začeli z ogledom tovarniškega kompleksa in predstavitev zgozdovine in tudi tovarniške arhitekture, ki je zanimiva sama po sebi. Za razliko od Nürnberga, ki so ga zavezniki zravnali z zemljo, pa na Fürth, kjer je potekala proizvodnja streliva, ni padla niti ena bomba. Vse stavbe so na zunaj take, kot so bile od leta 1893 naprej, ko so jih gradili (*fotografija 1*). Pozneje nas je pri ogledu presenetilo tudi dejstvo, da je v uporabi (poleg zelo modernih) še precej več desetletij starih strojev. Razlog – »delajo še odlično in niti novi stroji ne bi delali ne bolje ne hitreje«, so povedali. Poleg športnolovskega programa smo videli tudi del proizvodnje nabojev Geco (pištolski in puškovni program), izdelavo ekspanzijskih pištolskih krogel zvrsti Action, orožarno ter še mnogo drugega. Dan smo sklenili v preizkuševalnici oz.

na strelišču. Za opis celotnega ogleda in razvejanega programa proizvodnje žal nimamo dovolj prostora. V prispevku se bom zato osredotočil le na najzanimivejše dele obiska ter prepustil več prostora fotografijam, ki naj govorijo zase. Ker je v obratu prepovedano fotografiranje, nas je poleg vodnika spremljal njihov fotograf.

Izdelava .22 lr: Za začetek smo si ogledali proizvodnjo streliva, kal. .22 long rifle, kjer so nam predstavili, kako poteka polnjenje netilne snovi v notranji rob tulca. Operaterka v strogo nadzorovanem navlaženem okolju netilno snov razporedi v šablono (*fotografija 2*). To vstavi v napravo, ki vnese netilno snov

na dno tulca. Naslednja naprava snov enakomerno raznese po notranjosti roba, torej v del roba, kamor z zunanje strani udari udarna igla. Netilna snov ima videz zelene paste in je zaradi varnosti navlažena. Tulci gredo v komoro, kjer je temperatura 80 °C; tam se netilna snov posuši. Sledi natančno polnjenje s smodnikom, vstavljanje krogel, voskanje krogel, vizualna (na oči) kontrola izdelanih nabojev, pakiranje, priprava za transport. Vsak korak izdelave poteka na samostojni postaji oz. stroju. Pri RWS se pohvalijo, da so edini, katerih »pasta« je zelene barve, in prav tako edini, ki upo-

rabljajo trikrat manjšo količino netilne snovi. Netilna zmes namreč vsebuje tudi fino drobljeno steklo, katerega namen je, da ob udarcu igle na rob tulca ustvari trenje in aktivira netilno zmes. Manjša količina zmesi/stekla manj obremeni cev. Zakaj zelena barva? Ker v postopku kontrole pravilnega polnjenja omogoča boljšo vidnost v dnu tulca, kot če je rumene barve. Drugi proizvajalci namreč uporabljajo zmes rumene barve. Nadzor nad vsako fazo proizvodnje v podjetju je ena stalnic in del razloga za visoko kakovost izdelkov. Na vprašanje, kje proizvajajo serijo R 50, posebno tekmovalno strelivo, so povedali, da v drugem obratu, kjer imajo uvedenih toliko tehnoloških novosti, da nam obrata žal ne morejo pokazati.

Tulci: Njihovi tulci nabojev sodijo v sam svetovni vrh. Pri prebiranju ameriških orožarskih revij že leta opažam skoraj legendarni status RWS-tulcev v ZDA, podobnega imata le še Norma in Lapua. Da, Evropejci imamo res srečo! Kot nekdo, ki sam polni naboje, že leta tudi sam spoznavam njihovo kakovost. Izdelava tulca je sestavljena iz več različnih faz vleke medeninaste čašice, ki

v nadaljevanju postopka dobiva svojo obliko. Prožnost tulca se razlikuje glede na nalogo, ki jo ima določeni del tulca. Oglevali smo si tulce v različni fazi izdelave in kontrole (*fotografiji 3, 4*).

Krogle: Sledil je podrobnejši ogled izdelave krogel UNI Classic (TIG), kjer smo si ogledali faze izdelave krogel od rezanja svinčene žice do izdelave dveh ločenih jeder različnih trdot, ki ju nato združijo v ponikljanem jeklenem plaščku. Sledijo izdelava »torpedastega zadka«, zunanje oblike, utora in svinčenega vrha krogle. Izdelava krogle je dokaj zapletena, kar vpliva tudi na ceno. Naš

vodnik v prvem delu predstavitve je bil **Hubertus Dowidat** iz tehnične službe, ki nam je pojasnil potek izdelave in to prikazal tudi na posebni shemi (*fotografija 5*).

Naknadno sem na predstavitvi takrat prvič izvedel, da RWS deli svoje krogle v štiri glavne skupine; na (1) *deformacijske krogle*, katerih prednji del se delno razleti (razdrobi), zadnji del pa kontrolirano ostane cel; DK, H-MANTEL imata prekate, jedro krogel ID (TIG), UNI (TUG) ima različne trdote, BIONIC YELLOW pa je krogla v celoti iz bakra s čepkom za pospeševanje ekspanzije (razširjanja), katere prednji del se odloži in kontrolirano razleti, (2) na *deformacijske krogle*, ki nimajo »blokade« za zadnji del (KS, T-MANTEL), (3) na *deformacijske krogle*: EVO, BIONIC BLACK in na (4) *polno oplasčene krogle* (VM). Na kratko bom opisal le EVO, večina drugih pa je na trgu že dolgo in so lovcem dobro znane.

Bonding - vezava jedra na plašček:

in novo Geco kroglo »Plus«, proces pa poteka popolnoma avtomatizirano (*fotografija 6*).

Polnilne linije: Pregledali smo več različnih polnilnih linij, kjer prevladujeta dve stalnici: popolna avtomatizacija in stalen nadzor nad vsako fazo ter na

najslabše mogoče razmere, v katerih se lahko v tisoč različnih puškah znajde njihov naboj, pa bo še vedno ostal v mejah dovoljenih tlakov. Povedal je tudi, da mora lovec zaradi različnih dejavnikov, ki vplivajo na hitrost (velikosti ležišč, dolžina cevi, temperatura), ter dejavnikov, ki vplivajo na balistično krivuljo (nadmorska višina ...), tudi sam preveriti padec krogle in da hitrosti, navedene v preglednicah (tabelah), praviloma niso povsem točne. Testne cevi niso popolnoma nepremične, saj so nameščene na posebnih vodilih oziroma »tračnicah«, s čimer simulirajo odsun. Tako vpete testne cevi uporabljajo, ker se za razliko od človeka nikoli ne utrudijo in dajo neki splošen vtis o kakovosti streliva. Praviloma je strelec s puško lahko natančnejši, kar je dejansko tudi pokazal strelski preskus, ki smo ga opravili nazadnje s standardno lovsko puško Titan, opremljeno s strelnim daljnogledom 6-24 x 50. Šest različnih strelcev je na 300 m oddalo po en strel v isto tarčo z RWS-tekmovalnim strelivom, kal. .308 Win. In res, rezultat je bil presenetljivo boljši od rezultata s strelji iz testne cevi. Štiri najboljše strele bi lahko pokrtil s palcem.

Srebrni izbor (»Silver selection«)

Na trgu izdelovalcev streliva je bilo pred leti čutiti, kot da RWS malce »spi na lovorikah«, saj ni dolgo ponudil nič novega. Drugi izdelovalci streliva so namreč dosegli občuten napredek pri izdelovanju lovskih krogel in pri uvajanju novosti. Resnica je v tem, da je RWS imel že zelo dobre izdelke, ki jih ni bilo treba izboljševati. Pred leti pa je s serijo streliva »Silver selection« in z uvedbo krogle Evolution (EVO) združil vse svoje znanje in novosti. Pravijo, da sicer vse njihove izdelke odlikujejo učinkovitost, zanesljivost in uvajanje novosti, vendar pa je ta serija resnično nekaj posebnega v več pogledih. O ponikljanih kroglah in tulcih sem nekaj že napisal (glej Lovec, 2/2011).

Krogla EVOLUTION (EVO): RWS je v krogli EVO združil vse svoje znanje. Konico *Rapid-X*, ki ščiti vrh in pospešuje odpiranje, so povzeli po H-Mantel, značilen oster rob, ki odreže dlako, in ponikljan plašček (manj ostankov v cevi) pa po kroglah TIG/TUG (ID/UNI Classic). EVO ima na novo oblikovan zadek, ki zmanjšuje vpliv plinov ob izstopu krogle iz ustja cevi in omogoča boljšo aerodinamičnost. Že opisana povezava (»bonding«) zagotavlja, da krogla obdrži kar največ svoje mase. Teža krogle (masa) oz. sila vztrajnosti (momentum) namreč vpliva na prodiranje krogle skozi tkivo. Rezultat

Na posebni napravi K-stroju opravljajo t. i. »bonding«, kar pomeni, da s posebnim postopkom združijo svinčeno jedro in plašček, da sta nato praktično neločljiva. Rezultat je jedro, ki se, ne glede na zahtevnost cilja (npr. kosti ...), nikoli več ne loči od plaščka. Krogla praviloma obdrži več kot 95 % prvotne mase, zato prodre globlje in zanesljiveje, obenem pa je površina, s katero prodira v tkivo, večja, kar vse vpliva na učinkovitost zadetka. Ko v prazen plašček vstavijo svinčeno jedro ob prisotnosti določenih kemikalij, s pomočjo gorilnikov stalijo jedro v plaščku. Kemikalije povzročijo, da kovini s svojimi atomi prodre druga v drugo in ustvarita neločljivo povezavo. Na tej napravi izdelujejo kroglo EVO

koncu ročni in vizualni pregled prav vsakega izdelanega naboja in predhodno tudi vsake krogle (*fotografiji 7, 8*).

Testiranje: Začeli smo s prikazom preskušanja oz. testiranja natančnosti streliva, pri čemer je v tem oddelku tehnik za nadzor kakovosti, **Thomas Prosch**, iz testne cevi izstrelil pet strelcov na 100 m (skupina zadetkov 17 mm) ter nato še pet strelcov na 300 m (*fotografija 9*). Pozneje nam je **Andreas Hadler**, vodja tega oddelka, pojasnil, da pri testiranju tlakov izstrelijo deset strelcov, pri čemer mora biti za določen naboj njihovo povprečje za 10 % pod najvišjim dovoljenim tlakom. Namenoma uporabljajo testne cevi s tesnejšim ležiščem naboja ter tesnejšo cevjo. Tako ustvarijo

je univerzalna in učinkovita krogla, ki dobro prodira. Andreas Hadler, vodja oddelka, je izstrelil kroglo EVO iz puške, kal. .30-06, z razdalje 100 m v balistično milo. Rezultat je bila dokaj očitna stalna votlina, ki nakazuje učinkovitost krogle (**fotografija 10**). Kot je znano, krogla pri prodiranju skozi mehko tkivo ustvarja začasno in stalno votlino, ki vsaka na svoj način vplivata na prenos energije in na poškodbe tkiva. Začasna votlina je bolj vidna v ustrezno kalibrirani mehkejši balistični želatini, ki je zaenkrat najboljši znani približek tkivu (**fotografija 11**). Teža izstreljene 11.9 g (184 grs) krogle EVO je bila po zapustitvi mila še vedno nekaj več kot 10 g (155 grs), kar pomeni, da je krogla obdržala 84 % prvotne mase. Balistično milo je dokaj zahteven medij za kroglo, na otip je primerljiv z gumo. Pri običajnih lovskih kroglah s svinčnim jed-

rom končna teža redko preseže 60 % prvotne.

Smodniki: Silver selection polnijo s posebnimi smodniki, ki dosegajo nekoliko večje hitrosti. Na vprašanje, ali so uporabili počasnejše smodnike, ki postopoma dosegajo večje hitrosti, so odgovorili, »da smodnik v njih pravzaprav hitreje izgoreva in je izbran za vsak naboj posebej. Če smodnik gori počasneje, do ustja cevi ne bo popolnoma izgorel, kar povzroča dodaten blisk na ustju cevi. Značilno za hitre smodnike je, da se krivulja čas/tlak dvigne in spusti strmo, zaradi manjše vztrajnosti pa hitrost ostaja nižja. Zahvaljujoč zelo dobro uravnoteženi kombinaciji različnih hitrosti izgorevanja smo uspeli dlje časa obdržati krivuljo čas/tlak na vrhu, nato pa zagotoviti hiter padec. Dosegli smo skoraj popoln izkoristek/izgorevanje smodnika, tik preden smodniški plini dosežejo ustje cevi. Ta kombinacija je posebna prav za vsak naboj posebej«. To in posebni dodatki občutno zmanjšajo viden blisk. Dr. **Ulrich Bley** z oddelka za razvoj nam je prikazal delovanje tega

streliva v temi (**fotografija 12**). Opazili smo občutno razliko: »na oko« vsaj 3-krat manjši premer ognjene krogle. S fotometrom pa so izmerili, da je vidne svetlobe 10-krat manj. O dejavnikih, ki poleg dolžine cevi vplivajo na hitrost in o blisku pa prav tako v eni od prihodnjih števil.

Netilka: Ker si izdelovanja netilk nisimo ogledali, nam je dr. Ulrich več o tem povedal v podrobni predstavitvi. Netilka SINTOX je nadaljevanje uspešne nekorozivne netilke SINOXID, ki je že od leta 1928 pojem za zanesljivost in varnost. SINTOX ne vsebuje težkih kovin, odlikuje jo zanesljivost in stabilnost od $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $+50\text{ }^{\circ}\text{C}$. V RWS so zelo ponosni na svojo tehnologijo izdelovanja netilk, ki upravičeno sodijo v svetovni vrh, saj proizvajajo netilke tudi za druge večje proizvajalce streliva. Na leto izdelajo 800 milijonov netilk, od

knjigah, priručnikih za polnjenje streliva, je bila predstavitev nadvse zanimiva, ker smo si v živo ogledali ključne procese pri izdelavi sestavin in streliva, strokovnjaki pa so radi odgovorili na vsako naše vprašanje. V predstavitvah tudi ni bilo čutiti nobenega povečevanja njihovih izdelkov, kar je redkost v teh časih. Vedo, da kakovost njihovih izdelkov govori sama zase. Zelo skrbijo za nadzor nad vsako fazo proizvodnje vsakega sestavnega dela naboja in za končno kakovost. Rezultat so res odlični izdelki, katerim lovci zaupamo že desetletja. Lovec, ki je pred desetletji uporabljal njihovo strelivo, le-to še vedno

tega 300 mio netilk SINTOX. Sledila je izstrelitev globoko zamrznjenega streliva iz avtomatskega orožja – prikaz delovanja pri izjemno nizkih temperaturah. Orožje je brez težav »zdrdralo« celoten redenik, brez »kašljanja«. Netilka v seriji streliva Silver selection je dodatno pozlačena, ker tako zagotovijo popolno odpornost proti koroziji.

Sklepne misli po videnem in predstavljenem

Zame, ki tudi sam polnim naboje in sem doslej procese »proučeval« le v

lahko dobi v nespremenjeni obliki. Imajo zelo bogat izbor streliva in vrste lovskih krogel. Moja glavna lovska krogla zadnjih nekaj let sicer ni RWS (a je že bila). Toda vse druge sestavine (tulec, netilka, smodnik) za mojo risanico, kal. 7 x 64, že leta prihajajo iz tovarne v Fürthu. In ko s ponovnim polnjenjem s kroglama DK in KS naredim popoln dvojnik tovarniškega RWS-streliva, kal. 6,5 x 68 in 7 x 65 R, imam v sestavine popolno zaupanje. Ker brezhizno delujejo že desetletja.

Gregor Hodnik
gregor.hodnik@gmail.com

Ugotovitve ob krmljenju fazanov v revirju Privred

V zadnjih številkah Lovca smo brali o uspešni gojitvi male divjadi, predvsem fazana, pa tudi zajca v LD Ljutomer in tudi odmeve na njihove uspehe. V LD Polskava smo že nekaj časa seznanjeni z njihovim trudom in načrtno skrbjo za malo divjad; o tem so govorili naši lovci, ki so bili pri njih na lovu. V omenjenem lovišču smo si ogledali tudi njihova krmišča in se v prijateljskem razgovoru seznanili z njihovim načinom dela. Podoben ogled smo opravili pri lovcih v LD Središče ob Dravi, kjer prav tako uspešno gojijo malo divjad, predvsem z zgljedno pripravljeneimi remizami. Nato smo se odločili za poskusni projekt v našem revirju Privred. Dogovorili smo se, da bomo načrt izvajali tri leta, obsegal pa bo načrtno in redno krmljenje fazanov, skrbno in

načrtno urejene remiz in ob tem intenziven lov na plenilce. Za nami je prvo leto z načrtom določenega dela, kjer se že kažejo prvi pozitivni rezultati, ki pa sami po sebi ponujajo in terjajo še več načrtno skrbni in vztrajnega dela.

Predel lovišča (revir) Privred je vedno slovel kot dober revir za malo divjad. Z leti pa se je, kot eden izmed večjih predelov našega lovišča, precej spremenil. Prej manjše travnike in njive, obdane z mejami grmovja in drevjem, so kmetje združevali v večje obdelovalne površine brez ohranitve zadostne naravne zarasti, širila se je pozidava in s tem posledično tudi potrebna infrastruktura. Vendar na srečo še vedno ne toliko, da ne bi bilo več vsaj nekaj ustreznega kritja za malo divjad.

Zdaj je fazan glavna vrsta

male divjadi v našem lovišču; poljskih zajcev in jerebic je manj. V naši LD uspešno umetno vzrejamo fazana, ki smo ga nekako pred desetimi leti začeli postopoma izpuščati v vse revirje na dan lova, da bi povečali možnost odstrela, pa tudi, da bi tako posredno manj posegali v številčnost naravnega fazana v lovišču. Vse to smo počeli v dobri veri, da bomo pri odstrelu lahko selektivni, ker bomo kljub lovskemu žaru lahko v zraku razlikovali divje fazane (z dolgimi repi) od gojenih in izpuščenih pred lovom (ki imajo navadno krajše repe in so bolj oskubljeni). To nam ni uspelo. Poleg tega smo imeli takrat obsežne love, ki so trajali vso dopoldne in smo prečesali veliko območje v stilu okupatorskih hajk iz druge vojne in v lovski sezoni je bil takšnega obsežnega in intenzivnega preganjanja vsak

revir deležen najmanj dvakrat. Hitro smo zdesetkali populacijo naravnega fazana, enako smo lovili še naprej, ponosni, da pa pri nas, za razliko od sosednjih LD, še lepo lovimo, ker imamo lastne gojene fazane. Ko pa nas je nekaj članov lovske organizacije spoznalo, da tako vendar ne bo šlo več naprej, in ko so nam uspehi LD Ljutomer pokazali, da je za ohranjanje male divjadi treba vložiti veliko več načrtno skrbni kot samo to, da smo izpuščali umetno vzrejane fazane in potem naivno pričakovati, da se bo številčnost male divjadi ohranila ali celo povečala, smo se odločili za že omenjeni načrt. Ker sem pred dobrim letom osebno prevzel vodstvo in nadzor nad dogovorjenimi akcijami in ker me zanimata uspeh ali neuspeh mojega dela, sem po letu rednega beleženja podatkov ugo-

tovil nekatere zaključke, ki jih bom predstavil.

Za opazovanje populacij divjih živali in njihove dinamike razvoja je več metod, ki pa so bolj ali manj povezane tudi z določeno mero zmote. Sam sem se zaradi omejenih možnosti odločil za preprostejši način spremljanja populacije fazanov, ki sloni na porabi krme v krmilnikih. Preprosto povedano: večje kot je število divjih fazanov, večja je poraba krme. Zavedam se, da je to groba in ne idealna metoda, saj so odstrel in naravne izgube odvisne od števila osebkov, ki živi v njegovi okolici, pa od lege krmilnika v lovišču, od razpoložljivosti naravne hrane v okolici, letnega časa in številnih drugih dejavnikov.

V revir Privred, ki zajema okrog 350 ha bruto površine, smo jeseni 2010 postopoma namestili dvajset krmilnikov za fazane, ki smo jih izdelali po vzoru tistih, ki smo jih videli v lovišču LD Ljutomer. Prvo polnjenje smo opravili z 10 l krme/krmilnik, pri vseh naslednjih pa s 30 l krme, a šele, ko so živali pojedle prejšnjo polnitev krmilnika. Tako sem dobil zadovoljiv pregled nad porabo krme iz krmilnikov. Le-te sem pregleдал najmanj dvakrat na teden,

popis stanja pa sem opravljal enkrat na teden.

Dobil sem tudi podatke o količini zaužite krme v posameznem tednu po vložitvi v posamezni krmilnik. Za analizo sem uporabil prvi odvod volumna glede na določen čas (dV/dt), ki je dal zadovoljiv približek zaužite krme iz krmilnikov.

Za prvo polnjenje smo uporabili mešano krmilo iz naše fazanerije, za naslednja krmiljenja pa zrnje. Največ smo krmili s koruzo in pšenico, nekaj tudi z ovsom, ječmenom in prosom, v pomladanskem času gnezdenja pa smo

zrnju dodajali še sojine tropine.

V jeseni 2010 smo spomladi in poleti v revir Privred na več mest izpustili skupno 420 fazanov različne starosti, leta 2011 pa še 500 fazanov matične jate in fazanov, ki so se izvalili v tistem letu.

Ob krmilniku št. 9, ob železnici II (glej graf 1), je ves čas prisotnih več fazanov, tako da je tod poraba krme stalna. Poleg sezonske dinamike porabe krmila izstopa jasen vrh porabe krme ob koncu marca kot posledica izpusta umetno vzrejenih fazanov, jesenski vzpon pa sovpada s

in z opaznimi vrhovi v času izpuščanja umetno vzrejenih fazanov. Glede na svojo lego (ob obori s fazani) sem pričakoval enakomernjšo in obilnejšo porabo krmila, a vse tako kaže, da v tukajšnji okolici ni stalne stabilne številčnosti (populacije) fazanov.

Pri nas je najboljši krmilnik št. 16: Požeg (glej graf 4) z dokajšnjo porabo krmila in v okolju, kjer ni bilo opravljenega nobenega izpusta umetno vzrejenih fazanov. Iz grafa je razbrati jasno povečano porabo krmila po spravilu koruze z njiv – kot zadnje poljščine – ter postopno

Foto: J. Pop

Foto: M. Komik

Oblika krmilnikov za fazane, uporabljenih v LD Polskava.

spravilom pridelka z okoliških njiv. Krmilnik je postavljen v meji ob travniku, ki na drugi strani meji na gozd in žitno njivo.

Krmilnik št. 11 – jezero – stoji v gozdnem robu ob travniku. Včasih je bila to dobro mesto za fazane. Najmanjša poraba krmila dokazuje, da tod v okolici ni stalne populacije divjega fazana – verjetno gre za »šum ozadja«, t. j. porabe od vrabcev in drugih malih zrnjedih in vsejedih ptic. Opazno povečana poraba (glej graf 2) je bila po izpustu gojenih fazanov (južno od njega), ki so se po žetvi premaknili semkaj, a kot kaže, tod niso obstali. Vsekakor slabše mesto.

V krmilniku št. 12 (obora – Drevova vas; graf 3) je stalna poraba krmila, a ne prevelika

zmanjšanje porabe v aprilu ob ponovnem vzniku novega rastlinja.

Od septembra 2010 do konca oktobra 2011 smo v 20 krmilnikih porabili skupno 4.800 l krme, največ 430 l in najmanj 100 l na krmilnik (v omenjenem času). Pri krmi sem ugotovil, da mleta krma iz fazanerije ni najprimernejša, ker se v vlažnem naravnem okolju sprime zaradi jutranje rose. Oves se ni izkazal kot priljubljena krma za fazane, enako tudi ne ječmen, čeprav ima visoko vsebnost beljakovin. Proso je nekoliko bolj priljubljeno, najraje pa se fazani hranijo s pšenico in koruzo. Le-to smo uporabljali zgolj pozimi za zagotavljanje potrebne energije, spomladi pa smo, zaradi povečanih potreb po belja-

kovinah, dodajali tudi sojine tropine, ki so fazanom očitno zelo všeč.

Sezonsko poraba krmila niha glede na preostalo razpoložljivo hrano v okolju. Izrazito je opazen vpliv spravila pridelka korusa in raznih žit, kar je v sodobnem času osredotočeno na ozko časovno obdobje, ki mu sledijo takoj preorane njive, kjer ne ostane skoraj nobenih ostankov pridelka, ki bi jih fazani lahko s pridom izkoristili. In prav zato sta potrebna celoletno krmiljenje in stalna založenost krmilnikov. Ob žetvi pa se pojavi problem izgube kritja. Glede krmiljenja so imeli naši lovci pripombe, da gre za »lažne podatke o porabi krme« zaradi vpliva vrabcev in drugih malih ptic ter da fazanov ni. Da je ta vpliv zanemarljiv, je lepo pokazal krmilnik št. 11, kjer nismo opazili pomembne porabe kljub vsesplošni prisotnosti malih ptic v vsem lovišču.

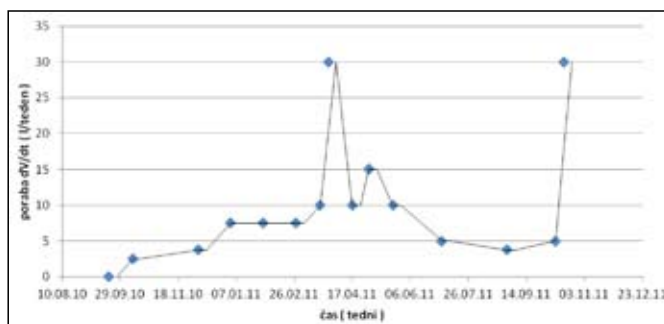
Glede primernosti mesta za krmilnik so se kot dobra izkazala tista z več različnimi biotopi v neposredni okolici, ki vse leto nudijo fazanom kritje in hrano. Njive so se izkazale za boljše kot travniki. Morda je težava travnikov le v sodobni pridelavi travne silaže za krmo, kjer kosijo večkrat, ponekod tudi petkrat v eni sezoni. Takšni intenzivno košeni travniki fazanu ne nudijo kritja, pa tudi intervali med posameznimi košnjami so prepogosti, da bi omogočili uspešno vzrejo zaroda. Njive so se glede tega izkazale za boljše, pa tudi uporaba najbolj strupenih škropiv je že nekaj let povsem prepovedana. Gozd kot samostojen biotop ni primeren za fazana, ki je vendar poljska kura in ne gozdna.

Kritje je izredno pomemben dejavnik, kar se je pokazalo po drastičnem zmanjšanju porabe krme v krmilniku, ki smo ga premaknili zgolj za nekaj metrov, ko so podrli živo mejo, v kateri je stal najprej. Nemir je eden od mogočih dejavnikov, ki pogojuje slabšo porabo krme od pričakovane v okolju obora za fazane. Naše obore živali

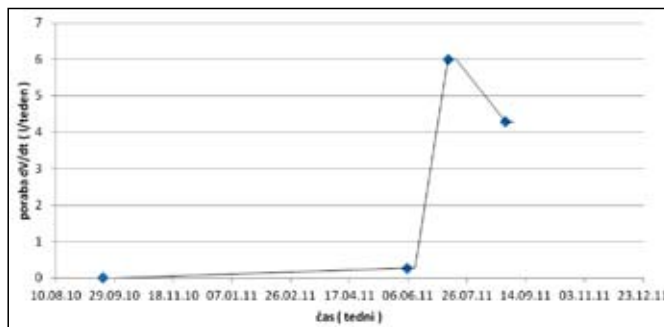
redno obiskujejo vsak dan zaradi oskrbe in morda je to za fazana dovolj velika motnja, da se umaknejo. Hkrati vemo, da so vse kure do neke mere teritorialne, da ne gnezdi v kolonijah, ampak posamič in morda je zato zanje moteča tudi prisotnost fazanov v obori.

V minulem letu v revirju Privred nismo uredili nobene nove remize, niti nismo prenovili nobene stare. A to bi morali storiti: jih pomladiti ter verjetno opustiti obe obori pri krmilniku št. 12 in ju preurediti v remizi. V naših remizah je dovolj drevja in grmovnega sloja, ponekod morda celo preveč, obnoviti in zasaditi pa bi morali predvsem zeliščni sloj, ki omogoča gnezdenje.

Izpust umetno vzrejenih fazanov v naravno okolje se je izkazal za neučinkovit ukrep. To sem pričakoval tudi glede na podatke iz literature,

Graf 1: Krmiljenje fazanov, v Privredu 2010/2011 (Krmilnik št. 9: ob železnici II)

Graf 2: Krmiljenje fazanov, Privred 2010/2011 (Krmilnik št. 11: jezero)

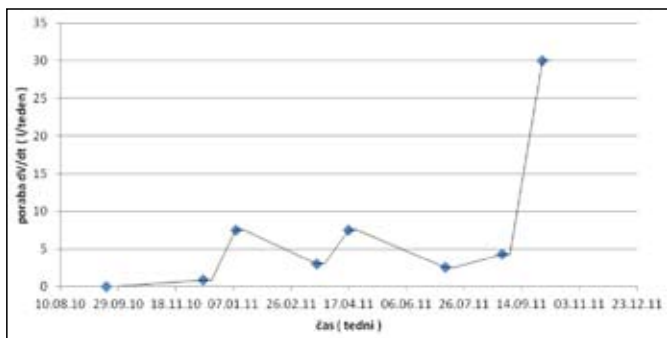
Foto: J. Pop

ki po izpustu v naravno okolje navajajo zgolj do 13 % preživetje umetno vzrejenih fazanov. Lepo so vidni zgolj kratkotrajni vrhovi porabe krme, ki mu sledi nagla vrnitev na izhodiščno raven. Tudi zapoznelega povečane ga odvzema porabe krme na oddaljenih krmilnikih, kjer nismo opravili nobenega izpusta (krmilnik št. 16), nismo

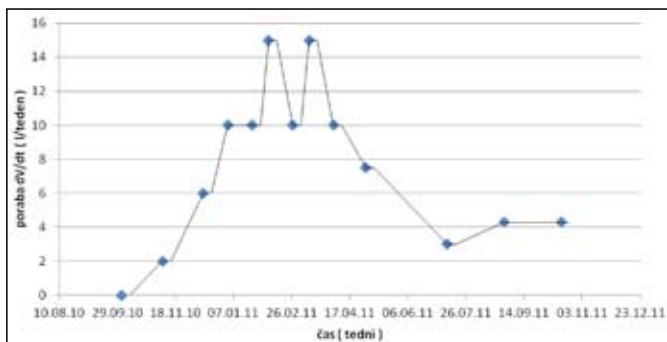
sledili, kar kaže, da tam tudi ni pomembnega preseljevanja od mesta izpusta, kaj šele selitve v revirje sosednjih LD. Skleпам, da so fazani po izpustu zaradi neprilagojenosti na novo okolje in zaradi plenilcev večinoma tako ali drugače propadli in niso pomembno vplivali na povečanje splošne številčnosti fazana v revirju.

Zato sem prepričan, da nadaljnji izpusti umetno vzrejenih fazanov v lovišče niso smiselni. Glede na to, da v naši LD na leto vzredimo okrog 2.800 fazanov in 420 poljskih jerebic, kar pomeni tudi izdatno finančno breme, bi bilo po mojem mnenju bolj smiselno usmeriti napore in finančna sredstva predvsem v ureditev primernih remiz in

Graf 3: Krmljenje fazanov, Privred 2010/2011 (Krmilnik št. 12: obora Drevova vas)

Graf 4: Krmljenje fazanov, Privred 2010/2011 (Krmilnik št. 16: Požeg)

sistema celoletnega krmljenja. Le s takimi ukrepi bi si zagotovili stabilno populaci-

jo (številčnost) v naravi vzrejenih naravnih fazanov. Morda bi le bilo vredno poskusiti

ustvariti boljše razmere tudi za poljsko jerebico in šele v primerno urejeno lovišče nato izpustiti nekaj sto umetno vzrejenih jerebic. Morda bi nam tako, kljub večinsko pričakovanemu slabemu uspehu, vendarle uspelo v lovišču ustvariti kito ali dve poljskih jerebic, ki bi se obdržale v lovišču!?

Od predvidenih lovov na plenilske vrste v zimskem času nismo uresničili nobenega. Nujno bi bilo opraviti vsaj dva zimska lova na lisico in druge lovne vrste plenilcev, spodbujati lovce za lov na obe kuni in opraviti popis lisičin, da bi olajšali delo tistim lovcem, ki še jamarijo.

V revirju Privred ne bomo lovili male divjadi še naslednji dve leti. Upam, da bomo do takrat uspeli vzpostaviti stabilno populacijo naravnega fazana in morda tudi poljske jerebice in da ju bomo nato znali v lovišču tudi ohraniti. Upam tudi, da se bo v tem času izboljšala številčnost poljskega zajca, saj literatura odsvetuje lov nanj, če

je populacijska gostota manj kot 25 zajcev/100 ha! V prihodnje bi bilo treba spremeniti tudi načine lova. Veliki pogoni prek vsega revirja pomenijo preveliko vznemirjenje in izčrpavanje divjadi, še posebno v zimskem času, ko živali potrebujejo več energije, nadomestijo pa jo veliko težje. Smiselno in etično bi bilo omenjeno območje loviti v treh delih z vsaj 2-tedenskimi presledki med posameznimi lovi. Lovi le s psi ptičarji bi pomenili veliko manjše vznemirjanje divjadi kot pa pogon z gonjači in tudi psi goniči in šarivci. Toda tako razmišljanje že presega temeljni namen tega sestavka.

Vsekakor si želim, da bi naš projekt uspešno potekal naprej in da bi na koncu imela dejansko od tega nekaj pozitivnega tudi naša mala divjad, ne nazadnje tudi naši lovci, ki bi končno lahko lovili povsem zakonito, etično in dejansko lovsko pravično.

Milan Kotnik

Lovec, alkohol in orožje

Zakon določa, da orožja ni dovoljeno nositi ali prenašati na javnih krajih na način, ki vznemirja ljudi, ali tako, da ga ljudje opazijo. Zakon določa, da orožja ni dovoljeno nositi ali prenašati, kjer je to izrecno prepovedano. Posameznik ne sme nositi ali prenašati orožja, kadar je pod vplivom alkohola ali mamil oziroma v takem psihičnem stanju, da očitno ni več zanesljiv. V članku skušam poiskati odgovor, kako razumeti pojem »pod vplivom alkohola«, ki v zakonu ni določen s konkretno mersko enoto za določanje stopnje alkohola v krvi ali izdihanem zraku. Kdaj se šteje, da je lovec nosil ali prenašal svoje lovsko orožje pod vplivom alkohola?

Lovsko orožje¹ je lovčovo osnovno sredstvo za izvajanje lova kot dejavnosti trajnostnega upravljanja z divjadjo, ki se odraža v ohranjanju in varstvu divjadi, njenem lovu in posegih v populacije divjadi iz razlogov, ki jih našteva Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1). Poses in nošenje lovskega orožja sta odgovorni nalogi, ki sta zaradi varnosti povezani s strogimi omejitvami. Po Zakonu o orožju² (ZOro-1) je dovoljeno lovsko orožje nositi in uporabljati samo v lovišču in na strelišču, zunaj lovišča³ pa ga je treba prenašati v embalaži⁴ (toku, »futroli«, torbi za prenos orožja ...).

Seznamimo se z zgodbama. Prva zgodba. Lovec se je po lovu ustaval v vaški gostilni. V prijetnem vzdušju je z družbo popil nekaj steklenic piva. Dobro razpoložen se je usedel v svoj avto z namenom, da se bo odpeljal proti domu.

¹ **Lovsko orožje** so lovske puške, pištole in revolverji (5. člen Zakona o divjadi in lovstvu, ZDLov-1);

² Uradni list RS, št. 61/2000, št. 73/2004, in št. 23/2005-UPB1 ter št. 85/2009;

³ Ne glede na opisane zapovedi in prepovedi se sme *zunaj lovišča* lovsko orožje nositi oziroma uporabljati v primeru:

– izvajanja odstrela bolne ali poškodovane divjadi, v skladu s predpisi o lovstvu;

– pogrebne svečanosti, v skladu s krajevnimi običaji in predpisi o pokopališkem redu.

⁴ Zakonska definicija (ZOro-1);

Foto: M. Avbar

Pa ni prišel daleč, že po nekaj sto metrih vožnje sta ga ustavila policista. Zahtevala sta, naj opravi preizkus po izdihanem zraku, ker sta posumila, da je nekoliko okajen. Lovec jima je pokazal vozniško in prometno dovoljenje in se pošalil, da če to ne zadošča, jima lahko pokaže tudi orožni list. Policista sta onemela in ga vprašala, ali s seboj vozi tudi lovsko orožje. Nespametna pripomba je lovca drago stala, saj je eden izmed policistov ugotovil, da je lovec svojo lovsko puško, ki je bila celo nabita, prevažal v avtu, ne da bi bila v torbi za prenašanje orožja. In sledil je postopek: kazen v obliki globe in zaseg lovske puške, ki je lovec ne bo dobil nazaj, ker je v primeru kršitve 6. točke 81. člena ZOro-1 (kršitev prepovedi nošenja in

prenašanja orožja) *obvezen odvzem orožja*.

V drugem primeru je lovec prešerno prenašal svoje lovsko orožje na javnem kraju tako, da so ga lahko ljudje opazili. Nosil ga je v nasprotju s 24. členom ZOro-1 brez embalaže (3. odstavek 8. člena ZOro-1), ker ga ni imel v toku ali etuiju. Policist je ocenil, da vzbuja sum nezanesljive osebe, zato je z njim opravil postopek. Hudomušni lovec je »napihal« bistveno manj kot dovoljuje zakon, če gre za udeleženca v prometu (opozorilo: tudi pešec je po

orožja, ki ga je domnevno prenašal v nasprotju s 24. členom ZOro-1.

Zato je dobro vedeti in upoštevati pravila o nošenju in prenašanju lovskega orožja. Posledice so hude, ker ga pri prekršku po 6. točki 81. člena ZOro-1, če posameznik krši določila prepovedi nošenja in prenašanja orožja iz 24. člena ZOro-1, lahko doleti globa v znesku od 208,64 do 1.251,87 evra, kar je zelo drago, najhujše pa je, da je za tovrstni prekršek predpisan obvezen izrek stranske sankcije – **odvzema orožja**.

25. točki 1. odstavka 3. člena ZCrPC udeleženec v prometu). Toda imel je smolo. Policist je ocenil, da je kot lovec, ki sicer ni bil vinjen (v izdihanem zraku je imel manj kot 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka), za prenašanje orožja v takem psihičnem stanju, da očitno ni bil več zanesljiv. Čeprav je poudarek zakonskega besedila na besedi 'očitno', je policistova ocena rodila obdolžilni predlog. Nesrečni lovec, ki je zaradi svojega visokega krvnega tlaka, nezanesljive hoje in rdečeličnosti zgolj daljalek videz nezanesljive (raztresene) osebe, čeprav je bil v bistvu trezen, se je znašel v življenjski situaciji, da se bo moral zagovarjati zaradi prekrška po 6. točki 81. člena ZOro-1, ki predvideva globo in obvezen odvzem lovskega

orožja⁵. Sodišče lovca kot kršitelja zakona o orožju, ki svoje lovsko orožje nepravilno prenaša na javnih krajih, kjer je to prepovedano ali na način, ki vznemirja ljudi, ali ga prenaša pod vplivom alkohola, praviloma obravnava na podlagi obdolžilnega predloga, ki ga vložijo prekrškovni organ (policija, lovski inšpektor).

Namen tega prispevka je osvetliti in razjasniti 3. odstavek 24. člena ZOro-1, ki določa, da **posameznik ne sme nositi ali prenašati orožja, kadar je pod vplivom alkohola ali mamil oziroma v takem psihičnem stanju, da**

⁵ O prekrških se po 52. členu Zakona o prekrških (ZP-1) odloča po hitrem postopku, hitri postopek pa med drugim ni dovoljen, če je za prekršek poleg globe predpisana stranska sankcija ali če prekrškovni organ oceni, da so izpolnjeni pogoji za izrek stranske sankcije.

očitno ni več zanesljiv. Lovci, ki prenašajo orožje, se sprašujejo, kdaj se šteje, da je nekdo pod vplivom alkohola⁶? Postavlja se vprašanje, kaj je imel zakonodajalec v mislih, ko je v zakon zapisal prepoved, da se ne sme nositi ali prenašati lovskega orožja **pod vplivom alkohola** oziroma, kakšna je njegova stopnja (0,00 g/kg oziroma ml/liter izdihanega zraka) ali kot to določa 2. odstavek 105. člena ZVCP-1, da je v krvi udeležena v prometu lahko največ do vključno 0,50 grama alkohola na kilogram krvi ali do vključno 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka pod pogojem, da preizkušanec tudi pri nižji koncentraciji alkohola ne kaže znakov vedenjskih motenj, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu.

Zakon o orožju je za svojo prepoved uporabil nedoločen pojem, brez natančne merske enote za količino dovoljenega alkohola v krvi ali v izdihanemu zraku. Določil je le, da posameznik ne sme nositi ali prenašati orožja, če je pod vplivom alkohola, pri čemer z mersko enoto ni opredelil stopnje alkohola, ki ni več dovoljena (oziroma ni izrecno zahteval, da mora biti stopnja 0,00). Zato je potrebna jasna razlaga, kdaj je mogoče šteti, da je nekdo, ki je kot lovec nosil ali prenašal svoje lovske orožje, pod vplivom alkohola. Ker zakon o orožju ne navaja koncentracije alkohola v krvi ali izdihanem zraku, menim, da lahko razlago poiščemo kar v *Zakonu o pravilih cestnega prometa* (ZPrCP)⁷, ker se tudi večina zasegov orožja zaradi nepravilnega prenašanja zgodi ravno pri kontroli prometa. Policija ustavlja lovce kot voznike, pri čemer zlasti rada preverja tiste, ki se s svojimi vozili z lovskim orožjem prevažajo na lov ali z lova. Novi zakon, *Zakon o pravilih*

cestnega prometa (ZPrCP), objavljen v Uradnem listu republike Slovenije, št. 109/2010, je začel veljati 1. aprila 2011, se je začel uporabljati 1. julija 2011 in je nadomestil prejšnji Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1).

Psihofizično stanje voznikov, kamor sodijo tudi lovci kot vozniki, ki so pogosti udeleženci v prometu, se ugotavlja po 104. členu ZPrCP, kjer je določeno, da voznik ne sme voziti vozila v cestnem prometu, niti ga začeti voziti, če je pod vplivom alkohola. Pod vplivom alkohola je voznik (oziroma druge v zakonu našete osebe), ki ima v organizmu več alkohola, kot dovoljuje ZPrCP, in voznik, ki tudi pri manjši koncentraciji alkohola kaže znake motenj v vedenju, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu.

Ali je lovec kot voznik oziroma kot udeleženelec v prometu (kjer se lahko najde tudi kot pešec, ki nosi ali prenaša svoje lovske orožje) pod vplivom alkohola, ugotavljajo z ustreznimi sredstvi, napravami ali s strokovnim pregledom. Tudi lovec kot voznik ne sme voziti vozila v cestnem prometu niti ga ne sme začeti voziti, če je pod vplivom prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo. Pod vplivom alkohola ali psihotropnih snovi je lovec kot udeleženelec v prometu (voznik ali pešec), če se pri njem s posebnimi sredstvi, napravami ali s strokovnim pregledom ugotovi prisotnost takih snovi v krvi ali slini.

Drugi vozniki kot udeleženci v prometu – razen v zakonu izrecno naštetih, med njimi so vozniki motornih vozil kategorije C1, C, D1, D, BE, C1E, CE, D1E, DE, ki morajo imeti v krvi 0,00 alkohola – imajo lahko drugi vozniki (tudi lovci, če ne nosijo ali prenašajo lovskega orožja) največ **do vključno 0,50 grama alkohola na kilogram krvi** ali

do vključno 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka s pogojem, da tudi pri nižji koncentraciji alkohola ne kažejo znakov vedenjskih motenj, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu.

Policisti imajo zakonsko pooblastilo, da lahko tudi lovcu z orožjem, udeleženelec v prometu, ki po njegovi oceni kaže znake vedenjskih motenj, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu – čeprav rezultat preizkusa z alkoholometrom (npr. z Drägerjem) pokaže prisotnost alkohola v dovoljenih mejah –, odredijo strokovni pregled. Po moji oceni obstajata najmanj dve zakonski merili (kriterija) za ugotavljanje alkoholiziranosti: eden je **preizkus z napravo za preizkus alkoholiziranosti**, drugi pa **subjektivna ocena zanesljivosti**, ki je v pristojnosti policista kot uradne osebe. Zgornja meja koncentracije alkohola pri preizkušanju je omejitvev do 0,50 grama alkohola na kilogram krvi ali 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka. Spodnja meja je ocena policista, ali oseba, ki nosi ali prenaša orožje, kaže znake motenj v vedenju, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje.

Stroga merila vodijo k sklepu/zaključku, da mora biti lovec, ki nosi ali prenaša svoje lovske orožje, **trezen**. Lahko se celo zgodi, da ga kljub treznosti njegov videz zaradi določenih telesnih ali psihičnih vzrokov postavi v položaj, katerega posledica je **sum nezanesljivosti** (npr. zardevlost obraza, prehlad ali izraz ihtavosti oziroma določena stopnja treme ali razburjenosti pri preizkusu, nezanesljiva hoja ...). Po moji oceni je primerna razlaga 3. odstavek 24. člena ZORO-1, ki določa, da posameznik ne sme nositi ali prenašati orožja, kadar je pod vplivom alkohola ali mamil oziroma v takem psihičnem stanju, da očitno ni več zanesljiv za nošenje ali prenašanje lovskega orožja, da ne sme imeti v krvi ali v izdihanem zraku alkohola

la ali sledi mamil. Vsakdo mora pri ravnanju z orožjem v skladu s svojo odgovornostjo zanj poskrbeti, da pri njegovem nošenju in prenašanju tudi s svojim videzom ne vzbuja suma nezanesljivosti. Odgovor na vprašanje, ali je dovoljeno, da ima lahko nekdo, ki nosi ali prenaša lovske orožje, v krvi alkohol (do 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka ali do 0,5 g/kg etilnega alkohola v krvi), je več kot na dlani. **Sleherna lovka ali lovec morata biti pri nošenju ali prenašanju orožja – da bi se izognila postopkom, globam in odvzemu orožja – trezna.** Zgodba na temo lovec, alkohol in orožje terja treznost in psihofizično stanje, ki je brez alkohola ali psihotropnih snovi oziroma prepovedanih zdravil v krvi.

Ceprav je naša dežela bogato obdarjena z vinskimi goricami in da pri nas pridelujejo najboljše pivo in žganje, lovska srečanja in zabave ne bodo izumrle, zato velja strogo upoštevati koristen nasvet, da orožja ne smemo nositi ali prenašati pod vplivom alkohola ali mamil. Zakon namreč določa, da nihče ne sme nositi ali prenašati orožja, kadar je pod vplivom alkohola ali mamil oziroma v takem psihičnem stanju, da očitno ni več zanesljiv.

Bojan Avbar

Količina alkohola v organizmu je določena s koncentracijo alkohola v krvi ali tej ustrezno koncentracijo alkohola v izdihanem zraku: 0,5 grama na kilogram je mera za nekdanjih 0,5 promilov etilnega alkohola v krvi in je enaka 0,24 ml na liter izdihanega zraka. Alkoholiziranost se meri z alkoholometrom (Dräger) in analizo krvi po Widmarkovem postopku in po metodi plinskega kromatograma (vsaka meritev v forenzičnem ali medicinskem laboratoriju vsebuje tri preizkuse po Widmarku in dva preizkusa s plinskim kromatogramom).

⁶ Kdaj se šteje oziroma kako in na kakšen način je mogoče ugotoviti, da je nekdo (npr. lovec kot udeleženelec v javnem prometu) v takem psihičnem stanju, da očitno ni več zanesljiv.

⁷ Uradni list RS, št. 109/2010, z dne 30. 12. 2010;

Kaj je Janez Vajkard Valvasor pisal o divjadi in lovstvu v Slavi vojvodine Kranjske

(Nadaljevanje)

4.

O pticah

V XXXIV. poglavju druge knjige Janez Vajkard Valvasor opisuje manjše vrste ptic, ptice pevke in ptice selivke. Skupno jih poimenuje »mala perjad«. Opis je prava zakladnica starih slovenskih imen za ptice. Zanimivi so opisi nenadnih pojavov večjega števila neznanih ptic, ki so jih ljudje lovili za prehrano. Podrobneje opisuje bobnarico in žerjave, posebno zanimiv je opis »zaklinjanja« žerjavov, s katerim naj bi jih zmedli in ulovili.

mag. Jernej Marolt

XXXIV. poglavje: O mali perjadi in pticah na Kranjskem (SVK, str.: 447 do 449)

Male perutnine ima Kranjska veliko – in med njo prenekatere ljubko pevko; kot so na primer gozdni in poljski škrjanci (*skerianèz*), liščki (*stigelz*), ščinkavci (*shinkauèz*), drozgi (*drug*), kosi, planinski kosi (*kus*), čički (*zaiselz*), slavčki (*nahtigol*), penice; vse mogoče sorte sinic (*seniza*) in druge podobne. Poleg tega tod skakljajo še vsakovrstne druge male ptičice; namreč vrabec (*urabèz*), grilček (*grilèz*), kalin (*gimpèl*), dlesk (*kernpais*), strnad (*sternad*), kraljiček (*kralèz*), stržek (*storsèk*), taščica (*penza*), poleg mnogih drugih.

Razen teh gnezdijo tod v deželi tudi druge znane ptice: kot na primer lastovke (*lastouza*), ki na zimo odletijo iz dežele, kakor počno tudi v drugih krajih; škorci (*skorz*), carar ali brinovka (ali kot pravijo v Avstriji in na Kranjskem, *Dröschel*) (za-

rar), potočna pastirica (*sesauka*), grlica (*gerlèza*), vodeb ali smrdokavra (*petelinèz*), kukavica (*kukauza*) idr.

Sicer priletijo v deželo tudi različne tuje ptice, ki pa ne ostanejo dolgo, temveč se tod kot popotniki zadržujejo le nekaj časa. Med njimi so tele naslednje: Bukač ali bobnarica: ta je črna kakor vrana in le-tej enaka tudi po velikosti. Na Poljskem je teh prav mnogo v velikih ribnikih ali bajerjih. Kljun daje pod vodo, v zemljo in dela nadvse glasen zvok, ki zveni nekako kot *vauen! vauen!* in se sliši dobro nemško miljo daleč. Menim, da gre za prav tisto vodno ptico, ki jo v Nemčiji imenujejo *Rohrdummel*; namreč Gesnerjev *Botaurus* ali *Ardea stellaris minor*. O njej le-ta, pa tudi drugi pisci poročajo, da je vsa zemljene barve in proti pomladi daje od sebe zelo glasne zvoke, kakor da bi kdo trobil v rog; to kričanje povzroča tako, da vtakne kljun v barje (ali močvirje) in tako gaga tam notri. Turnerus pripisuje tej vodni in ribniški ptici dolg in zelo operjen vrat, kljun, ki ni niti kratek niti top, glavo, ki je pokrita s prav črnimi peresi; sivo in blede telo, ki je posuto s črnimi lisami. Dasiravno niso nujno vse enake barve. Kajti tista, ki jo je videl zgoraj omenjeni Gesnerus, je bila grahasta in lepa kakor kozica ali gozdni jereb, posuta z rdečimi, rumenkastimi in črnimi lisami ter bleščéča, posebno na hrbtu, in z rumeno-zelenimi nogami. Na glavi je bila črna &c., telo pa je bilo skoraj kot pri mladem petelinu: tako so bile tudi peruti skorajda podobne kurjim. Po različnih deželah nosi ta ptica tudi mnogotera imena: kot *Ur-Rind*, *Meer-Rind*, *Moß-Kuh* po svojem glasu ali oglašanju, s katerim oponaša vola. Po trstju (*Rohr*) se imenuje *Rohrdrumme*, *Rohrdumm* (*Rohrdummel*), *Rohr-Reiger*: ker v trstju zganja velik hrup, kakor trobenta. Italijani jo

imenujejo trombone, Fracozi butor, Španci gazola, Poljaki buntk, Turki pa geluae. Tista vrsta teh ptičev, ki obiskuje našo deželo, pogosto pride na reko Ljubljanico.

Mnogokrat pa se semkaj podajo tudi majhne tuje ptice, ki jim po kranjsko pravijo *pegame*, to je *češke ptice*. Ravno tako se da tod v deželi videti neki rod majhnih tujih ptic, ki se imenujejo *mrtvaške ptice*. Tako uzremo tudi krilate tuje ali tuje male ptičice, ki venomer tresejo z glavo in so na Kranjskem znane pod imenom *čudežne ptice*.

Prav tako se pojavljajo različne ptice, ki zgolj potujejo čez deželo. Jeseni letijo na Laško; spomladi pa z Laškega: kot na primer divje race (*doujagus*), ki vedno prenočujejo in se spravijo k počitku med Ljubljano in Vrhniko. Ravno tako žerjavi (*scheriau*). Ti vedno ostanejo čez noč pri Ljubljani tako kot divje gosi. Od teh žerjavov stoji vselej eden zgoraj na drevesu na straži, medtem ko ostali vsi skupaj sedijo spodaj po močvirjih. Vsako leto jih leti mnogo tisočev čez deželo; včasih na dan po štiri ali pet jat, pa tudi več ali manj. In taka selitev traja dvanajst ali štirinajst dni. V eni partiji ali jati jih je včasih nekaj sto, pa tudi več ali manj. Letijo tako visoko, da se jih z ostrim pogledom komaj opazi. V tem svojem letu, pri čemer ves čas kričijo, imajo takle red, da vedno eden leti spredaj, drugi pa za njim. Običajno formirajo obrnjeno stožčasto figuro, kakor velik latinski V, kjer najbolj sprednji vodi. Kadar kmečki fantje in pastirji uzrejo armado žerjavov v takšnem selitvenem in letalskem redu, tedaj govorijo ali kričijo mnogi od njih tele besede: »*Zhizhe golobar, pounaprei pounasei, uarey, de te vouk naujej, l'okule, l'okule, l'okule!*« »Čiče« je koruptna beseda in njen pomen mi ni poznan. »Golobar« pomeni moški go-

lob. »Pounaprei pounasei« pomeni toliko kot *pol predse, pol nazaj*. »Uarey, de te vouk naujej« pomeni toliko kot »*pazi se, da te volk ne požre!*« »lokule« pomeni: *Le okoli! le okoli! le okoli!* Med takšnim govorjenjem in vpitjem se pastirji in kmečki fantje trikrat zavrtijo naokoli; tako potem z začudenjem opaziš, kako se žerjavi takoj pomešajo in ne morejo kar tako hitro spet priti iz konfuzije v red. Menim, da jih spravi v zmedo že samo vpitje: saj prav tako marsikdaj golobe in vrane vpitje vojaške armade ne le zmede, temveč včasih tudi kar popadajo na tla; žerjav pa ima prav oster sluh. Dasiravno pa, kakor je bilo prejle omenjeno, čeprav izberejo prenočišče med Ljubljano in Vrhniko, jih je vendar prav težko ujeti zaradi njihove presenetljive budnosti, ki je slavna pri vseh naravoslovcih in jih obvaruje pred tem, da bi jih ujeli. Kajti kakor hitro njihov postavljeni stražar od daleč nekaj zasliši ali uzre in s kričanjem da znak za preplah, so takoj spet budni in vsi v trenutku z vsesplošnim vikom in krikom vzletijo in odletijo proč na drug kraj. Ampak včasih, kadar močno dežuje ali piha močan veter, se zamudijo in ne uspejo prispeti do Ljubljane za dneva in zato letijo čisto nizko; tedaj ljudje prižgejo zunaj pred mestom slamo; to žerjave čisto zmede in popadajo na tla. Potem padle ujamejo z rokami ali pa jih z gorjajo pobijejo. Če je kdaj tudi močna in gosta megla, se jim ne godi prav nič bolje, kajti tu se z njihovo previdnostjo konča tudi njihova varnost in jih taka megla ujame v mrežo. Včasih jih s tako prednostjo kar veliko ujamejo. Kadar žerjavi letijo v Italijo, je to zanesljivo znamenje, da bo kmalu snežilo; zakaj sneg nikoli ne zapade, preden potem priletijo žerjavi.

(Se nadaljuje.)

Na kratko iz tujega tiska ...

Namibija: Na območju parka na severozahodu te afriške države je slonica napadla in smrtno poškodovala španskega turista, ki se je preveč približal omenjeni živali. Kot je povedala žena nesrečnega Španca, je svojega moža večkrat opozorila, da je preblizu slonom, vendar je njena opozorila vztrajno preslišal.

(Jagen Weltweit Internet)

Slovaška: Slovaški znanstveniki so proučevali, s čim se hranijo tamkajšnji jazbeci. V ta namen so odvzeli vsebino želodcev 71 uplenjenih jazbecov iz jugovzhoda te države. Ugotovili so, da je 75 % prehrane hrana živalskega izvora in 25 % hrana rastlinskega izvora. Malo manj kot polovica živalske hrane so sesalci (pet različnih vrst glodavcev, štiri vrste žužkojedov, poljski zajec). Krti, ježi, kuščarji in ribe so bili zgolj priložnostna hrana, ki je bila vsebovana v manjših deležih. Podobno je tudi s pticami. Poleg fazanov in njihovih jajc so v želodcih našli še tri vrste ptic pevk. Deževniki in polži so bili vsebovani v 11 %. Najpomembnejši delež v rastlinski prehrani sta bila oves in koruza, poleg njiju pa še topinambur, sončnice in buče.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: Pri skupnem lovu na divje prašiče severovzhodno od Leipziga je 67-letni lovec po nesreči ustrelil 40-letnega lovca in vodnika lovskega psa, ki je na kraju nesreče tudi umrl. Kot je sporočila policija, se je nesreča zgodila pri iskanju zastreljenega divjega prašiča. Starejši lovec je želel na ranjenega divjega prašiča oddati usmrtilni strel, mlajši solovec in vodnik psa pa je hkrati želel odmakniti svojega psa od divjega prašiča, da le-ta ne bi bil ogrožen. Pri tem se je nepričakovano znašel ravno v strelni liniji, tako da nesrečnemu lovcu niso mogli več pomagati.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Rusija: Nesreča pri lovu s smrtnim izidom je nastala tudi v Sibiriji, in sicer v pokrajini Tjumen. Tast in zet sta šla zvečer skupaj na lov, pri čemer sta sedela ločeno na različnih lokacijah. Po preteku nekaj časa

Foto: O. Noglasič - Drena

Na Slovaškem so analizirali vsebino želodcev 71 jazbecov in ugotovili, da povprečno pojedjo 75 % hrane živalskega izvora in 25 % rastlinskega.

se je zet domislil, da bi se malo pošalil s tastom, zato se je neopazno približal preži, kjer je sedel tast in nekajkrat oponašal kruljenje divjega prašiča. Tast je takoj prijel za svojo puško in sprožil v smeri glasu. Ko je nato prišel s preže do kraja, kjer je slišal kruljenje, je na tleh našel ustreljenega in mrtvega zeta.

(Deutsche Jagd Zeitung, 11/2011)

Velika Britanija: Raziskovalci univerze John Moores iz Liverpoola so razvili teorijo, po kateri naj bi predniki človeka izgubili svojo odlakanost zaradi izboljšanja uspeha pri lovu. Izguba dlak je namreč preprečila pregrevanje telesa pri večjih in predvsem dolgotrajnejših telesnih naporih. Naši predniki naj bi namreč precejšen del svojega plena ulovili s tekom in zasledovanjem. Ker naj bi se človekovi predniki razvili v Afriki, je bila nevarnost pregrevanja telesa pri dolgotrajni fizični aktivnosti še toliko večja.

(Deutsche Jagd Zeitung, 11/2011)

Švica: Tudi v tej državi se številčnost divjih prašičev povečuje, pri čemer pa poleg vedno večje škode v kmetijskem prostoru strokovnjaki opozarjajo tudi na druge nevarnosti. Tako so zaradi številnih rej domačih prašičev, ki imajo tudi zunanje izpuste, vse pogostejša križanja domačih in divjih prašičev. Ob tem je tudi večja možnost

prenosa najrazličnejših bolezn. Znanstveniki univerze iz Berna so tako proučevali možnost prenosa prašičje bruceloze. Morebitne posledice okužbe pri prašičih so vnetja razmnoževalnih organov in sklepov ter splavi, mogoče pa je tudi prenos te bolezni na človeka. Tako so analizirali 252 vzorcev krvi divjih prašičev iz kantona Genf in ugotovili 28 % okuženost. V 36 % vzorcev krvi so bila protitelesa, kar pomeni, da so bili ti divji prašiči že v stiku s povzročiteljem omenjene bolezni. Lastniki 322 farm oziroma rej domačih prašičev pa so poročali o približno 5 % primerov križanja med divjimi in domačimi prašiči. Stiki so najpogostejši v tistih odprtih izpustih, kjer je zunanja ograja nižja od 60 cm, in tam, kjer so farme bližje gozdnim površin.

(Wild und Hund, 22/2011)

Švica: V kantonu Wallis naj bi številčnost kozorogov že dosegla zgornjo mejo zmogljivosti okolja, zato so se pristojni odločili, da številčnosti ne nameravajo več povečevati. V ta namen so odločili, da bo vsakoletni odstrel kozorogov v tem kantonu znašal 10 % ocenjene številčnosti, kar pomeni od 400 do 450 živali na leto. Cene odstrela kozorogov so, za razliko od kantonov Bern in Graubünden, precej višje, saj znašajo: kozli z dolžino rogljev do 55 cm 3.000 SFr, do 85 cm približno 8.000 SFr, od 95 do 110 cm 10.000 SFr in več kot nad

110 cm 20.000 SFr. Lovci lahko odstrelijo kozoroge tudi zunaj omenjenega kantona in lahko jih odstrelijo tudi tuji lovski gosti, kar v nekaterih drugih kantonih ni mogoče. Po oceni pristojnega lovskega inšpektorja "nedomači" lovci na leto uplenijo okoli petdeset kozlov, od tega tujci približno polovico. Za odstrel je veliko zanimanje, tako da je čakalna lista interesentov zelo dolga. Glede na visoke cene večino kapitalnih kozlov odstrelijo tuji lovski gosti, medtem ko se morajo domačini zadovoljiti z mlajšimi in slabšimi kozli ali celo s kozami. Tak sistem lova prinese kantonu Wallis okoli 400.000 SFr na leto. Za razliko od kantona Wallis pa lahko domači lovec v kantonu Graubünden upleni kapitalnega kozoroga že za približno 1.000 SFr. Poleg tega imajo ponekod pogoj, da mora lovec, ki želi loviti kozla, najprej upleniti kozorogovo kozo. Tudi v kantonu Bern je dolga čakalna vrsta za odstrel kozlov, pri čemer pa izdajo lovne dovolilnice za odstrel samo izkušenim lovcem. Tako je pogoj za izdajo lovne dovolilnice - patenta predhodno pridobljenih osemnajst dovolilnic za odstrel gamskih kozlov ali koz. Sicer je odstrel kozorogov v Švici dovoljen od leta 1990. Po podatkih ministrstva za okolje naj bi v tej državi v prosti naravi živelo približno 16.300 kozorogov.

(Jagen Weltweit, 6/2011)

Švedska: Začetek lovne sezone na lose je prinesel kar nekaj presenečenj. Tako je danski lovec uplenil losa albina (popolno pomanjkanje kožnega pigmenta), ki so ga domačini sicer dobro poznali in ga niso želeli upleniti, zato je uplenitev prinesla kar nekaj ogorčenja med domačine. Podobno kot ponekod pri nas tudi na Švedskem veljajo stare vraže, po katerih naj bi uplenitev take živali prinesel uplenitelju veliko nesrečo. Druga uplenitev losa pa je bila pravo olajšanje za trpečo žival, saj je imel los v svojih rogovih zapleteno otroško gugalnico, katere pletena jeklena vrv se je nesrečni živali zadržnila in celo že vrasla v vrat.

(Wild und Hund, 22/2011)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Posledice podnebnega segrevanja na visokogorsko rastlinstvo in živalstvo

59. medpokrajinska konferenca Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora

V Feltrah pri Belunu je 20. in 21. oktobra 2011 potekala že 59. medpokrajinska konferenca **Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (DS LZ JVAP)**. Konference so se udeležili številni delegati in predsedniki lovskih zvez te skupnosti; žal iz Slovenije le **Franc Golija**, njen dolgoletni predsednik in avtor tega prispevka.

Vse teme, ki so jih dosedanje konference obravnavale, so bile vedno zanimive, aktualne in so obravnavale dogajanja v naravi in v naših lovskih vrstah. Sklepi in zaključki konferenc so nam vedno ponudili usmeritve za reševanje določenih problemov. Tudi zadnja tema je bila zanimiva, saj je obravnavala posledice podnebnega segrevanja na visokogorsko rastlinstvo in živalstvo in predvsem njegov negativen vpliv.

V zadnjih štiridesetih letih ugotavljamo, da se naše ozračje postopoma segreva, in to predvsem zaradi vse večjih izpustov toplogrednih plinov. Segrevanje ozračja pozitivno vpliva na rastlinske vrste, kar posledično povzroča tudi pospešeno zaraščanje in dvigavanje zgornje gozdne in drevesne meje. Vse skupaj deluje negativno na skoraj ves zdajšnji živalski svet v visokogorju, ki je prilagojen na hladnejše podnebne razmere.

Referate na to temo so pripravili in jih tudi predstavili priznani italijanski in avstrijski strokovnjaki, ki se že desetletja ukvarjajo s tem pojavom in sledijo njegovim posledicam na rastlinstvu in živalstvu. V svojem referatu je dognanja avstrijskih strokovnjakov najbolje pojasnil doc. dr. **Armin Deutz iz Mura**. Vse ugotovitve so bile plod dolgoletne raziskave

Skupinski posnetek udeležencev 59. medpokrajinske konference Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora v Feltrah pri Belunu

Zasedanje konference v dvorani felterske pivovarne

Družbe za divjad in življenjsko okolje Greßmann et. Deutz v sodelovanju z avstrijskim Osrednjim zavodom za meteorologijo in geodinamiko in ob sočasni finančni podpori ministrstev za kmetijstvo in zdravstvo. V nadaljevanju navajamo nekaj povzetkov zanimivih ugotovitev iz omenjene raziskave na območju Nizkih Tur.

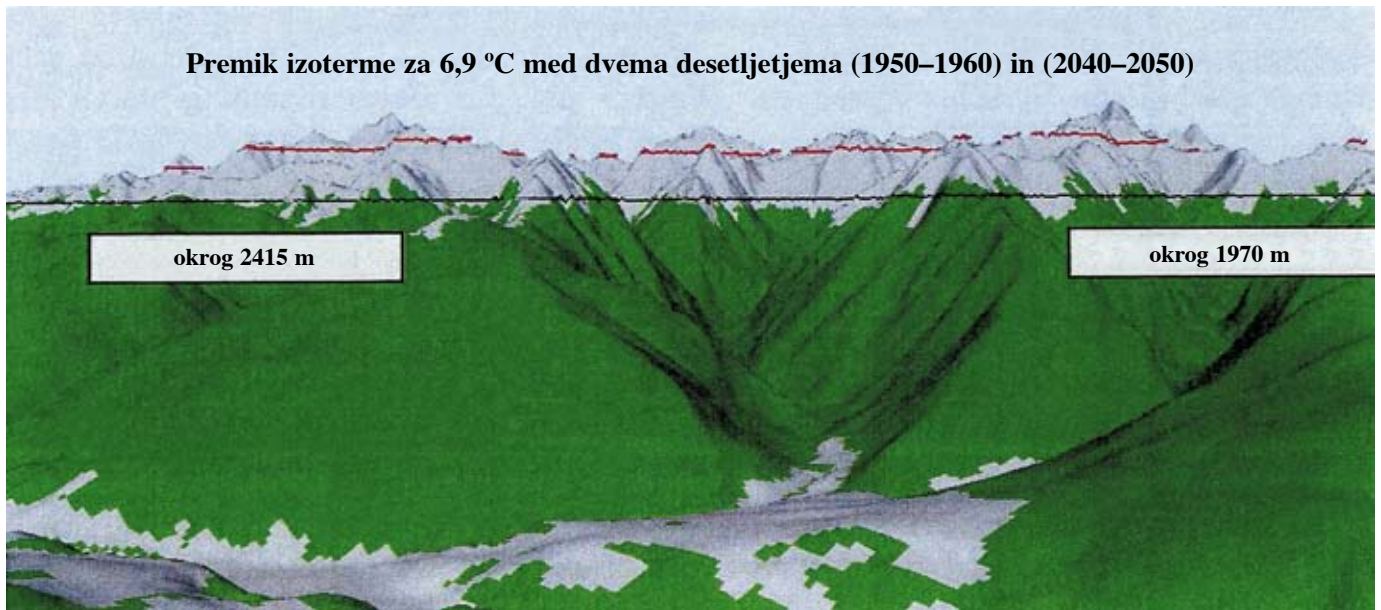
Vrste divjih (prostoživečih) živali, kot so gams, kozorog, ruševac in belka, so se v evoluciji do popolnosti prilagodile

življenju v gorskih območjih in so postale sestavni del tega tako občutljivega ekosistema. Krčenje in ožanje življenjskega okolja ter zmanjšanje vrst prostoživečih živali so posledica splošnega premika (dviganja) gozdne meje zaradi podnebnega segrevanja in tudi območnega nazadovanja planšarstva. Nastajanje manj primernih življenjskih okolij teh vrst privede do številčnega zmanjšanja in nato izginotja posameznih populacij, osiromašenja genetske

pestrosti, slabitve odpornosti in s tem do širjenja nalezljivih bolezni in zajedavstva.

Poznamo določeno podnebno mejo oziroma do katere nadmorske višine je rast drevoja v gorovju še mogoča, nadalje razlikujemo med gozdno in drevesno mejo. Do gozdne meje rastejo številna drevesa v sklenjenih sestojih, do drevesne meje pa naletimo na posamična drevesa. Na skalnatih in soncu zelo izpostavljenih mestih uspevajo ponekod nad drevesno mejo samo cemprini, macesni ali smreke, zaradi omejene rasti pa ostanejo pritlikavi. Vežna črta teh drevesnih vrst se imenuje meja gorskega pritlikavega rasti. Rast dreves je zelo odvisna od temperature. Na temelju nekaterih raziskav je meja rasti drevoja na višinski črti, ki ustreza povprečni julijski temperaturi 10 °C ali povprečni majsko-oktobrski temperaturi 6,9 °C. Ker so domneve, da se bo gozdna meja zaradi podnebnega segrevanja dvignila, se bo bistveno spremenilo življenjsko okolje že omenjenih štirih živali

Ob segrevanju ozračja v naslednjih 40 letih je napoved dviga zgornje gozdne meje za 445 m.

skih vrst in prav tako sistematsko nižje razvitih drugih živalskih in rastlinskih vrst. Spremljanje temperature minulih petdeset let pokaže za prvi dve desetletji celo ohladiitev, od leta 1970 pa krepko dviganje temperature. Za prihodnjih petdeset let podnebni model omenjene raziskovalne skupine napoveduje celo otoplitev za okrog 2,2 °C in dvig izoterm za približno 450 m; posledica tega bo dvig gozdne meje.

Posledice ne dovolj ustreznih življenjskih okolij

Za gamske in kozoroge je problematično daljše zadrževanje v takšnih življenjskih okoljih. Posledice se odražajo z zmanjševanjem števila osebkov v posameznih populacijah, večja je nagnjenost k obolevnosti in zajedavstvu ter oblikovanje manjših tropov v zaraščenih območjih z učinkom podaljšanega prska in s tem dodatnega telesnega izčrpanja, predvsem kozlov. Nadalje je verjetno zmanjšanje številčnosti nekaterih populacij pod t. i. kritično številčnost, ki privede do kratko- in srednjeročnega razpusta območne številčnosti ter morda celo do depresije zaradi sokrvja, ki nastane zaradi nepovezanosti populacije, ker nima stika z drugi-

mi. Vzorčen primer takšnega izbruha bolezni, med drugim zaradi podnebne otoplitve, je trenutno val kužne gamsje slepote v Nizkih Turah. Leta 2006 je podoben val z več kot osemdeset prijavljenimi primeri okužbe prizadel okraje Murau, Judenburg in Liezen. Če upoštevamo, da gamsjo slepoto pretežno prenašajo muhe in da smo leta 2006 celo do konca novembra/začetek decembra opažali žuželke v višjih predelih, je jasno, da je bil čas podnebno pogojenega infekcijskega ogrožanja zaznavno daljši.

Sprememba podnebja in bolezni divjadi

Vpliv spremembe podnebja na širitev povzročiteljev bolezni je lahko neposreden, če povzročitelji bolezni pri višjih letnih povprečnih temperaturah preživijo v okolju dalj časa in se zato obdrži tudi več klic. Ali pa se obdržijo neposredno pri tistih povzročiteljih bolezni, ki jih prenašajo klopi, komarji ipd., ki so živalski prenašalci (»rezervoarji«) in kjer lahko vplivajo na velikost populacije.

Klope in komarje, ki v sebi nosijo povzročitelje, lahko zdaj že dokazujemo na višjih nadmorskih višinah kot pred dvema desetletjema! Nadalje se pri povzročiteljih boleznih, ki imajo pri pojavljanju določeno periodiko, odvisno od letnih časov, podaljšuje doba nevarnosti za okužbo. Tudi jajca zajedavcev in njihove ličinke ter vmesne gostitelje zajedavcev je že mogoče odkriti na večjih višinah zaradi višjih povprečnih letnih temperatur v obliki krajših razvojnih obdobij in včasih tudi z dodatnimi generacijami na leto. Tako povezano od-

Foto: L. Ambrožič – Diana

Z zaraščanjem visokogorskih pašnikov izgubljata življenjski prostor predvsem gams in ruševce.

krivamo vse pogostejše gnojne pljučnice pri gamsih, ki so posledica okuženosti s pljučnimi zajedavci. Julija 2011 je avtor pri gamsu (na višini 1.500 m!) kot vzrok pogina prvič dokazal babiozo, t. j. krvno parazitozo, ki jo prenaša klop.

Zanimiva referata o vplivu podnebnih sprememb na gozdne kure na območju Južne Tirolske in Trentina sta predstavila italijanska strokovnjaka **Alessandro Brugnoli** in **Giorgio Carmignola**. V nadaljevanju navajam nekaj zanimivih povzetkov iz njunega referata.

Sprememba podnebja in gozdne kure

V zadnjih letih lahko s strokovnega gledišča z gotovostjo ugotavljamo vplive sprememb podnebja na različne živalske organizme. Še posebno je to opazno pri gozdnih kurah, saj pri njih vpliva na spremembe prostorske porazdelitve. Sprememba podnebja naj bi bila po predvidevanjih eden glavnih vzrokov, da bodo izginile posamezne vrste z določenih območij. Splošna ugotovitev znanstvenikov je, da bodo v prihodnje najbolj prizadete živalske vrste, ki so prilagojene na nizke temperature, kamor sodi pravzaprav vsa naša domorodna visokogorska divjad. Največkrat omenjeni primer je ogroženost severnega (polarnega) medveda na njegovem celotnem arktičnem območju. Vzroki so dobro znani, in sicer zmanjševanje primernega habitata in pomanjkanje oz. oteženo plenjenje. Najboljši dokaz za dvig temperatur je zmanjševanje in tanjšanje ledenikov. Vzpon srednjih letnih temperatur sočasno vpliva k spreminjanju ekosistemov (rastlinskega in živalskega sveta) na teh območjih.

Na območju Alp so gozdne kure zagotovo med večjimi živalmi najbolj ogrožene in bodo še bolj ogrožene ob predvidenih nadaljnjih podnebnih spremembah. Med nji-

Foto: J. Bizjak – Diana

Zaradi predvidenega nadaljnega spreminjanja podnebja je v Alpah najbolj ogrožena belka (Lagopus mutus).

Foto: L. Ambrožič – Diana

V visokogorju dvig temperature povzroča hitro zaraščanje visokogorskih travnikov, s čimer pa se zmanjšuje primeren življenjski prostor tudi za ruševca.

mi je verjetno najbolj ogrožena belka, ki je prilagojena na najbolj ostre visokogorske razmere. Njen življenjski prostor je arktično območje, zunaj njega jo v Evropi najdemo le še v najvišjih predelih Alp in Pirenejev. Glede na visokogorske predele, kjer skorajda ni vpliva človeka in plenilcev, je v zadnjih desetletjih lahko le dvig temperature razlog za zmanjševanje njene številčnosti. Med lovci se sicer pojavljajo mnenja, da na belko vplivajo tudi človekove športne aktivnosti v visokogorju. Nasprotniki lova pa trdijo, da je zato kriv lov, čeprav je le-ta na določenih območjih in v skromnem obsegu.

Podobno se dogaja tudi s preostalimi tremi gozdnimi

kurami: divjim petelinom, ruševcem in gozdnim jerebom. Ruševca potrebuje odprte površine s pritlikavimi grmiči in redkimi drevesi. Posledica dviganja temperatur je hitro zaraščanje odprtih površin, kar negativno vpliva nanj, ker mu zmanjšuje primeren življenjski prostor. Le-ta se je spremenil tudi za divjega petelina in gozdnega jereba, saj je v naravi vse manj redkejših gozdnih sestojev z obilo podrasti, ki obema nudi ustrezno kritje in bogato ter raznoliko hrano. Gozd se vse bolj razrašča, revno podrastje pa sproti pospravita vse številčnejša srnjad in jelenjad. Nekaj vpliva imajo tudi številni plenilci in mnoge oblike človekovega vznemirjanja.

Tako imenovana Ptičja direktiva posebej varuje – zaradi njihove ogroženosti – vse gozdne kure. Še posebno pa poudarja nujnost varovanja njihovih naravnih habitatov! Soglašja z ugotovitvami lovskih strokovnjakov, da kjer je uvedena popolna prepoved lova, so se žal izgubile tudi vse informacije o številčnosti teh vrst. Prav zato Ptičja direktiva dovoljuje lov gozdnih kur v manjšem številu in z določenimi pogoji. Lov je dovoljen le v jesenskem času (oktober, november) in ne več v času rasti, kot je veljal nekoč. Južna Tirolska je vse do leta 1989 lovila ruševce v času rasti. Sedanji lov je dovoljen od 15. 10. do 15. 12. Zaradi razširjenosti gozda in prepovedi gozdne paše se je zmanjšalo število ruševcev. Pri štetju in evidentiranju rastišč, ki še vedno poteka, je bilo ugotovljeno, da so izginila rastišča na nižjih nadmorskih višinah. Kjer je ostalo ali se je še razširilo gorsko pašništvo, se je številčnost ruševcev ohranila.

Življenjski prostor belke je npr. na Južnem Tirolskem na višini od 2.000 do 2.800 m nadmorske višine; v poletnih mesecih le nad 2.300 m. Številčnost se zmanjšuje, kar ugotavljajo z vsakoletnim štetjem (pri tem uporabljajo pse

ptičarje), predvsem pa to izkazuje odstrel, ki se je v zadnjih štiridesetih letih zmanjšal od večletnega povprečja 750 belk na 285 v zadnjih treh letih. Belke lovijo šele od 1. oktobra naprej, načrt odstrela pa je določen na 10 % od ocenjene številčnosti.

Številčnost velikih (divjih) petelinov še vedno ugotavljajo s spomladanskim štetjem na rastiščih. Petelinov ne lovijo že vse od leta 1983, ko so ga popolnoma zavarovali. Ob primerjavi zdajšnjih rastišč s tistimi izpred dvajset let so ugotovili, da so izginila že vsa rastišča pod 1.600 m. Zelo se je zmanjšalo število divjih petelinov na submediteranskih nižjih območjih. Na primer: kjer so še leta 1983 našli 184 petelinov, so jih leta 2009 našli le 53. Tudi v tem primeru v letu 2009 ni bilo več najdenih rastišč pod 1.500 m.

Organizmi vseh gozdnih kur so prilagojeni na hladno podnebje. Poleg podnebnih sprememb vplivajo na dogajanje v sami naravi še drugi vplivi, kot so način rabe prostora, zaraščanje, odnosi med posameznimi živalskimi vrstami ali v okviru ene vrste, ki pa niso še dovolj raziskani. Torej lahko govorimo o večstranskem vplivu na dogajanja v naravi. Strokovnjaki ugotavljajo, da sta kot prebivalca gorskih gozdov bolj ogrožena divji petelin in gozdni jereb, kot to velja za ruševca in belko, in da je zato večja verjetnost njunega izginotja. To potrjujejo tudi sezname gozdnih kur na »rdečih seznamih« alpskih dežel. Divji petelin in gozdni jereb se pojavljata na šestih tovrstnih seznamih sedmih držav, medtem ko ruševca in belka le na štirih oz. treh. Sklepna ugotovitev obeh referentov je bila, da bo treba tudi v prihodnje proučevati vpliv sprememb podnebja na rastlinstvo in živalstvo. Napovedovanje prihodnjih podnebnih sprememb in njihovih posledic je mogoče s pomočjo t. i. simulacij, pri katerih sodelujejo biologi, ekologi in meteorologi. Za uspešno

delo je nujno potrebno stalno spremljanje stanja (monitoring) pri vseh gozdnih kurah.

Na koncu konference, ki jo je uspešno organizirala Lovska zveza province Beluno, so nas delegate povabili še na Hubertovo mašo v čudovito samostansko cerkev na hribčku v neposredni bližini kraja Felter, kjer so nas tudi pogostili z domačimi jedmi. Pred odhodom domov smo se na dvorišču samostana za spomin še fotografirali, kot se za tako priložnost spodobi.

Naslednje leto bo jubilejno, 60. srečanje, ki ga bo v Celovcu organizirala – tako kot prvič (leta 1952 in še mnoga vmes) – Koroška lovska zveza – *Kärntner Jägerschaft*. Naslednje po tem, 61. srečanje (leta 2013) pa bo ponovno v Sloveniji. Teme, o katerih bodo razpravljali udeleženci obeh naslednjih konferenc, bodo določene naknadno, a še dovolj zgodaj, da bodo organizatorji lahko temeljito obdelali teme.

Začetki dolgoletnega sodelovanja lovcev treh držav

Prvi stiki med koroškimi in slovenskimi lovci so se začeli že štiri leta po 2. svetovni vojni. Botrovalo jim je dejstvo in spoznanja lovcev, da *divjad ne pozna meja* in da

na mejnih območjih gospodarimo z isto divjadjo, kar lovce obvezuje k povezovanju, ne glede na takrat skoraj neprehodne državne meje. Vse tesnejši stiki lovcev z obeh strani meja so privedli do prvega formalnega srečanja in nato do prve konference leta 1952. Idejo za povezovanje in sodelovanje je dal tedanji koroški deželni lovski mojster **Georg Thurn Valsassina**, ki je v Celovec povabil tedanjega predsednika LZS dr. **Jožeta Benigarja** in poslovodjo Štajerskega deželnega lovstva **Karla Sedmaka**. Že na prvem pogovoru so obravnavali problem gamsjih garij, varstvo redkih vrst divjadi in usklajevanje odstrela divjadi vseh vrst na avstrijsko-italijansko-slovenskem obmejnem območju. Zanimivo je, da so konference redno potekale vse do današnjih dni, ne glede na posledice vojne med nekaterimi članicami, ki so bile ob začetku še žive, in na politične odnose med državami, ki niso bili vedno najboljši. Na konferencah, ki so bile izmenično v Avstriji, Sloveniji ali Italiji, so vedno obravnavali v določenem času najaktualnejše teme. Naj navedem vsaj nekaj tem, ki so bile vsaj enkrat ali večkrat obravnavane na konferencah: *gamsje garje, varstvo redkih vrst divjadi, usklajevanje odstrela,*

kužna gamsja slepota, počin divjadi na cestah, boleznini poljskega zajca, zimske izgube pri divjadi, sodobna gojitev divjadi, steklina, gojitev gamsov, gozdne kure, alpski kozorog, zveri in ujede, zaščita mokrišč, problemi male divjadi, pripravljenost lovcev na prihodnost, lov na prehodu v novo tisočletje, lov in varstvo divjadi, lov in mediji ...

Ob koncu konference so delegati vedno sprejeli **zaključke oz. sklepe usmeritve** za reševanje obravnavanih tem, o katerih pa slovenski lovci nismo bili vedno in dovolj dobro obveščeni. Menim, da je za to bilo/je krivo predvsem vodstvo LZS in tudi udeleženci, ki o zanimivih ugotovitvah in sklepih niso vedno seznanjali našega članstva. Že v uvodu sem omenil, da so bili na zadnji konferenci vsi predsedniki v to delovno skupnost vključeni lovskih zvez in tudi drugi visoki gostje; le iz Slovenije ni bilo nikogar iz ožjega vodstva LZS! Naj še omenim, da je na čelu te delovne skupnosti že vse od leta 1997 naš lovski kolega in nekdanji predsednik LZS **Franc Gollja**. Na naslednjem, šestdesetem (60.) zasedanju konference v Celovcu ga bo zamenjal nekdo izmed avstrijskih predstavnikov.

Edo Krašna

Na južnem Tirolskem so ugotovili, da so v zadnjih dvajsetih letih izginila vsa rastišča divjega petelina pod 1.600 m.

Zima se je prevešala v zgodnjo pomlad. Listnato drevje je bilo še golo. Na počivajočih njivah so tu in tam še ležale zaplate umazanega snega.

»Spoštovani žalujoči, sorodniki, lovci, prijatelji! Tukaj, danes, se poslavljamo ...«

To je bilo slovo od prijatelja, lovca, kinologa, kinološkega sodnika ... In človeka, Mirka Stražišarja ...

Pozni popoldan je že izrinjal večer ...

* * *

Moja kinološka sodniška pot se je začela prav zaradi Mirka Stražišarja. S

Njuno življenje

JANI KRIVEC

hanovrskim barvarjem Capijem, tudi on je že v večnih loviščih, sva vse preizkušnje opravila pri njem. Zame je bil Mirko – Miro, prijatelj, lovec. Rad sem prisluhnil njegovim zgodbam iz kočevskih gozdov: o medvedih, povojnih časih, napakah in dobrih straneh takratnega političnega življenja v Kočevski Reki in okolici.

»Tvoj mentor bom, če se odločiš za kinološkega sodnika,« me je večkrat spodbujal Miro.

»Kje pa! Nimam oči za pse, zame so vsi lepi, visoki, najboljši.«

»Sodnik za delo krvosledcev boš! Izkušnje imaš, psa tudi, literaturo dobiš pri meni, prijavi se!« je bil odločen Mirko.

Doma sem razmišljal: zakaj pa ne!

Veliko polen sem moral prestopiti in obiti med mojim sodniškim pripravništvom, toda uspel sem, tudi z veliko pomočjo prijateljev, seveda tudi s Stražišarjevo. In potem sva skupaj sodila na kinoloških prireditvah po vsej Sloveniji. Poskušal sem posnemati njegovo strogost, tudi popustljivost, kjer je bilo to dopustno. Lovci, predvsem kočevski, so pravili, da sem resnično njegov pravi učenec. Ponosen sem bil, ko sem to slišal.

Potem ga dolgo nisem videl. Pred vsakoletnim zborom kinoloških sodnikov sem ga poklical.

»Miro, prideš?« sem veselo dejal v telefon.

»Veš, Jani, z menoj je konec. Teško sem bolan, redka bolezen, neozdravljiva; ne bom več dolgo pri moči ...«

»Daj daj, vse se da pozdraviti, tudi tvojo bolezen bodo. Če te v soboto ne bo, se pa vidiva pozneje ...,« me je stis-kalo v grlu.

Minevali so meseci, poguma za obisk bolnega prijatelja pa nisem imel.

Kolegi iz LKD Kočevje so me povabili: »Prideš sodit uporabnostno preizkušnjo, v Falkenavu se dobimo! Mirko želi videti vse svoje kinološke pripravnike.«

»Pridem, zagotovo!«

Popoldan smo se dobili in položili umetno krvno sled. Zvečer naj bi pripeljali Mirka na skupno večerjo. Povedali so, da ne more hoditi, da težko govori ...

»Delo imam doma, ne morem ostati,« sem se zbal srečanja z njim. S solzami v očeh sem se odpeljal domov. Zjokal sem se kot otrok.

Naslednji dan, na dan preizkušnje, sem previdno vprašal o večernem srečanju z Mirom.

»Tudi po tebi je vprašal ...,« so mi povedali.

Na Mirka Stražišarja je v meni ostal

spomin: kako ponosno stoji pred menoj, na kinološki preizkušnji, zdrav, in nama s psom razlaga napake in pomanjkljivosti najinega dela.

»Dobro sta opravila preizkušnjo, nekaj malega bo treba še popraviti, utrditi; tudi z Bokijem bosta tako uspešna, kot sta bila s Capijem.«

Začelo se je rahlo temniti, dan se je poslavljajal. Nad kočevsko pokrajino je sedala tanka temina.

»Adijo, Mirko, hvala za vse ...«

* * *

Boko je svoje poslanstvo opravljal že vrsto let.

Tistikrat so prejšnji večer goste snežinke pobelile naše kraje. Zasnežen gozd je postal tih. Suho listje se je skrilo pod odejo snežne beline. Na sončnem pobočju smo obsledili trop divjih prašičev. Razporedili smo se na stojšča ...

Bližajoči pasji lajež me je zdramil iz zamišljenosti. Z očmi sem hitro prešel večjo frato. Še opazil nisem, kako je lisjak s hitrimi skoki ušel moji pozornosti. Naenkrat so se med lajež pomešali strelji. Gozd se je vznemiril ...

Trikrat se je oglasil lovski rog. Gobjači in lovci smo se zbrali na zbornem mestu. V gozd se je znova vračal mir. Pred nami je ležal ozimec, svinja je

odnesla celo kožo, en prašič pa je bil obstreljen.

Naslednji dan je sledilo delo za mojega psa in zame.

Zjutraj smo stopili na sveže zoran sneg na kolovozu. Ranjeni prašič je ostal v našem pobočju. Potrebna bo pomoč več lovcev.

Strelci so zavzeli svoje položaje. Boko je skrbno pregledal nastrel. Zaradi težjega terena sem mu odpel ovratnico. Pred mano je bila majhna, redko poraščena frata. Tu in tam je bil kakšen bukov orjak, ki je skozi desetletja sejal mladje v pobočje. Razmišljal sem in poslušal. Boko se je premikal počasi in previdno. Njegovo vedenje je kazalo, da je ranjeni prašič blizu. Ustavil se je pri debeli bukvi in zalajal.

Začela se je gonja med skalovjem: lajež, streli, tišina ...

Lovski tovariši so prinesli uplenjene- ga prašiča. Včeraj je bil ranjen v nogo. Boko ga je glasno prignal pred strelca.

Vrnil sem se do skednja, kjer sem pustil avtomobil. Postal sem nemiren, pes se še ni vrnil. Moram ga počakati ...

Tisto noč ga ni bilo. Nisem mogel zaspati. Razmišljal sem, kje, kako ..., zakaj se ni vrnil. Pozno ponoči sem se odpeljal na zborna mesto, kjer je pasja odeja ležala nedotaknjena ... Naslednje jutro se Boko še ni vrnil. Zaman smo ga iskali še naslednja dva dneva. Z Aleksom sva se odločila, da še enkrat pregledava pobočje. V kopnečem snegu smo iskali rjavo kepo ...

»Grem pogledat še pod skalo,« sem zaslišal Aleksov glas.

Kmalu je sledil telefonski klic:

»Našel sem ga, žal ...«

Od nekod daleč je prišlo v moje prsi, grlo ... in me stisnilo. Nič nisem odgovoril. S težavo sem zadrževal solze in se spuščal med skalovjem. Dobre pol ure sem potreboval do vznožja skale.

Kmalu je bilo vse jasno. Boko je med pogonom padel čez skale ...

Aleks se je spoštljivo umaknil, pustil naju je sama. V želodcu in grlu sem imel kepo. Zeblo me je. Trupelce je ležalo na skali. Kot bi zaspal po napornem iskanju ...

Utrgal sem dva teloha in ju položil pasjemu prijatelju na pleča, v zadnji pozdrav. Uredil sem mu zadnje počivališče med skalami, nad reko Savo, cesto in železnico.

* * *

Doma je ostal enoletni Capi. Čakajo ga preizkušnje, drugi kinološki sodniki, nove dogodivščine.

Morda nadaljevanje *njegovega življenja*. Kdo ve?

IZID javnega natečaja za literarna besedila z lovsko tematiko

Poročilo o rezultatih v Lovcu objavljenega natečaja za literarna besedila z lovsko tematiko v letu 2011

Na javni natečaj za literarna besedila z lovsko tematiko v letu 2011 (objavljen v: Lovec, št. 1/011, str. 34) je prispelo **petnajst besedil**. Večina literarnih prispevkov je dobro napisanih in bodo objavljeni v Lovcu. Kar nekaj pa jih je, ki si zaslužijo tudi nagrado, a nagrade so le tri ...

Tričlanska žirija (**Franc Černigoj, Lojze Števanec in Branko Vasa**), ki jo je imenoval Uredniški odbor Založništva LZS, je besedila, prispela v predpisanem roku, razvrstila takole:

1. nagrada (1.500 €)

Resnična pravljica o hvaležnem medvedu (psevdonim: *Tisa*) – **29 točk**

Avtorica: Tanja Polanc s Predmeje pri Ajdovščini.

Zgodba je spretno in doživeto napisana, hkrati pa nosi v sebi bogato sporočilo, ki nas sili v razmislek o nasprotju med pravljичnim dojetjem sveta, kakor ga doživlja otrok, in kakor ga občuti in razume odrasel človek, obremenjen z odgovornostjo. Otrok resničnega medveda, ki ga v gozdu srečata z mamo, poveže z dobrodušnim 'hvaležnim medvedom' iz pravljice. Hkrati pa občuti materino bojazen in prav ganljiva je njegova podzavestna otroška pripravljenost pomagati ji. Ob koncu naš razmislek poglobi še zgoščen zaključek, v katerem je strnjena ena od srži lova: »In če enkrat doživiš pravi notranji žar lova, te ta ne bo zapustil do konca življenja. Ta sila in nemir te bosta vedno znova vlekla v širne gozdove, v želji po novih doživetjih in spoznanjih. Brez tega preprosto ne moreš več živeti ...«

2. nagrada (1000 €)

Poslednji jelenov ruk (psevdonim: *Brezovčan*) – **27 točk**

Avtor: Vladimir Hrovatič iz Podčetrka.

To je prava klenska lovsko zgodba, kljub morebiti rahlo razvlečenemu začetku, opisovanju dogajanj v naravi in nepotrebnim splošnim mislim na koncu. Izredno doživeto je napisan lovčev strah po dvomljivo uspešnem strelu na jelena v alpskih razmerah, obžalovanje in obsojanje lastnega dejanja, pomešano z upanjem, da bo še vse dobro. Še posebno dober je opis iskanja in težavnega spravila težke živali do vozne poti. Poudarjeno je tudi pravo lovsko tovarštvo, zaradi katerega se lovsko društvo lahko upravičeno imenuje – družina!

3. nagrada (500 €)

Zakaj (psevdonim: *Janez Jernejev*) – **26,5 točke**

Avtor: Ivan Božič iz Poreč pri Podnanosu.

Zgodba je sicer kratka, a zgoščena in boleča. V njej še enkrat podoživimo že tolikokrat brano in občuteno obžalovanje lovskega dejanja – uplenitve ene od med seboj povezanih živali (v tem primeru enega od srnjih bratcev). Avtor v svoji bolečini pripisuje divjadi človeško občute- nje in čustvovanje in si postavlja večno vprašanje lovcev, ki ubijamo, kar imamo radi: Zakaj?

Navedimo še druge dobre zgodbe, ki se niso uvrstile med nagrajene, so pa vredne, da jih postopoma objavimo v Lovcu. To so:

Trije možje (psevdonim: *Kalabrija*) – Zelo dobro prikazano vzdušje med tremi polharji, ki pripadajo vsak svoji generaciji. Povezuje jih pripovedovanje zgodb ob polharskem ognju. Liki so psihološko dobro zadeti, predvsem lik najmlajšega, tipičnega ciničnega predstavnika sodobnega mladostnika, ki se norčuje iz sveta svojih prednikov. Tudi njegova zgodba je temu primerna. To besedilo bi si tudi zaslužilo nagrado ...

Kresna noč (psevdonim: *Lynx*) – Dober opis psihološkega stanja do konca utrujenega in premraženega lovca, ki na meji med sanjami in resničnostjo razume govorico živali.

Skrivnostna vaška raubšica (psevdonim: *Artemis*) – Zanimiva zgodba o dveh 'krivolovcih', za katera se na koncu izkaže, da sta to psa, ki lovita in plenita skupaj.

Preže domačega revirja (psevdonim: *Samo*) – V tej zgodbi je močnejši drugi del. Zelo dobro je razmišljanje o prežah in njihovi skoraj čudežni blagodejni moči, ki jo radodarno raz- dajajo od sodobnega življenja razrvanim lovcem. Škoda, ker je besedilo razvlečeno.

Zlatovratka (psevdonim: *Kosobrinček*) – Že večkrat bran opis lova na kune v novem snegu, sicer dokaj dobro napisano. Dogaja se v času, ko je bil kunji kožuh še dragocen, zato je tudi način razmišljanja takratnega kunarja skladen s časom. Tako je tudi izrazje. Nekoliko moti literarno prisiljen ('pocukran') večerniško srečen konec.

Ledeni sen (psevdonim: *Lesenka*) – Psihološko dobro prikazano ohlajanje telesa ob podhla- ditvi. Besedje v zgodbi pa je precej obrabljeno.

Divji zajec (psevdonim: *Jaanka*) – Že večkrat brana potegavščina (skrivna zamenjava živali, namenjene za jed, ko ljudje ne vedo, kaj v resnici jedo). Dober je opis živahne gostilne.

Ob polni luni (psevdonim: *Jože*) – Zanimivo zgrajena zgodba – 'romanje' k preži (okvirna zgodba), lovec se na posameznih krajih ustavlja in razmišlja o dogodkih, povezanih z njimi.

Spomin v megli (psevdonim: *Peter carbine*) – Sicer res pretresljiva zgodba, a zelo nejasno napisana. Težko bi rekli, da gre za zgodbo z lovsko tematiko – lov je globoko v ozadju.

Za žirijo: **Franc Černigoj**

Predsednik LZS ponovno mag. Srečko F. Kropce

Vsoboto, 10. decembra 2011, je bil volilni Občni zbor Lovske zveze Slovenije. V prostorih Gozdarskega inštituta Slovenije se ga je udeležilo 110 delegatov, ki so za predsednika Lovske zveze Slovenije z 61 glasovi v prvem krogu ponovno izvolili mag. Srečka Felixa Kropeta. Prav tako je bil izvoljen nov triintridesetčlanski Upravni odbor LZS, člani Nadzornega odbora, Razsodišča Lovske zveze Slovenije in Nadzornega odbora Lovske zveze Slovenije.

Kandidacijske postopke je v celoti vodila kandidacijska komisija, ki jo je na 35. redni seji, 7. junija 2011, imenoval UO LZS. Člani kandidacijske komisije so bili Dušan Krajnik, Primož Bone, Dušan Kudrnovsky, Jože Horvat, Milislav Vuković in Branko Vasa; slednji je bil tudi njen predsednik.

Kandidacijska komisija je evidentirala tri kandidate za predsednika Lovske zveze Slovenije, in sicer mag. Srečka F. Kropeta, Blaža Kržeta in Bogdana Mahneteta. Njihovi programi so bili predstavljeni na spletni strani Lovske zveze Slovenije (<http://www.lovska-zveza.si/default.aspx?MenuID=2&EventID=99>), povzetki pa v reviji Lovec.

Volilni Občni zbor Lovske zveze Slovenije se je začel z imenova-

njem delovnega predsedstva, zapisnikarja, dveh overovateljev zapisnika in verifikacijske komisije. Člani volilnega Občnega zbora LZS so potrdili dnevni red, sprejeli poslovnik volilnega občnega zbora in izvolili volilno komisijo, ki so jo sestavljali Boštjan Češarek, Boris Zupanič in predsednik Fabio Steffe.

Sledilo je poročilo verifikacijske komisije, ki so jo sestavljali Miha Molan, Matija Janc in predsednik Brane Podgoršek. Komisija je ugotovila udeležbo 110 delegatov, od 115 volilnega Občnega zbora LZS.

Poročilo kandidacijske komisije je zbranim podal predsednik komisije Branko Vasa.

Sledila je predstavitev kandidatov za predsednika LZS in člane v uvodu omenjenih odborov in NO.

Po končanih predstavitvah je volilna komisija razdelila volilne lističe in jih v sejni sobi Gozdarskega inštituta preštela s pomočjo delavcev strokovne službe LZS. Na volilnem občnem zboru je bil za predsednika Lovske zveze Slovenije že v prvem krogu z 61 glasovi izvoljen mag. Srečko F. Kropce, Bogdan Mahne je zbral 40 glasov, Blaž Krže pa 9.

Od 115 delegatov se jih je občnega zbora udeležilo 110.

O delu kandidacijske komisije je zbranim poročal predsednik komisije Branko Vasa.

Foto: B. Leskovic

18. Volilni okoliš IDRIJA:
19. Volilni okoliš LJUBLJANA:
20. Volilni okoliš GORENJSKE:

Bojan Breitenberger
Lado Bradač
Anton Lukančič
Peter Belhar
Branko Žiberna

3. člani Nadzornega odbora

1. Volilni okoliš PTUJ-ORMOŽ:
2. Volilni okoliš CELJE:
3. Volilni okoliš ZASAVJE:
4. Volilni okoliš BELA KRAJINA:
5. Volilni okoliš
POSTOJNSKO-BISTRŠKI:

Bojan Maček
Peter Habjan
Sebastijan Gorenc
Janez Gladek

Janez Marinčič

4. člani Odbora etičnega kodeksa

1. Volilni okoliš MARIBOR:
2. Volilni okoliš PTUJ-ORMOŽ:
3. Volilni okoliš NOVO MESTO:
4. Volilni okoliš BELA KRAJINA:
5. Volilni okoliš KOČEVJE:
6. Volilni okoliš GORICA:
7. Volilni okoliš GORNJE POSOČJE:
8. Volilni okoliš LJUBLJANA:
9. Volilni okoliš GORENJSKE:

Andrej Ivančič
Štefan Gačnik
Brane Bec
Niko Šuštarčič
Jože Cenčič
Edvard Krašna
Marko Obrekar
Borut Bitenc
Rok Gašperšič

5. člani Rzsodišča

1. Volilni okoliš PRLEKIIA:
2. Volilni okoliš MARIBOR:
3. Volilni okoliš PTUJ-ORMOŽ:
4. Volilni okoliš ZASAVJE:
5. Volilni okoliš KOČEVJE:
6. Volilni okoliš
POSTOJNSKO-BISTRŠKI:
7. Volilni okoliš KOPER:
8. Volilni okoliš GORICA:
9. Volilni okoliš GORENJSKE:

Janez Konrad
Branko Reisman
Luka Korošec
Boris Šurbek
Evgen Ivanc

Aleksander Debevec
Janko Brezovnik
Samo Valič
Dušan Ravnihar

Rezultati glasovanja (Volitve: Ljubljana, 10. 12. 2011)

1. Predsednik LZS

Za predsednika LZS je bil izvoljen:

Srečko Felix Krope

2. člani Upravnega odbora LZS

1. Volilni okoliš PRLEKIIA:
2. Volilni okoliš PREKMURJE:
3. Volilni okoliš MARIBOR:

4. Volilni okoliš PTUJ-ORMOŽ:

5. Volilni okoliš KOROŠKA:

6. Volilni okoliš CELJE:

7. Volilni okoliš ZASAVJE:

8. Volilni okoliš POSAVJE-KRŠKO:

9. Volilni okoliš NOVO MESTO:

10. Volilni okoliš BELA KRAJINA:
11. Volilni okoliš KOČEVJE:
12. Volilni okoliš NOTRANJSKE:
13. Volilni okoliš
POSTOJNSKO-BISTRŠKI:
14. Volilni okoliš
BRKINSKO – KRAŠKI:
15. Volilni okoliš KOPER:
16. Volilni okoliš GORICA:

17. Volilni okoliš GORNJE POSOČJE:

Anton Holc
Ludvik Rituper
Branko Kurnik
Štefan Cmrečnjak
Marjan Gselman
Emilijan Trafela
Tomaž Lah
Dušan Leskovec
Gregor Vrabič
Avgust Rebersak
Zdravko Mastnak
Janez Šumak
Tomaž Trotovšek
Ivan Malešič
Darko Božič
Janez Krivec
Franc Jarc
Alojz Dragan
Toni Vrščaj
Ivan Kos
Mirko Urbas

Aleš Klemenc

Stanislav Vatovec
Franko Križman
Kazimir Saksida
Dušan Čubej
Dolores Čarga

Stari-novi predsednik mag. Srečko F. Krope se je delegatom zahvalil za večinsko podporo.

Ponovno izvoljeni stari predsednik LZS mag. Srečko F. Krope se je zbranim zahvalil za izkazano večinsko podporo, obema kandidatoma za pošteno igro in pohvalil dobro izpeljane predhodne delne volilne občne zборе. Vsem članom komisij in delovnih skupin, ki se jim izteka mandat 12. januarja letos, se je prav tako zahvalil za njihovo opravljeno delo v minulem mandatu in vloženi osebni prispevek. Nato je navedel, kaj vse bo treba narediti v naslednjem mandatu, obenem pa ocenil, da so naloge, ki so si jih zadali v letu 2008, v pretežni večini uresničene. Obljubil je, da se bodo vseh novih in preostalih nalog lotili še bolj poglobljeno in si prizadevali, da bo lovstvo spet pridobilo svoje pravo mesto v družbi, pri čemer računa na izdatno podporo lovcev na terenu. Ob bližajočih božičnih in novoletnih praznikih je vsem zaželel lepe praznike in tudi kar najuspešnejše leto ter dober pogled.

Tina Drolc

Podpisan dogovor o skupnem izvajanju naravoslovne dejavnosti

Predsednik Lovske zveze Slovenije mag. **Srečko F. Kropeta** je v četrtek, 8. decembra 2011, podpisal dogovor o dolgoročnem sodelovanju pri naravoslovnih in naravovarstvenih dejavnostih z Osnovno šolo Dušana Muniha - Most na Soči in s Triglavskim narodnim parkom. Lovska zveza Slovenije je podpisala sporazum z namenom ozaveščanja mladih o pomenu kakovosti bivalnega okolja, predvsem pa neokrnjene narave, ki jih obdaja, ter jih tako vzgojiti v odgovorne osebe, ki bodo varovale okolje in ohranjale naravo. V dogovoru se je Lovska zveza zavezala, da bo spodbujala dopolnjevanje in nadgrajevanje obstoječe – v slovenskem prostoru in širše – edinstvene naravoslovne učilnice na tej šoli, opremljene z bogato zbirko didaktičnih eksponatov in primerkov naravnega rastlinstva in živalstva.

Predsednik LZS je ob podpisu poudaril, da ima OŠ Dušana Muniha na Most na Soči iz-

Foto: S. F. Kropeta

Dogovor o sodelovanju so podpisali: za Triglavski narodni park direktor mag. Martin Šolar, za Osnovno šolo Dušana Muniha Most na Soči ravnatelj Branko Lončner in za Lovsko zvezo Slovenije mag. Srečko F. Kropeta (od leve proti desni).

Na ljubljanski biotehniški fakulteti je petega decembra lani doktorirala dolgoletna kustosinja Tehniškega muzeja Slovenije, vodja Oddelka lovskega in ribiškega muzeja v Bistri pri Vrhniki, dolgoletna sodelavka našega uredništva in daljše obdobje tudi članica uredniškega odbora LZS, Romana Erhatic Širnik. Doktorirala je pod mentorstvom prof. dr. Boštjana Anka iz teme Varstvo ptičev v 19. in 20. stoletju na slovenskem ozemlju. Na fotografiji je v družbi prof. dr. Ivana Kosa. Iskreno ji čestitamo tudi vsi sodelavci z LZS!

Foto: I. Holy

jemno naravoslovno učilnico z izredno zbirko, ki jo že uspešno ponuja na ogled in v uporabo otrokom v vrtcih, osnovnošolski mladini, lovskim pripravnikom, drugim lovcem in skupinam. Na šoli imajo res edinstvene fotografije živalstva in rastlinstva predvsem z območja doline Soče in Triglavskega narodnega parka. Dogovor o sodelovanju prek informacijske točke LZS na tej šoli zagotavlja, da bodo eksponati dostopni tudi širšemu slovenskemu prostoru.

Srečko Žerjav

LZS o uspešnem povezovanju s sorodnimi organizacijami in sonaravnem upravljanju z divjadjo

Šestega decembra 2011 je Lovska zveza Slovenije že na tradicionalni vsakoletni novinarski konferenci, ki je bila na rečni ladji na Ljubljani, predstavila uresničene aktivnosti v letu 2011 ter načrte za leto 2012. Prav gotovo je bila ena pomembnejših nalog v iztekajočem se mandatu predsednika LZS, mag. **Srečka F. Kropeta**, nadaljnje povezovanje LZS z drugimi nevladnimi organizacijami. Rezultati se kažejo ne le z nadaljevanjem podpisovanja sporazumov, ampak tudi pri uresničevanju dogovorjenega v praksi. Lovska, planinska in ribiška zveza so se povezale v skupno nevladno skupino, ki je na predlog uredbe pripravila skupne pripombe za omejevanje voženj v naravi. LZS je poročala, da je med drugim leta 2010 sodelovala tudi na mednarodnem sejmu LOV v Gornji Radgoni, septembra lani pa je v Novem mestu organizirala že tretji strokovni posvet z mednarodno priznanimi strokovnjaki s področja lovstva. Strokovna predavanja tudi mednarodno priznanih strokovnjakov na omenjenih dnevih so bila namenjena širjenju strokovnega znanja med lovci, ki ga med lovce širimo tudi s pomočjo knjig Zlatorogove in Strokovne knjižnice. Organizacija je požela javno priznanje za strokovno delo na področju naravovarstvene dejavnosti, ki je usmerjena predvsem v trajnostno upravljanje z divjadjo in njenim življenj-

Foto: B. Iestkovic

Decembrska novinarska konferenca LZS na Ljubljani.

skim okoljem. To je bilo posebej poudarjeno in pohvaljeno ob obisku predsednika Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) **Bernarda Lozéja**, ki se je prav v Sloveniji srečal z Evropskim komisarjem za okolje **Janezom Potočnikom**. Lani je LZS izdala tudi posebna, interna navodila za delo z mladimi. Predsednik je poudaril prepričanje, da je prav v delu z mladimi porok za ohranitev narave, njene biotske raznolikosti in spoštovanja zakonov, ki veljajo v njej. Sodelovanje z mladimi je bilo nadgrajeno 8. 12., ko je LZS v Osnovni šoli Dušana Muniha, poleg TNP, podpisala Dogovor o sodelovanju pri izvajanju naravoslovnih dejavnosti.

Tina Drolc

rovih besedah je kmetijska politika najbolj evropska politika. Posebno poglavje je cena kmetijske zemlje (vse preveč smo je pozidali in uničili), izjemno drago postaja obdelovanje zemlje in v ospredju je skrb za varno hrano.

Za predstavnike lovskih organizacij so bile nadvse obetavne ministrove napovedi o skorajšnjem začetku 35 % ozelenitve Slovenije. Gre za vseevropski projekt, ki pa Slovenije ne bo prizadel. Ozelenitev bo v prihodnje obvezna, glavne kulture ne bo smelo biti več kot 70 %. Lahko torej pričakujemo boljše razmere v kmetijski pokrajini za malo poljsko divjad, so se spraševali člani zelene bratovščine in se strinjali z oceno, da imamo

lovske organizacije na lenarškem območju.

Marjan Toš

Z roba Ljubljanskega barja

Pogovor z gospodarjem LD Brezovica

Območna ZLD Ljubljana, ki organizacijsko, izobraževalno, kulturno, strelsko in kinološko povezuje kar trintrideset LD, v katerih je včlanjenih skupno 1.546 lovk in lovcev, že desetletja velja za zelo prepoznavno v okviru LZ Slovenije. Med lovskimi družinami te zveze je po številu članov pa tudi po velikosti lovišča zdaj največja LD Brezovica, ki je bila ustanovljena leta 1946, leta 2004 pa se je združila z LD Vič. Zdaj jo vodi starešina **Marko Bojc**. Čeprav je LD Brezovica z besedo in fotografijami lepo predstavljena tudi na spletnih straneh, sem lani, na začetku jesenskih lovov, kot lovski gost obiskal nekaj njihovih članov. Zvedav, kakršen sem, sem

želel nekaj napisati tudi o tej LD, da bi nekaj več izvedeli o tem prelepem lovišču, katerega pretežni del je v okviru Krajinskega parka Ljubljansko barje. Pogovarjal sem se z zavzetim in vestnim gospodarjem, 57-letnim **Stanetom Čudnom**, pa tudi z njegovim bratom **Viktorjem Čudnom** in odgovornim urednikom Lovca **Borisom Leskovicem**, ki je tam član in obenem vodja lovskočuvarjske službe. Moj glavni sogovornik je bil Stane, ki že enaintrideset let, torej dobršen del svojega življenja in dela, »žrtvuje« velik del dneva za lovsko družino in lov. V pogovoru sta sodelovala tudi Stanetov brat Viktor in Boris.

Ko sta se leta 2004 združili LD Brezovica in sosednja primestna LD Vič, se je na Ljubljanskem barju oziroma njenem obrobju (del lovišča sega tudi prek Tržaške ceste že na območje Polhograjskega hribovja) začelo novo družinsko obdobje. Nekoč ločni brezoviški in viški lovci niso postali samo številčno močnejši in uspešnejši v večjem lovišču (viškim se je lovišče namreč zmanjšalo pod 2000 ha, zato jim

Foto: M. Toš

Gosta lenarške okrogle mize sta bila mag. Dejan Židan in predsednik uredniškega odbora LZS dr. Marjan Toš.

Kmetijski in okoljski resor pod skupno streho?

Mag. Dejan Židan v Lenartu o okoljskem delu kmetijske politike in ozelenitvi Slovenije

Kmetijski minister v Pahorjevi vladi mag. **Dejan Židan** je bil gost okrogle mize v Lenartu, na kateri so govorili o aktualnih vprašanih kmetijske politike, pridelavi hrane in lovskem ter ribiškem turizmu. Izpostavljena so bila mnoga vprašanja in pomisleki sodobnega časa, predvsem v povezavi s prizadevanji za večjo samooskrbo na Slovenskem in z ohranjanjem poseljenosti podeželja. Židan je med drugim izpostavil »žlahtni konservativni pogled na kmetijstvo«, ki je zelo značilen za Finsko in sosednjo Avstrijo in dodal, da bi lahko brez slabe vesti kmetijskemu resorju, po zgledu sosednje Avstrije, dodali resor okolja. Takšne težnje so prisotne tako rekoč povsod po Evropi in temu se tudi v Sloveniji ne bomo mogli izogniti. Po minist-

v Sloveniji sicer 42 % kmetij, velikih 3 ha in manj, a so prav te kmetije za krajino izjemno pomembne. Lastniki zemljišč namreč z gledno skrbijo za njihovo obdelavo in tudi za pester krajinski videz pokrajine nasploh. In kmetijske pokrajine brez divjadi seveda ni, nikjer v Evropi. Nekatere vrste poljske (male) divjadi so še vedno velike naravne zaveznice kmeta in kmetijstva, je bilo rečeno pri Lenartu. Načeli so tudi t. i. integrirano in ekološko pridelavo, programe razvoja podeželja in pomena lovskega in ribiškega turizma. Oboje je v osrednjih Slovenskih gorah lepo razvito, z dolgo tradicijo in daje ugodne ekonomske učinke. Včasih je povpraševanje celo večje od ponudbe. Eden od ključkov okrogle mize je bil, da morata postati obe zvrsti turizma sestavni del enotne turistične ponudne in »turističnega izdelka« osrednjih Slovenskih gor.

Kmetijskega ministra je sprejel tudi lenarški župan mag. **Janez Kramberger**, ki je lovstvu naklonjen in podpira naravovarstvena in okoljska prizadevanja

VRANE SE ZBIRAJO OB SMETIŠČIH IN V OKOLICI IŠČEJO VIRE HRANE

V primestnih loviščih je iz leta v leto opaziti več sivih vran. To še posebno velja za bližino večjih odlagališč smeti (npr. odlagališče Barje), kjer se te inteligentne vsejede ptice redno zadržujejo in preletavajo na bližnje poljske površine. Povsod si iščejo primerno hrano in pri tem (predvsem v spomladanskem času) delajo gospodarsko škodo na posevkih in mali divjadi. S smetišč del ptic vsak dan odleti v predmestja in središče mesta (Ljubljano), kjer tudi prenočujejo na visokih parkovnih drevesih. Ljudi njihova prisotnost moti.

Lovci LD Brezovica lovijo sive vrane skladno z načrtom odstrela, lovno dobo in izdano odredbo o izrednem odstrelu, da delno zmanjšajo odškodninske zahtevke prizadetih kmetovalcev na Ljubljanskem barju. Na fotografiji je lovina enega lovca v novembrskem jutru z območja poljedelskih površin blizu odlagališča smeti Barje. Da pa je lovec uspel v enem jutru upleniti dvaindvajset vran, ki so izjemno previdne in inteligentne ptice, je moral biti pri lovu motiviran za lov, zelo strpen, dobro prikrit v skrivališču in tudi odličen strelec. – B. L.

Foto: R. Čuden

ni preostalo drugega, kot da so sporazumno združili obe sosednji lovišči in članstvo. Združenemu članstvu (zdaj je 84 članov) so se povečale mnoge naloge in načrt odstrela velike divjadi. Stane je poudaril, da so se predvsem povečala biotehnična dela v lovišču, gojitvene naloge in nadzor na 7.200 ha velikem obmestnem lovišču (od tega je kar 6.800 ha lovnih površin na Barju), kajti v njem je vsak dan tudi veliko sprehajalcev s psi in kmetovalcev. Čeprav Ljubljansko barje že od nekdaj pestijo spomladanske in jesenske poplave, območje še vedno velja za izjemno pomembno

ti tudi preostala sogovornika, ki sta oba tudi lovska čuvaja in zelo zavzeta za varstvo edinstvenega barjanskega okolja. Potarnali so, da nihče ne poskrbi za ukrepe, da ne bi več odlagali odpadkov ob barjanskih poteh, ki jih lovci v čistilnih akcijah velikokrat odstranijo, a se to nato dogaja še naprej. A kaj, ko vedno nastanejo novi kupi smeti ... Stane je nadaljeval: »*Lovci namreč vedno bolj opažamo, da Barje premalo spoštujejo sprehajalci, kolesarji, motoristi in tudi vodniki psov. Številna divjad tod nima miru tudi zaradi balonov in prenzko letelih motornih zmajev. Še dobro, da je narava ponekod*

Še pred leti je bil načrt odstrela male divjadi mnogo višji, a so ga morali zmanjšati zaradi posledic poplav.

Odstrel divjadi in lovska družabnost sta tudi v LD edino plačilo za opravljeno delo v lovišču. Vsak lovec do 65. leta mora na leto opraviti 30 delovnih ur (do lova na srnjaka obvezno 15). Od opravljenih ur je odvisno, koliko praktičnega lova nato lahko uživa. Pet lovskih čuvajev opravi petdeset ur nadzornih obhodov na mesec v lovišču. »*Ker poleg funkcije gospodarja opravljam tudi naloge preglednika uplenjene divjadi in ker sem tudi lovski čuvaj, moram v tako veliki LD ob tako velikem odstrelu opraviti okroglo kar 400 delovnih ur na leto,*« mi je še zaupal Stane.

Seveda v tako veliki LD včasih nastanejo tudi nesoglasja in slaba

volja, a zadnja leta Disciplinska komisija LD Brezovica nima posebnega dela. Zadeve skušajo urejati strpno. Da le pristna in prešerna lovska družabnost lahko zbližuje in odpravlja nesoglasja med lovci in drugimi uporabniki naravnega prostora, se brezoviški lovci še kako dobro zavedajo. Čeprav je med njimi še najmanj domačinov (največ jih je iz Ljubljane, pa tudi iz Škofje Loke, Kamnika ...), so tamkajšnji lovci med domačini in kmeti vseeno cenjeni. Stane nadaljuje: »*V lovišču imamo dve različni lovski koči, in sicer v Vokah pri Notranjih Goricah in leseno kočo v Legarici, ki je bila nekdanj viška. V Vokah že dvajset let vsako prvo septembrsko nedeljo organiziramo piknik za kmetovalce, lovce in njihove prijatelje in sorodnike. Poudariti moram,*

Stane Čuden, gospodar LD Brezovica in lovec z enaintridesetletnim stažem, mi je v pogovoru nanizal veliko zanimivih podatkov o upravljanju z divjadjo in loviščem LD Brezovica, ki je največja LD v ekološki enoti Barje, eni izmed petih upravljavskih enot Notranjskega LUO.

naravno mokrišče in oazo najrazličnejše divjadi in drugih prostoživečih domorodnih vrst živali in rastlin. Biotska pestrost je zelo bogata. »*Da pa bo tudi v prihodnje tako,*« je zaskrbljeno poudaril Stane, »*bo veliko odvisno tudi od vseh uporabnikov tega prostora in od uprave novega krajinskega parka, zlasti pa od tistih državnih služb, ki načrtujejo varstvo in dovoljene načine rabe občutljivega barjanskega habitata. Člani si želimo delovati skladno z zakonom o lovstvu in varstvu narave, a tudi po sodobnih načelih trajnostne rabe naravnih virov. Žal pa vedno bolj opažamo, da se pomembnosti in svojstvenosti Barja za divjad mnogo premalo zavedajo mnoge državne institucije.*« Čeprav je krajinski park zavarovano območje, tod ni več pravega miru, sta vedela poveda-

težko prehodna in da je Barje še dokaj bogato z naravno hrano za rastlinojedo divjad, čeprav so kmetijske površine marsikje spremenile njegovo značilno krajino.« V lovišču brezoviški lovci obdelujejo tudi nekaj krmnih njiv za pridelavo krme za zimsko krmljenje fazanov, nekaj pa jih imajo v lasti za remize. Lani so posejali pšenico in oves. Skrbijo tudi za velik račnjak v Vokah in za okrog šestdeset solnic, v katere na leto založijo okrog 300 kg kamene soli. Za opazovanje in lov imajo tudi šestdeset visokih prež. Brez njih bi težko uresničili dokaj visok letni načrt odstrela divjadi. Zadnjih nekaj let odvzem zajema okroglo 200 glav srnjadi, od 8 do 12 glav jelenjadi, nekaj divjih prašičev, okrog 60 fazanov, 150 rac mlakaric in do 80 poljskih zajcev (veliko od tega terjajo povoz).

PROŠNJA ZA SODELOVANJE

Z oktobrom 2011 smo na Biotehniški fakulteti, Oddelku za gozdarstvo, v sodelovanju z inštitutom ERICo Velenje začeli z raziskovalnim projektom **Določitev najprimernejših kazalnikov za spremljanje stanja populacij divjadi in njihovega okolja pri prilagojenem (adaptivnem) upravljanju (V4-1146)**, ki ga financirata *Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano* in *Agencija za raziskovalno dejavnost RS*.

V projektu bomo ugotavljali uporabnost različnih kazalnikov stanja populacij parkljaste divjadi za namene upravljanja – načrtovanja. Preverjali bomo pri nas že uveljavljene kazalnike (telesna masa, kakovost trofejnih delov, stopnja realizacije odvzema itn.) ter nekatere kazalnike, ki jih pri nas ne uporabljamo, a so uveljavljeni v tujini (npr. velikost čeljusti, stopnja oplodnosti). Osrednji cilj projekta je razviti čim bolj uporabno in hkrati preprosto metodo spremljanja stanja populacij divjadi za namene upravljanja. Podrobnejši opis projekta bomo objavili v eni od prihodnjih številčk Lovca.

Pomemben del projekta je tudi **ugotavljanje stopnje oplodnosti samic divjega prašiča (svinj, lanščakinj in ozimk) ter jelenjadi (košut in junic)**. V ta namen bomo januarja letos začeli zbirati maternice z rodili enoletnih in odraslih divjih svinj, ki bodo uplenjene v prvih mesecih leta 2012. Z željo po pridobitvi zadostnega števila vzorčnega materiala se zato obračamo na tiste predstavnike upravljavcev z lovišči, ki na leto odstrelijo več svinj, in jih **prosimo za sodelovanje v raziskovalnem projektu. Vse zainteresirane prosimo, da se za več informacij obrnejo na Inštitut za ekološke raziskave ERICo Velenje** (dr. Ida Jelenko; telefon: **041/358-854**, e-naslov: ida.jelenko@erico.si), **Biotehniško fakulteto** (Matija Stergar; telefon: **031/311-388**; e-naslov: matija.stergar@bf.uni-lj.si) ali na sodelavca v projektu, mag. Jerneja Marolta (telefon: **041/809-735**, e-naslov: jerneja.marolt@gov.si), **da se dogovorimo o načinu vključitve v raziskavo**. Prosimo, da nas **čim prej obvestite** o morebitni pripravljenosti za sodelovanje.

Za sodelovanje se Vam že vnaprej najlepše zahvaljujemo in vam želimo **dober pogled v letu 2012!**

Projektna skupina:
doc. dr. Klemen Jerina, Matija Stergar, doc. dr. Boštjan Pokorny, dr. Ida Jelenko, dr. Helena Poličnik, mag. Jernej Marolt

da so pikniki zelo dobro obiskani in nam učinkovito pomagajo reševati marsikatero težavo pri škodnih zahtevkih zaradi divjadi.« Po vsakem skupnem jesenskem lovu za člane redno organiziramo skupno malico. Ko je v zimskem času manj dela v lovišču, ko ne lovijo več, se v koči vsako nedeljo zjutraj družijo, pogovorijo in igrajo karte. Tudi taka snidenja jih zbližujejo, so še povedali moji gostitelji. Posebno pozornost namenjajo tudi jubilejantom, lovcem, ki dopolnijo 50, 60 in več let življenja. Konec leta jim izročijo praktično darilo; največkrat graviran spominski lovski nož.

Ob koncu pogovora sem dobil vtis, da je tamkajšnja družina še posebno prepoznavna predvsem zaradi treh Čudnovih lovcev. Član LD Brezovica je tudi Stanetov sin **Rožle**, ki opravlja naloge družinskega informatorja, brat **Viktor** (Vik) pa je znani slovenski lovski kinolog in kinološki sodnik za ptičarje (obnem izvrsten vodnik ptičarjev), pa tudi dolgoletni rejec male divjadi v svoji obori. Staneta in Vikija je že v rani mladosti z lovstvom povsem zasvojil pokojni stric in lovec **Ciril Založnik**, brat mame **Zvonke**. Onadva pa Rožleta, ki sta mu najbolj pri srcu mala divjad in lov na vrane. Ko me je na koncu obiska Viktor povabil, naj bi si ogledal njegovo oboro, kjer goji fazane in poljske jerebice in tudi kako delajo njegovi psi ptičarji, sem vedel, da bom moral zaradi izredno zanimivih zadev, ki sem jih slišal in videl od njega, o tem zanimivem lovcu, z dušo in telesom, napisati poseben prispevek v eno od naslednjih števil. Povedal mi je toliko zanimivih praktičnih stvari, da je o tem vredno napisati kaj več.

Franc Rotar

Praznovanja dobovskih lovcev

Kako hitro je minilo pet let, kodkar smo dobovski lovci praznovali šestdesetletnico!

Za novo obletnico smo se pripravljali nekoliko dlje, saj je bilo treba dobiti nove ideje, izoblikovati zamisli in jih uresničiti. **65-letnico LD Dobova** smo nameravali proslaviti skupaj z **razvitjem novega prapora**; menili smo, da je novi prapor prepotraben, kajti dosedanji je star že 47 let.

Na seji UO, ki je bila v začetku leta, smo se dogovorili in

Foto: Z. Povšin

Lovci LD Dobova ob 65-letnici

odločili za razvitje novega prapora. Tako kot povsod so tudi pri tem eni sodelovali bolj drugi manj, vsak po svojih željah. Kar nekaj lovcev se je zelo resno lotilo akcije. Med njimi lahko omenimo **Dušana Jurkasa** in starešino **Zvoneta Pavlina**, ki sta ves svoj prosti čas namenila uresnitvi tega cilja.

Razvitje prapora LD Dobova je potekalo 17. septembra 2011 na Pestačah pri lovskem domu. Bogato okrašen prapor s kar 246 žeblički in 35 trakovi, ki ga je izdelala družina Vidmar iz Tacna pri Ljubljani, je v prisotnosti

Botra novega prapora LD Dobova je bila družina Darka Petelinca.

Skupinska fotografija dobovskih lovcev z župnikom Matejem Užmahom in dobovskimi rogisti po Hubertovi maši

mnogih povabljenih in domačih lovcev razvil glavni boter, sicer pa naš lovski prijatelj, **Darko Petelinč**. Razviti praporja so se med drugimi udeležili tudi predsednik LZS mag. **Srečko Felix Kropce**, župan Občine Brežice **Ivan Molan**, predsednik ZLD Po-

savje **Miha Molan**, predsednik KS Dobova **Miha Boranič** in mnogi naši lovski prijatelji iz Slovenije in sosednje Hrvaške. Ob razvitju sta nekaj vzpodbudnih besed dobovskim lovcem namenila brežiški župan in predsednik LZS, ki je starešini izročil

tudi plaketo LZS. Ob odprtju prireditve so zadoneli zvoki lovskih rogov domače skupine rogistov. Program so kulturno popestrili glasbeniki, in sicer član ljubljanske Opere in lovec **Marko Kobal**, priznana slovenska pevka **Nuša Derenda** in učenec OŠ z monologom Rdeča kapica. Po razvitju je prapor blagoslovil dobovski župnik in mu zaželel čim več prijetnih dolžnosti.

Starešina Zvone Pavlin se je vsem iskreno zahvalil za vse vrste prispevkov, v samem nagovoru pa se je zavzel za večjo družbeno naklonjenost lovcem. Sledila sta zakuska in klepet.

Člani LD Dobova smo si zadali nalogo, da v letu 2011 organiziramo kulturno prireditev oz. **Hubertovo mašo**, ki je bila v sklopu letošnjih praznovanj. Prvenstveni namen posvetne prireditve, ki je bila sploh prvič v zgodovini dobovskega lovstva, je bil ohranjati in negovati lov-

Foto: Z. Pavlin

Bratnje lovskih praporov sosednjih družin z novim praporom LD Dobova.

ske šege in običaje. V nedeljo, 6. novembra, ob 9. uri je bila označena maša za lovce in hkrati zahvalna nedelja. Zato smo lovci okolico cerkve in notranjost primerno okrasili s smrečjem, ki ponazarja gozd, in s koruzo kot krmišče. Zbrali smo se pred cerkvijo in poslušali komentarje mimoidočih krajanov, ki so hiteli k maši. Potem smo vstopili tudi mi in zasedli svoje mesto v ospredju.

Na koru so zadoneli rogovi dobovskih rogistov v pozdrav vsem prisotnim in veličastno odmevali pod mogočnimi oboki Marijine cerkve v Dobovi; nanzanjali so nekaj lepega, nekaj novega. Med cerkvenim obredom je zapel tudi Cerkveni zbor pod vodstvom **Aljaža Božiča**. Župnik **Matej Užmah** je velik del maše namenil tudi nam, lovčcem, našemu delu, seveda tudi ob zahvalni nedelji. Oltar je krasilo mogočno rogovje jelena in nabrani pridelki krajanov. Po maši je bila v lovskem domu za-

Vsi zbrani pri maši so bili prijetno presenečeni, pa tudi mi lovci, kar nas še spodbuja k pripravi naslednje Hubertove maše. Lepo bi bilo, da bi lovska maša postala tradicija v Dobovi.

Zvone Pavlin

Dopolnilno izpopolnjevanje za lovske čuvaje v Prlekiji

V mandatu zadnjih štirih let smo začeli z izobraževanjem lovskih čuvajev po volilnih okoliših. Ponekod takega izobraževanja niso imeli že deset let in več. Že v začetku je bila želja, da bi imeli vsaj dve vrsti izobraževanj in izpopolnje-

vanj za lovske čuvaje; torej za kadre, ki se pripravljajo na izpit za lovske čuvaje, in dopolnilno izobraževanje za lovske čuvaje, ki že opravljajo svojo nalogo. Slednja izpopolnjevanja so bila namenjena lovskim čuvajem, ki opravljajo lovskočuvajsko službo v lovskih družinah po pogodbi. Glede na ustavno pravico do izobraževanja se teh izobraževanj lahko udeležijo tudi drugi člani, torej ne samo lovski čuvaji s pogodbo, ki jim je to izobraževanje v glavnem namenjeno. Namen tovrstnih izpopolnjevanj je seznaniti lovske čuvaje z zakonodajo in novostmi na različnih področjih, prek izpopolnjevanj poenotiti sistem pisanja poročil o opravljenem delu lovskih čuva-

Udeleženci dopolnilnega izobraževanja lovskih čuvajev Prlekije

jev in standardizirati postopke lovskih čuvajev.

V prostorih lovskega doma LD Radenci je bil 30. 11. 2011 izpopolnjevalni seminar lovskih čuvajev. Organizator izpopolnjevanja je bila ZLD Prlekije, pridružili pa so se mu tudi čuvaji iz ZLD Prekmurje. V predavalnici

se jih je zbralo petdeset. Temi izpopolnjevanja sta bili Zakonodaja – naloge lovskega čuvaja in Odnosi z javnostjo.

Izpopolnjevanje znanja v prelepem prostoru lovskega doma LD Radenci je trajalo pet ur. Za udeležence smo predhodno pripravili desetminutni film, ki so si ga vsi udeleženci ogledali dvakrat. Potem pa je sledilo delo po skupinah po sistemu »case study«. Udeleženci so morali na podlagi filma sestaviti:

- poročilo lovskega čuvaja o obhodu lovišča,
- navesti vse ukrepe, ki bi jih morali opraviti na podlagi predvajanega filma,
- navesti predloge vodstvu, ki

čenegega kadra, kjer naj bi ukrepal lovski čuvaj. Film je v nastajanju in še ni dokončan, sestavlja jo pa ga prizori, ki sodijo v okvir nalog lovskega čuvaja.

Na koncu so udeleženci prejeli seznam strokovne literature in virov, kjer je objavljeno tudi vse gradivo z izpopolnjevalnega seminarja.

V zaključnem delu je sledilo krajše predavanje o sporazumevanju (komuniciranju) z javnostjo in o varnosti na skupnih lovih.

Udeleženci so pozitivno sprejeli in pohvalili tak izpopolnjevalni seminar. Ugotovili smo, da je takšna oblika dobrodošla, saj terja aktivno sodelovanje vseh

Predavatelj S. F. Kropce je čuvajem v nadaljevanju programa predaval tudi o varnosti na skupnih lovih in o sporazumevanju z javnostjo.

udeležencev. Pomembna ugotovitev je bila tudi, da včasih preveč razmišljamo in vnaprej računamo na neuspeh posameznih ukrepov, namesto da bi začeli konkretne akcije.

Naslednje izpopolnjevanje bo po želji udeležencev s področja pooblastil lovskega čuvaja. Komisija za izobraževanje bo morala v naslednjem mandatu poenotiti nekaj seminarjev za usposabljanje in izpopolnjevanje znanja, kar zlasti velja na področju dela lovskih čuvajev. Dela vsekakor ne bo zmanjkalo.

Mag. Srečko F. Kropce

Srečanja krepijo lovsko tovarištvo

Ko se pokažejo listnata drevesa v odtenkih stoterih pastelnih barv in naravo ogreva manj vroče sonce, se vsako leto začenjajo jesenske brakade.

Na Martinovo nedeljo so si na skupnem lovu v roke segli lovci in stari znanci s Šmartnega na Pohorju in Slovenske Bistrice.

Zjutraj sta za prijetno vzdušje med lovci iz Šmartnega in Bistričani poskrbeli Angela Furman in Marjetka Podvršnik.

Čeprav je bilo naše letošnje srečanje organizirano že dvajsetič, je minilo neopazno. Leta 1991 so se pri kmetu in lovcu Furmanu na Ošlju srečali takratni starešina **Zdravko Brezovšek** in **Vilko Furman**, gospodar LD Šmartno na Pohorju, **Alojz Gostenčnik**, starešina, in **Ivan Kolar**, gospodar LD Slovenska Bistrica, prisoten pa je bil tudi član **Branko Sovič**. Dogovorili so se o organizaciji skupnega lova za lovce obeh LD, srečanje pa je z leti postalo tradicionalen družaben dogodek. Vsi so si enotnega mnenja, da taka srečanja krepijo medsebojno zaupanje, lovsko tovarištvo, je pa to tudi priložnost za pogovor o upravljanju z divjadjo, opis lovskih dogodivščin, razgovor o lovski kinologiji, kmetovanju in šolanju vina. Že vrsto let lovce skozi pogone varno vodita **Milan Pliberšek** in **Alojz Gostenčnik** s pomočniki. Pravilna in varna organizacija skupnega lova je zelo zahtevna zaradi velikega števila lovcev in obsežnega terena. Kljub velikim pričakovanjem, da bodo gonjači poleg male divjadi in plenilcev

Dobre brakade odlikuje tudi primerno število lovskih psov. Pred lovom v Šmartnem smo našeli štirinajst psov vseh pasem.

v lovišču dvignili tudi divje prašiče, je na koncu pogonov navadno manj uplenjene divjadi od predvidevanj in želja. Najde pa se tudi kakšna zanimivost. Spomnim se, da je pred leti lovec **Zlatko Martini** na enem lovu uplenil kar tri lisice in zajca in postal »kralj lova«. Tudi letos mu je bila lovska boginja Diana naklonjena, saj je bil z uplenjeno lisico in zajcem spet lovsko najuspešnejši lovec. Srečanja so

vsekakor zanimiva tudi zaradi spremljajočih drugih dejavnosti. V stanovsko organizacijo je namreč treba z lovskim krstom sprejeti kakšnega mladega lovca. Kako je bilo na lovu, se radi pogovarjamo še naslednje dni. Tudi naš zadnji pogon v zidnici Vilka Furmana je bil zelo prijeten in družaben.

Na zahodni strani lovišča se lovci LD Slovenska Bistrica družijo z lovci iz LD Oplotnica. Druženje z njimi traja že tri desetletja, ko so s skupnimi močmi na tromeji na Planini pod Šumikom postavili spominsko obeležje padlim partizanom XIV. divizije, domačinom iz okoliških vasi. Tam se z domačini in svoj-

ci srečujejo vsako prvo nedeljo v juliju. S skupnimi lovi smo začeli pred desetimi leti. Da smo lovci dobro organizirani in da je druženje zares tovariško in veselo, vsako leto potrjuje veliko sodelujočih iz obeh lovskih družin. Lani je bila na koncu lova lovska zahvala za lovski blagor izrečena dvema zajcema, fazanu in lisici (o zgrešenih streljih pa kdaj drugič). Pri organizaciji tradicionalnega lova dveh sosednjih lovskih družin kaže omeniti prispevek dolgoletnih lovovodij **Janka Gošnjaka** in **Branka Soviča**; prvi je odličen vinogradnik, drugi pa gostilničar in mesar. Zato na koncu tudi ni manjkalo vina, za veselje in nasmeh na obrazih pa je poskrbela dvanajstletna **Katarina Gošnjak** s harmoniko.

Ladislav Steinbacher

Jubilejno leto Savinjskih rogistov

Letos mineva trideset let, odkar smo začeli z glasbenim in kulturnim ustvarjanjem

Savinjski rogisti. V teh letih smo s svojim igranjem prepoštovali Slovenijo po dolgem in počez, pa tudi s tujino nam ni manjkalo sodelovanja, saj smo igrali tudi v Avstriji, Italiji in na Madžarskem. Ob tem jubileju se nam zdi prav, da predstavimo nekaj naših uspešnih nastopov.

Kot prvi je bil naš slavnostni koncert ob 30-letnici delovanja v Domu krajanov v Taboru, ki smo ga posvetili 20. obletnici samostojne države Slovenije. Kljub dobri obveščeniosti pa lahko z obžalovanjem ugotovimo, da je bila udeležba domačinov, kljub prostemu vstopu, slaba. Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili Lovski zvezi Slovenije za priznanje, ki smo ga prejeli za delovanje na področju lovske kulture. Bilo je namreč prvo tovrstno podeljeno priznanje. Zahvalili bi se tudi **A. Reberšaku**, predstavniku LZ Celje, katere člani smo tudi Savinjski rogisti, predstavniku LZ Slovenije, predsedniku odbora za kulturo in stike z javnostjo **Francu Rotarju** za lep govor in županu Tabora, **Jazbinšku**, za spodbudne besede. Prav tako je na mestu zahvala tudi predsednici KD Ivana Cankarja - Tabor, pod okriljem katerega tudi nastopa naša skupina. Na koncertu so sodelovali še Pohorski rogisti iz Hoč. Nato je sledil nastop v Doberdobi v Italiji, kjer je bilo vsakoletno srečanje rogistov in lovskih pevskih zborov Slovenije. Savinjski rogisti smo nastopili v Mačkoljah, v Občini Dolina pri Trstu. Po nastopu in pozdravu županje Občine Dolina **Fulvie Premolin** smo se odpravili v mesto Trst na skupni nastop vseh zborov in rogistov. Ustavili smo se tudi v Borštu, kjer smo se nekateri srečali s prijatelji, s katerimi se poznamo že štiri desetletja.

Predvidenega nastopa na trgu Italijanske enotnosti (Unita d'Italia) ni bilo zaradi napovedanega dežja, zato je bila prireditve v poslopju Pomorske postaje. Na slavnostnem mimohodu, ki je potekal od pomola štiri do poslopja Pomorske postaje, je mnogo Tržačanov na obrobju spreveda ploskalo Nabrežinski godbi, nastopajočim pevcem in rogistom, ki so korakali na prireditveni prostor.

Skupni nastop je minil ob pozdravnih govorih članov častnega odbora prireditve in članov osrednjega prireditvenega odbora. Revijo pevskih zborov in rogistov so pozdravili minister za kmetijstvo, prehrano in gozdarsko politiko Republike Italije

Po končanem lovu v Oplotnici si je moral malico na žaru pripraviti vsak lovec sam.

Savinjski rogisti na Koroškem

dr. **Francesco Saverio Romano**, minister za kulturno dediščino in kulturno dejavnost Republike Italije dr. **Giancarlo Galan**, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. **Boštjan Žekš**, predsednica Tržaške pokrajine dr. **Maria Tereza Bassa Poropat**, predsednik LZ Slovenije mag. **Srečko Felix Kroppe**, predsednik Društva slovenskih lovcev - Doberdob dr. **Egon Malalan** in nenazadnje še **Franc Rotar**, ki je vse skupaj povabil na srečanje, ki bo naslednje leto v Škalah pri

je nastopalo več skupin pevcev in rogistov. Bilo je res prijetno doživetje in druženje med skupinami. Savinjski rogisti smo tudi skupina, ki nas je Koroška lovska zveza kar desetkrat povabila na njihove prireditve.

Kot zadnji dogodek naj omenimo še naš odziv na povabilo **Janeza Goloba** iz Trbovelj na dvodnevno jadranje po slovenskem morju. Šestnajstmetrska lepota, narejena na Finskem, nas je pričakala na privezu F-73 v izolski marini. Ko smo se vkra-

priložnosti bi se Savinjski rogisti radi zahvalili Janezu Golobu za velikodušno povabilo na jadranje.

Savinjski rogisti še sporočamo, da v svoje vrste vabimo vse člane, ki si želijo igrati na lovske rogove.

M. Gržina

Po petih letih dvanajsti zlati rog Domžalskim rogistom

Domžalski rogisti smo se 25. junija 2011 po presledku petih let že tretjič udeležili mednarodnega tekmovanja rogistov na avstrijskem Koroškem, v Šentvidu ob Glini (St. Veit/Glan), in celo osvojili *zlati rog*. V času petih let smo se prilagajali na nove rogove v Es izvedbi in šele lani zbrali pogum za udeležbo na tekmovanju. Morda tudi zato, ker smo praznovali 20-letnico našega delovanja in smo to okronali z *zlatim rogom*.

Šentvid ob Glini (St. Veit/Glan) je staro in lepo mesto s stavbami, značilnimi za trg, ki je bil nekoč prestolnica Koroške.

zbirala velika finančna sredstva. Pozneje so se razmere nekoliko spremenile s presihanjem prometa, vendar je z močno lesno industrijo in izgradnjo železnice leta 1869 nastal ponoven vzpon kraja.

Šentvid ob Glini (St. Veit/Glan) je razmeroma blizu Celovca (Klagenfurt), tako da smo kmalu prispeli na cilj. Pri prijavi na tekmovanje sem zaprosil za nekoliko poznejši nastop in dodelili so nam čas 13.30.

Sodniška žirija je pripravila razvrstitev koračnic po lastni izbiri, in sicer v treh kategorijah:

(1) lahko – brez dodatnih točk, (2) srednje težko – dodatek 5 točk, in težko – dodatek 10 točk.

Za skupine rogov v B-izvedbi je bilo treba odigrati tri signale in dve koračnici; ena je bila obvezna, druga pa po lastni izbiri. V **B-skupini** je nastopilo šestintrideset skupin rogistov.

V **Es skupini** so tekmovalci odigrali po tri koračnice, eno po lastni izbiri. Nastopilo je štiriindvajset skupin. Dokajšnja nervoza in velika pričakovanja pred nastopom so se po razglasitvi rezultatov hitro prevesila v vese-

Savinjski rogisti na jadrnici

Velenju. Tam smo se srečali tudi s starim prijateljem **Borisom Pangercem**, zamejskim pesnikom, pisateljem in nekdanjim vodjem priznane vokalne skupine Tržaški oktet, ki smo jo gostili tudi v Taboru. Pozdravit nas je prišel tudi **Boris Žerjal**, nekdanji tajnik Občine Dolina v obdobju, ko je županoval že prej omenjeni Boris Pangerc. Naporen, vendar prijeten dan je bil za nami, ko smo se v poznih večernih urah vračali proti domu med smehom in pripovedovanjem šal.

Nato je sledilo povabilo na Koroško, ko je njihova območna lovska zveza slavila 10-letnico obstoja. S Savinjskimi rogist

li, je J. Golob odplul proti meji s Hrvaško, ki pa je nismo prečkali. Pred bernardinskim pomolom smo odigrali nekaj skladb, nato pa plovbo nadaljevali proti piranskemu mandraču, kjer pa zaradi zasedenosti nismo mogli v privez. Zato je Golob obdržal jadrnico v primerni razdalji od obale. Po kratkem obstanu in igranju je sledila plovba nazaj do Bernardina, kjer smo si pripravili piknik na obali in se tudi okopali v morju, kar je bilo za nas pravo doživetje. Že v temi smo se vrnili v izolsko pristanišče. Naslednji dan so do nas prišle neprijetne novice, zato smo predčasno zapustili Izolo. Ob tej

Foto: M. Gržina
Foto: K. Rettinger

Domžalski rogisti so na tekmovanju na avstrijskem Koroškem, v Šentvidu ob Glini (St. Veit/Glan), osvojili že dvanajsti zlati rog.

Kraj je bil prvič omenjen že leta 1007, ko je območje Šentvida ob Glini (St. Veit/Glan) prišlo pod okrilje škofije Bamberg, in nato leta 1131 kot trg, leta 1199 pa je bilo že omenjeno kot mesto. Grad Sponheim je bil od 12. stoletja naprej rezidenca koroških vojvod, vse do leta 1518 pa je ostal glavno mesto Koroške dežele. Mesto ima bogato zgodovino trgovanja z železovo rudo in pobiranjem davščin; na stičišču poti iz Nemčije so se

lje in radost. Oddahnili smo si, saj smo po petih letih spet osvojili nov *zlati rog*.

Prireditelji so vsakemu nastopajočemu podarili kartonsko škatlo z dvema kozarcema za pivo z vgraviranim datumom tekmovanja in logom (zaščitnim znakom) koroškega lovstva. Nato smo se odpravili na sproščen sprehod po prelepem kraju in se naposled zadovoljni odpravili domov.

Gregor Otmar Rettinger

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanjem podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovska izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 18. 12. 2011

POGODBE ZA POPUSTE

Podjetje	blago in storitve	% popusta
14 Biroservis Klančar, k. d., Selanov trg 6, 1210 LJ - Šentvid	Lovski, ribiški in drugi noži, multiorodje in diamantni brusilniki CRKT Keramični noži Storitev nabrusi.si – brušenje vseh vrst nožev Birooprema SHARP, pisarniški material, fotokopiranje in tiskanje	10 10 15 10
15 Turistična kmetija Pr'Ambrožu, Ambrož pod Krvavcem 7, 4207 Cerklje na Gorenjskem	Gostinske storitve Nočitve	10 10
16 Avanturist, d. o. o., Ormoška cesta 100, 2250 Ptuj	Blago blagovnih znamk Arden Grange, Renske, Applaws, Perrito in Danish Design	10 10
17 VONDA, d. o. o., Sečovlje 139, 6333 Sečovlje	Na sklenjeno pogodbo o računovodenju v PE Nova Gorica in PE Ljubljana	10
18 ČEVLJAR, d. o. o., Mavčiče 59, 4211 Mavčiče	Vsi izdelki lastne proizvodnje in izdelki iz ponudbe na spletu in v trgovini	10
19 Kanali SG1, d. o. o., Gozdna pot 7, 2380 Slovenj Gradec	Ročno pranje v avtopralnici Rondo, PTC Katica, Slovenj Gradec	15
20 Veterinarska postaja LAŠKO, d. o. o., Marija Gradec 36, Laško	Veterinarske storitve, razen vakcinacij Sterilizacije in kastracije ter dietna hrana	10 10
21 Mines team, d. o. o., Na logu 14, 5220 Tolmin	Sončni kolektorji in bojlerji ter seti za ogrevanje sanitarne vode Fotovoltaika - otočni sistemi in seti za razsvetljavo objektov in prikolic Solarni seti za krmljenje divjadi in živine Sanitarni program, armature, tuš kolone in cevi, higienske WC-deske	12 12 12 20
22 Soboslikarstvo, Rok Jerič, s. p., Srednja vas 99, 4208 Šenčur	Notranja slikopleskarska dela	10
23 GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	Naprava Garmin ASTRO 220-DC 40 in Garmin DC 40-ASTRO 220 in oprema	10
24 Veterinarska ambulanta Gaber, Eva Lesjak, s. p., Kidričeva 1, Litija	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
25 UNIVET, d. o. o., Trgovina Pohodnik, BTC hala A, Ljubljana	Pohodna in trekking obutev ob plačilu z gotovino	15
26 Sport Mijs, turizem, d. o. o., Trg Golobarskih žrtev 18, 5230 Bovec	Rafting po Soči in Canyoning - soteskanje Sušec	20
27 Robert Sodja, Pod Gozdom 23, 4264 Bohinjska Bistrica	Hydrospeed po Soči in druge dejavnosti podjetja Okna in vrata, lovsko pohištvo, oprema lovskih sob	15 10
28 Ebatt, d. o. o., PE BTC Ljubljana in PE Trzin	Prodajni programi Led Lenser, Gerber, Silva, Ansmann in Light My Fire	15
29 Zavod Dežela Kranjska, Dunajska 106, Ljubljana	Lovsko-ribiški slovar, faksimile in bibliofilska izdaja faksimila	10
30 GALPROM, Uroš Šmit, s. p., Stražarjeva 4, Ljubljana	Mesarski noži CS Solingen, serija Pro-X	15
31 PREPARATORSTVO, Miran Sušec, s. p., Podgorje 32, 2381 Podgorje	Preparatorske storitve	15
32 BHS hitri servis, Bojan Ovčjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
33 FANTON, Peter Boškin, s. p., Levstikova 18, Idrija	Dobava in polaganje gotovega parketa Margaritelli	10
34 RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led Lenser, daljinski upravljavci Pašni aparati 12 V ali 220 V Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki Tv-LCD, LED zasloni na 12 V, DVBT in sprejemniki sat, antenski material, kabli	5 8 5 do 15 5
35 GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
36 VETERINARSTVO ŠENTJUR, d. o. o., Cesta Leona Dobrotinška 12, Šentjur	Storitve v ambulanti in hrana za pse	10
37 EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Popust za gotovino na vse blago - popusti se ne seštevajo	10
38 GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Reteče 36, Škofja Loka	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srajce in dodatki GORNIK	10
39 DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Oprema Kozmetika in insekticidi Hrana in poslastice	15 12 10
40 AKM, d. o. o., Hotemaže 71, 4205 Preddvor	Oblačila Life line, ure Traser H3, izdelki Nikwax, zaščita proti klopom Skitostop Svetilke Olight, strelska oprema AKM, taktična oprema in obutev Voodoo	15 10
41 DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Notranja vrata PVC, ALU, LES okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	10 5
42 Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Striženje las	5
43 ROJAL, Tomo Avbar, s. p., Pod vinogradi 7, 8351 Straža	Popust za gotovinsko plačilo za vse artikle v trgovini ROJAL v BTC v Nov. Mestu Izjema je orožje proizvajalca GLOCK	10
44 LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Računovodske storitve, poslovno svetovalne storitve Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20 20
45 BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Pijača	10
46 JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	10 8
47 KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Gedetske storitve	15
48 DJ STANE - STANE ČRVIC, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter Trgovina za male živali FENIX v Tolminu in Novi Gorici	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIJEN ACANA IN K9JULIIS, za plačilo v gotovini	10

Naš prvi šolski (naravoslovni) tabor

Čeprav je novo šolsko leto že krepko za nami, spomini na poletje še vedno ostajajo živi. In čeprav smo ob koncu šolskega leta vsi že komaj čakali počitnice, smo se na **OŠ Stročja vas** odločili, da učencem ponudimo tri taborniške dni v šoli – po šoli. Program je bil namenjen vsem, ki jih zanima narava, ki imajo radi živali, se želijo še česa novega naučiti, in vsem, ki želijo preživeti tri drugačne dni v šoli »po šoli«. Tabor je nosil naslov *Prostovoljstvo*, saj so se v organizacijo tabora prostovoljno vključili učitelji in člani različnih društev. Tudi udeležba zainteresiranih je bila povsem prostovoljna. Z našim druženjem smo obeležili evropsko leto prostovoljstva, za kar je bilo razglašeno leto 2011.

Pri organizaciji naravoslovnega tabora smo načrtovali drugačen način učenja in druženja osnovnošolske mladine, ki želi izvedeti več o naravi, divjih živalih, kraju ter preživeti tri počitniške dni v šoli malo drugače.

Dejavnosti smo organizirali tako, da smo vanje vključili spoznavanje dela lovcev, vrst živali, orientacijo v naravi, športne aktivnosti, ustvarjalne delavnice, socialne igre, astronomijo, spoznavanje dela tabornikov, plavanje in spanje v pravem šotoru.

Tabor je trajal od nedeljskega popoldneva, 26. junija, do srede, 29. junija. Sodelovalo je sedemindvajset učencev od 1. do 9. razreda.

Namen tabora (poleg učnih ciljev) je bil tudi:

- krepitev tesnejših medvrstniških odnosov (izboljšanje socializacije učencev),
  - navajanje na življenje v skupini, upoštevanje skupnih pravil,
  - krepitev odnosa učitelj – učenec, ki je pomemben prispevek k nadaljnjemu delu v razredu.
- Učno-vzgojni program je zajemal naslednje vsebine področij:
- **naravoslovje:** astronomija, doživimo gozd, divjad in narava, rastline v gozdu, preživetje v naravi, orientacija, ekologija, kulinarika,
  - **šport:** družabne in skupinske igre, orientacijsko tekmovanje, pohodništvo,
  - **usmerjen prosti čas (UPČ):** zabavni večer, filmski večer na prostem, Taki smo, športne igre.

Učenci OŠ Stročja vas v družbi z lovci LD Ljutomer

Foto: M. Leskovar

Udeleženci prvega naravoslovnega šolskega tabora OŠ Stročja vas, na katerem so sodelovali tudi lovci LD Ljutomer.

Učenci so bili razdeljeni v delovne skupine. Vsak večer so v obliki poročanja (pod mentorjevim vodstvom) pregledali dnevne aktivnosti in se skupaj pripravili za naslednji dan.

Spali so v šotorih na pripravljenih ležiščih (pogradih). Razporeditev učencev po delovnih skupinah smo pripravili skupaj z učenci že ob prihodu v tabor.

V izvedbo naravoslovnega tabora so se aktivno vključili lovci LD Ljutomer, člani **Turističnega društva Pütar - KS Stročja vas**, člani **Prostovoljnega gaislskega društva Pristava in Stročja vas** in predstavnik **Taborniškega društva Ljutomer**.

Starši so svoje otroke pripeljali v nedeljo zvečer. Namestili so se v šotor, ki je stal ob šoli in ki so ga vestno postavili člani PDG Stročja vas. Šotor in postelje ter

spalne vreče so nam prijazno posodili pri **Civilni zaščiti**.

Vsako jutro ob 5. uri sta se

dve skupinici učencev, razdeljeni v trojke ali pare, z lovcom odpeljali na prežo. To je bila za vse zelo prijetna in zanimiva izkušnja, saj je bilo treba zgodaj vstati in na preži kar nekaj časa v miru in tišini opazovati okolico. Ogljed preže se je za novi dve skupinici ponovil zvečer. Učenci so se vračali navdušeni, saj so izkusili nekaj, česar nimajo priložnosti vsak dan.

Zjutraj je bila organizirana za vse, ki niso šli na prežo, jutranja telovadba, kateri je sledil zajtrk in potem različne delavnice:

– **ponedeljek:** srečanje z lovci; divjad in narava; peka kruha; taborniške veščine; osončje in astronomija; zvečer opazovanje zvezd skozi teleskop,

– **torek:** spoznavanje rastlin v gozdu; peka pice v lovskem domu; plavanje (Bazen Ljutomer);

zvečer: filmski večer na prostem,

– **sreda:** orientacijski pohod, evalvacija tabora, predstavitev za starše, odhod domov.

Učenci so v sklepni analizi zapisali, da jim je bilo na taboru najbolj všeč kopanje v bazenu, peka peciva in kruha, lovske delavnice, športne igre, spanje v šotoru.

Najmanj jim je bilo všeč zgodnje vstajanje in petje (pa še to v zelo nizkih odstotkih). Odgovori so vse odgovorne in vpletene v organizacijo tabora spodbudili, da je s takim načinom dela smiselno nadaljevati. V naslednjem letu bo rdeča nit medgeneracijsko povezovanje, dobili pa smo ideje še za številne druge zanimive dejavnosti. Naj živi tabor!

Mateja Leskovar

Med drugim so se učenci preskusili tudi v peki kruha.

Na kmetiji v Globokem je 18. 9. 1931 zagledal luč sveta **Martin Lepšina**, ki je letos dopolnil 80 let. Že od malih nog je bil kot kmečki otrok in sin lovca povezan z naravo. Oče je bil namreč član takratne lovske družbe in je nato tudi leta 1935 skupaj s somišljeniki izlicital združeno lovišče občin Globoko in Bojsno. Žal pa je leta 1941 okupator prekinil veselo otroštvo in družino, tako kot tamkaj še mnoge druge, izselil v daljno Šlezijo. Družina je vse tegobe izgnanstva skupno premagala in se po dolgi in nevarni poti vrnila in obnovila dom, otroci pa so nadaljevali s šolanjem. Nižjo gimnazijo je končal v Brežicah in se leta 1949 včlanil v mlado, povojno LD. Lovski izpit je opravil leta 1953, saj je moral vmes še na obvezno služenje vojaškega roka. Po vrnitvi je uspešno usklajeval težko delo na kmetiji in zelo aktivno delovanje v lovskih vrstah. Že leta 1953 so ga izvolili v UO LD, leta 1954 je prevzel delo gospodarja in kinologa, leta 1955 pa so ga izvolili za starešino. Vse to se je dogajalo v obdobju političnega obveznega združevanja in pozneje razdruževanja z LD Pišcece. Funkcijo starešine je nato opravljal polnih 38 let, vse do leta 1993, nato pa še funkcijo predsednika NO od leta 1993 do 2005.

V organih območne LZ je deloval kot član UO (1956 pa do leta 1981). Kot eden začetnikov lovskega strelstva v Globokem in širšem Posavju pa tudi na tekmah v takratni Sloveniji je bil aktiven kar nekaj desetletij. Že leta 1958 je bila v Globokem organizirana prva takšna tekma, in to prav ob njegovi domačiji, kjer so se do ureditve lastnega lovskega doma dogajale tudi vse druge aktivnosti članstva. Prostrano dvorišče je sprejelo vse tekmovalce in radovedneže ob tekmah, velika soba člane LD na rednih družinjah, v kuhinji pa so pripravljali razne kulinarne dobrote ob vsaki priložnosti. Seveda brez razumevanja žene Pepce, ki je še pozneje poskrbela za marsikateri lovski golaž, to ne bi bilo mogoče.

Kot pri vseh drugih opraviilih se je tudi izgradnji lovskega doma posvetil z dušo in telesom in pripomogel k uspešnemu zaključku ter se veselil odprtja in hkrati razvitja lovskega prapora leta 1976. Ko so leta 1971 ustanavljali lovski pevski zbor, je idejo podprl in pomagal pri začetku delovanja, čeprav ni bil njegov član. Prav tako se je aktivno vključil v vsa srečanja sorodnih skupin, ki so se dogajala v Globokem na 1. srečanju in nato na 10., pa 20. in tudi 30., z zborom pa je odhajal tudi na srečanja po Sloveniji in prek meja.

Izkazal se je kot uspešen vodnik lovskih psov. Ker je bilo v lovišču precej male divjadi, je v LD Globoko prihajalo tudi veliko tujih lovskih gostov, predvsem Italijanov. Prihodek je pomembno pripomogel k dograditvi lovskega doma, slavjenec pa je goste redno spremljal na lovu. Pri tem so mu bili v veliko pomoč dobro izšolani štirinožni prijatelji, ptičarji in šarivci, pozneje pa tudi jazbecar.

Leta 1991 je v osamosvojitveni vojni skupaj s predsednikom Sveta KS organiziral lovce, ki so imeli

orožje, za čuvanje vitalnih objektov v KS.

Martin je opravil izpit za strelskega sodnika, kot eden prvih tudi izpit za preglednika uplenjene divjadi, pa nato za mentorja mladim lovcom ...

Za vse vloženo delo v lovstvo je Martin Lepšina od LZS prejel znak za lovske zasluge, rede III., II. in ob njegovi 70-letnici še I. stopnje. Prav tako nanj niso pozabili kinologi, ki so ga odlikovali s srebrnim znakom KZS za kinološke zasluge. Prejel je tudi veliko priznanj matične LD ob različnih priložnostih.

Martin še vedno poprime za vsako delo na kmetiji in tudi za potrebe lovske družine. Kmetija je skrbno obdelana, usmerjena v živinorejo in poljedelstvo, za tamkajšnje kraje pa je značilno tudi vinogradništvo. Lovstvo je zanj pomembno in še vedno rad zahaja v lovišče. Pa ne samo na lov, ampak poskrbi tudi za vsa potrebna popravila lovskih naprav. Zdravje mu še dobro služi, za osmi križ na plečih pa si želimo, naj ga tudi v prihodnje preveč ne ovira pri predajanju lovskim užitek.

LD Globoko - D. L.

Trindvajsetega marca letos je naš lovski tovariš in prijatelj ter dolgoletni starešina LD Mlinše **Franc Vidrgar** iz Vidrge praznoval 80-letnico.

Franci se je rodil leta 1931 v Vidrgi, v hiši, kjer si je pozneje ustvaril priznano gostilno, zdaj imenovano Pri Vidrgarju. Že kot najstnik si je moral s priložnostnimi deli služiti kruh sam. Najprej se je zaposlil pri Geološkem zavodu Slovenije kot vrtalec, pozneje pa v Rudniku Zagorje. Vendar ga je kmalu zamikalo gostinstvo. Opravil je tečaj za hotelierja in po nekajletnem vodenju Hotela Medijske toplice je leta 1966 začel opravljati gostinsko dejavnost v domači hiši. Gostilno Vidrgar je s trdim delom in obilo osebnega odrekanja pripeljal do priznane prepoznavnosti kraja in širom Slovenije in sveta.

Franci je v lovske bratovščino vstopil dokaj pozno, leta 1969 pri svojih 38 letih, vendar je bil zaradi svojih izjemnih sposobnosti na številnih področjih dela že kot pripravnik vključen v UO LD Mlinše. Že leta 1974 je postal tudi njen starešina. To funkcijo je nato opravljal polnih 33 let, do leta 2007, vse do danes pa je ostal član upravnega odbora. LD je v času njegovega vodstva dosegla precej mejnikov, ki nekaj pomenijo v LD. Eden takšnih je bila dograditev družinskega strelišča za trap, za streljanje na MK-tarčo srnjaka in tarčo bežečega mersjasa, pri čemer je bil Franci vedno gonilna in idejna delovna sila. Ves čas vodenja LD je skrbel za prijateljske odnose med lovci znotraj domače LD in med sosednjimi, spoprijateljil pa se je tudi z lovci iz LD Pšata, LD Dobropolje in številnimi drugimi. Večji del svojega starešinstva je bil tudi predstavnik LD v organih ZLD Zasavje, od leta 1974 do zdaj je predsednik DK. Krajše obdobje je bil tudi član komisije za izobraževanje in komisije za lovske strelstvo. Lovsko strelstvo je bilo vedno njegova strast, zato je leta 1979 opravil izpit za strelskega sodnika. Od leta

1989 je tudi neformalni referent za lovski turizem.

Franc je bil za požrtvovalno in nesebično delo v njegovem 42-letnem lovskem stažu, predvsem pa pri ustvarjanju prijateljskega in delovnega vzdušja med lovci odlikovan s priznanjem LD Mlinše z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Franci, tvoje dolgoletno uspešno vodenje Lovske družine Mlinše, tvo-

ja pripravljenost za neplačano delo in tvoja nesebičnost so veliko pripomogli k uspešnemu delovanju naše LD, zato se ti, dragi nam lovski tovariš, ob tvoji 80-letnici iskreno zahvaljujemo za ves vloženi trud, čas in delo ter ti želimo obilo zdravja, prijetnih doživetij na lovu, še posebno pa veselih srečanj z mlinškimi in drugimi lovci na lovih in po njih.

LD Mlinše - M. K.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

85-letnik

Vinko Dreu, LD Podlehnik
Franc Hudomal, LD Velunja, Šoštanj
Franc Jelen, LD Peca, Mežica
Mirko Kacjan, LD Hoče
Anton Osojnik, LD Bistra
Anton Rutar, LD Radeče
Stanislav Škabar, LD Kras, Dutovlje
Jurij Špehar, LD Sinji Vrh
Vinko Uranc, LD Bistra

80-letnik

Ignac Dominič, LD Žabnik, Obrov
Ivan Furlan, LD Dobrova
Janez Gabor, LD Polšnik
Francišek Herga, LD Ljutomer
Ladislav Ivanec, LD Lendava
Pavle Janežič, LD Ig
Stane Logar, LD Škofljica
Janko Lukežič, LD Šmarna gora
Ivan Marinč, LD Loški Potok
Franc Mevlja, LD Tabor, Sežana
Franc Novak, LD Mala Gora
Franc Perušič, LD Loka
Marjan Remic, LD Mirna Peč
Anton Škodnik, LD Kanal
Stanko Špenga, LD Benedikt
Ivan Švajger, LD Puščava
Srečo Trebovšek, LD Cirkovce
Roman Vergan, LD Grad, Kuzma
Viktor Vesel, LD Sodražica
Franc Vidnar, LD Mala Nedelja

75-letnik

Evgen Ambrožič, LD Brje, Erzelj
Janez Arh, LD Sovodenj
Bogomir Gajser, LD Makole
Bogomir Gosak, LD Orlica
Ferdinand Haler, LD Tabor
Janez (Ivan) Kočever, LD Lož, Stari Trg
Zdravko Krvina, LD Gorenja vas
Jože Kuder, LD Hum, Celje
Anton Marinč, LD Kočevje
Ivan Mrzel, LD Golavabuka
Štefan Novak, LD Dolina
Anton Pečjak, LD Krka
Franc Podgornik, LD Ljubinj
Jožef Preskar, LD Pišcece
Ludvik Miroslav Prunk, LD Timav, Vreme
Gildo Pucer, LD Koper
Franc Štenkler, LD Podbrdo
Janez Štremfelj, LD Otavnik
Janez Tušak, LD Bresnica, Podgorci
Anton Užmah,

LD Log Šentvid pri Grobelnem
Anton Vastl, LD Jamnica
Darko Vidmar, LD Šentjanž
Jožef Vrbinc, LD Ig
Anton Zupan, LD Krka

70-letnik

Anton Bajc, LD Bukovje
Vincenc Bambič, LD Loški Potok
Jože Benedek, LD Laško
Aldo Bofulin, LD Gorica
Anton Brilej, LD Radeče
Gvido Čefuta, LD Vrhe
Stojan Ergaver, LD Hubelj
Albert Erman, LD Mokrc
Franc Gole, LD Brestanica
Franjo Golubič, LD Senožeče
Zdravko Grojzdek, LD Veliki Podlog
Franc Hajnžič, LD Pernica
Matija Jereb, LD Žiri
August Jerlah, LD Šentvid pri Stični
Vinko Ježovnik, LD Podčetrtek
Jožef Kapele, LD Adlešiči
Rudi Klavžer, LD Podsreda
Franc Klemenčič, LD Radenci
Gracijano Kocijančič, LD Dobrovo
Jožef Kodre, LD Ponikva
Alojz Kovačič, LD Brkini
Franc Krajnc, LD Pogorevc
Janez Kukovec, LD Markovci
Valentin Lavrenčič, LD Kobarid
Ivan Lorenčič, LD Poljskava
Bogdan Lulif, LD Hubelj
Franc Magdič, LD Bakovci, Lipovci
Herman Malnar, LD Mokrc
Stjepan Matko, LD Loka
Leopold Mezeg, LD Sorško polje
Izidor Nebesni, LD Trebnje
Jože Pavlovič, LD Osilnica
Jože Simončič, LD Sevnica
Ernest Simonič, LD Sveti Jurij, Jurovski Dol
Valentin Sklepič, LD Dobrova
Pavel Steblovnik, LD Peca - Mežica
Karel Širca, LD Kras, Dutovlje
Ana Šolar, LD Bohinjska Bistrica
Feliks Štuhec, LD Radenci
Pavel Turk, LD Gorjanci
Milan Turk, LD Lazina
Janez Usenik, LD Martin Krpan, Bloke
Frederik Vodopivec, LD Kras, Dutovlje
Franc Žumer, LD Selca

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Foto: J. Pop

Lani smo preživeli skupaj nekaj prijetnih trenutkov

Minilo je polnih petindvajset let od podpisa listine o pobratenju med LD Udenboršt in LD Jelen - Čavljje z Reke (Hrvaška). Povod za srečanje med obema lovskima družinama je bil članek v reviji Lovec o vzgoji in naselitvi muflonov na Kriški gori, katerega avtor je bil naš, zdaj že pokojni član **Rajko Marenčič**.

Prvo neuradno srečanje, na katerem so se pogovarjali o vzgoji in naselitvi muflonov, je bil konec leta 1978 v Križah pri Trziču, nato pa so sledila prijateljska srečanja na lovih in strelskih prireditvah. Želji po osvežitvi »krvi« (genetske osnove) njihove populacije muflonov smo ugodili, zato smo jim dali dve živali iz naše kolonije muflonov na Kriški gori. Ob odprtju lovske kočice na Zg. Veternem pa se je porodila misel o pobratenju z LD (lovačkim društvom) Jelen - Čavljje, ki smo ga slavnostno podpisali 22. 12. 1984 v Kripnju na Hrvaškem in pozneje (23. 3. 1985) tudi na Brdu pri Kranju.

Potem so sledila srečanja skoraj vsako leto večinoma ob različnih prireditvah, obletnicah, razstavah in izletih.

Konec leta 2010 pa so lovci LD Jelen - Čavljje praznovali kar tri obletnice skupaj (65 let od ustanovitve društva, 25 let pobratenja z LD Udenboršt ter razvija prapora in promocijo svoje lastne himne). Slavnost se je začela z odprtjem novozgrajene nadstrešnice v velikosti 120 m², ki je sestavni del lovskega doma na Kripnju, nedaleč od znanega reškega smučišča Platak. Osrednji del proslave je bil v domu kulture v Dražencih, ki so ga zelo lepo popestrili rogisti Lov-

ske zveze Primorsko-goranske županije. Ob tej priložnosti so podelili priznanja LZS in ZLD Gorenjske hrvaškemu društvu ter tudi njihovim odgovornim članom LD Jelen - Čavljje, prav tako tudi obratno.

Letos junija je sledilo srečanje vodstva obeh lovskih družin na pikniku ob ribnikih Žeje v Podbrezjah, kjer so predstavniki LD Jelen - Čavljje najavili, da bodo organizirali srečanje in lov na veliko divjad v jesenskem času. In to se je tudi zgodilo. Hitro smo se odzvali povabilu po e-pošti, da bo 15. 10. 2011 organiziran lov na divje prašiče in damjaka na otoku Cresu z

zborom ob 7. uri v pristanišču na Reki.

Po zgodnjem jutranjem urejanju dokumentov za prenos orožja na mejnem prehodu je sledilo prijetno srečanje z lovci LD Jelen - Čavljje, člani iz Varaždina in funkcionarji Lovske Zveze Primorsko - goranske županije. Predsednik društva **Marinko Linić** je na hitro predstavil program srečanja in že smo se peš, z vso opremo, odpravili do velike ribiške ladje, zasidrane na koncu reškega pomola. Sledilo je vkrcaje, spravilo orožja in opreme v podpalubje ter dveurna vožnja

hrib in na stojišča. Burja je neizmerno pihala in veseli smo bili, ko je občasno posijalo sonce skozi gosto vejevje hrastov in bukev, da smo se vsaj malo ogreli. Mislil sem si, da bo lov podoben tistemu pred dvajsetimi leti v Grobniku, ko ni bilo drugega, kot da smo se prezebli in preprihani vrnili na motodrom k Borisu. A ne, že sem slišal prvi strel daleč nad mano, pa drugega in tretjega in tako je bilo v presledkih slišati strele vse tri debele ure. No, pokati je začelo tudi že okoli mene; in takrat me ni več zeblo in tudi burje

Čakamo na odhod na stojišča.

Foto: J. Troha

Dobro, da je kol zdržal, saj je Gašperjev ozimec tehtal kar 14 kg.

po dokaj razburkanem morju do otoka Cres v pristanišče Porozina. Dve uri sta zelo hitro minili, saj smo polni pričakovanja in zvedavo poslušali, kakšne težave in škodo na kulturah in drobnici jim povzročajo divji prašiči in tudi damjaki na otoku.

Nato smo se izkrcali, k sreči brez kopanja, pozdravil nas je vodja lova **Jos Pavić** in že smo jo mahnilo skozi zaselek Porozina v

nisem več čutil; pričakovanje je bilo preveliko. Pojavil se je prvi »pogonič«, ki sem ga vprašal, če je pogona že konec in če kaj ve, kakšen je bil uspeh lova. Povedal mi je, da je padlo nekaj prašičev in damjakov, veliko pa da je bilo zgrešenih strelcev in da je nekaj živali obstreljenih. »Gredo jih iskat s psom,« je povedal. Rekel mi je, naj počakam, da bodo prišli še drugi in se bomo skupaj

Pa še iz Porozine po končanem srečanju!

vrnili na zborna mesto – pomol Porozina, od koder je dišalo že od daleč in se je vil rahel dim z različja. Presenečenje so nam pripravili ribiči, saj so poskrbeli, da smo naše želodce napolnili z rižoto iz morskih sadežev, z odojkom, jedmi na žaru, kuhanim pršutom in vsem drugim, kar sodi zraven.

Pričakal sem tudi druge z zadnjih stojišč, oddaljenih okrog 3 km, in seveda lovino. Naša dva člana sta po »gorenjsko«, na kolu prek rame, veselo nosila ozimca. Kmalu smo presenečeni zrlili na položeno divjad. Uplenjeni so bili trije jeleni damjaki, dva ozimca, lanščak in triletina svinja. Tudi drugi naši so videli kar nekaj divjadi, streljal pa je le Gašper in uplenil ozimca. Ko smo se zbirali za pozdrav lovini, je veter močnejše zapihal in že se je Gašperjev »Pajkov« klobuk znašel v razburkanem morju; na srečo tik ob ribiški ladji. S kuharjevo pomočjo in kavljem smo ga potegnili, malo preden bi se potopil, saj se je hitro polnil z vodo. In že je lahko stopil z njim pred vodjo lova, ki mu je izrekel lovski blagor! Gašper je bil moker šele od zunaj; veselje dela svoje in moker je počasi postajal tudi znotraj ...

Vrstile so se zahvale podpredsednika LSP-ja, župana Občine Cres, predsednika LD iz Varaždina in moje malenkosti za organizacijo res lepega lova in prijetnega druženja. Spet je sledilo vkrcavanje na ladjo in vrnitev. Vožnja na Reko je trajala nekaj dlje, kar smo izkoristili za prijetno druženje: nekateri v kabini, drugi na palubi ali celo v kabini kapitana, ki je prepustil krmilo članu LD Čavljje - policaju. Ob veselih zvokih harmonike in kitare ter s pesmijo smo

varno pristali in se izkrcali. Pred odhodom smo jim za v novi lovski dom v Jelenju, kjer imajo naši prijatelji tudi opremljeno hladilnico, podarili stensko uro z motivom divjega petelina in napisom V spomin na srečanje 15. 10. 2011 - LD Udenboršt.

Varaždinci so poskrbeli, da na poti domov nismo bili žejni. Vodstvu in članom LD Jelen - Čavljje velja obljubljeno povabilo na decembrski skupni lov na veliko divjad na Kriški gori.

Janko Troha

Po ideje pojdí v naravo!

David Černuta, lovski slikar - samorastnik

David je lovec že od otroštva, član LD Bovec. Oče ga je učil poštene jage. Ko je imel sedemnajst let, je z njim prvič uplenil gamsa. Najprej ga je naučil vse o gamsih in lovu, šele potem je lahko tudi sam uplenil prvega gamsa. Živi in dela v Logu pod Mangartom, v prelepi vasi sredi Julijskih Alp. A od očeta ni podedoval samo veselja do lova in ljubezni do narave, ampak tudi smisel za upodabljanje živali v naravi – slikanje. Oče se je sicer ukvarjal bolj z rezbarstvom, vendar je tu pa tam tudi kaj naslikal. Tako je David že kot otrok tudi sam poskusil; najprej na skrivaj, svoje prve umetniže pa je naslikal na lovske kravate. Po poklicu je sicer lesar - mizar. Njegova želja po končani osnovni šoli je bila, da bi se vpisal v šolo za oblikovanje, vendar se je zaradi izrazitih očetovih želja vpisal na lesarsko šolo. Pravi, da mu tudi »na pamet ni padlo«, da bi se človek lahko preživljal samo s slikanjem. Le s težkim

srcem razmišlja, da bi lahko bilo vse drugače, pa kmalu zatem hitro razumsko doda, da so bili takrat le drugačni časi ... Kot lesar se je ukvarjal tudi z izdelovanjem puškinih kopit, na katere je po želji prijateljev in znancev tudi kaj izrezljal. Vse seveda na lovsko tematiko. Odločilno spodbudo, naj se začne intenzivneje ukvarjati s slikanjem, mu je dal **Jure Mikuletič**, ko je videl njegove slike. Tako se s slikarstvom ukvarja že dobrih deset let. Odkar je postal član *Društva slikarjev - amaterjev*, slika tudi drugačne motive, ne zgolj lovskih, mi je še zaupal.

Največ slika na platno, akvarele, čeprav ima največ naročil za oljnate in akrilne slike. Poskuša se v vseh slikarskih tehnikah. Najljubša njegova tehnika je oljnata ali akrilna. Tudi pastelne slike so mu všeč. Za akvarele meni, da je to dokaj zahtevna zvrst slikarstva. Poleg običajnega slikanja občasno na naročnikovo željo slika motive tudi na stene sob in na pročelja hiš. Naslikal jih je že veliko. »Predvsem na Štajerskem«, je dejal, »so navajeni kaj dodati na fasade.« Dejal pa je tudi, da ni dobro, če so že vnaprej narejeni okvirji. Meni, da je slika dosti lepša, če gre v »neskončnost«. Slika tudi na steklenice, »fraklje«, krožnike ... Začel je z vrčem za pivo. Pri-

Foto: I. Pičulin

David Černuta na lovu v bovskih loviščih

re lovskih gostov iz Avstrije, s katerimi jih je nato po lovu presenetil in razveselil.

Ob ogledovanju in občudovanju vseh njegovih slik v delovni sobi se obiskovalcu prav zahoče, da bi se znašel sredi tistih motivov, ki so naslikani tako živo, da težko ločiš slike od realnosti. Iz njih že začutiš in prepoznaš njegov osebni – Davidov slog. Ozadja na slikah so vsa upodobljena po domačem okolju, če pa katerega predela, ga naj-

vi je žalostno ugotavljal, da se lovski slikarji, ki se ukvarjajo z lovskim slikanjem, premalo družijo med seboj. Meni, da bi se lovski slikarji, pa tudi kiparji in rezbarji lahko samoorganizirali, se spoznali, da bi se lahko pogosteje srečevali enaki med

enakimi, si izmenjali izkušnje med seboj in prijateljevali ... »V Sloveniji je meni podobnih slikarjev veliko, pa se žal ne poznamo med seboj. Ko prideš v druge kraje, ti spoznanja in priporočila drugih podobnih lahko zelo pomagajo, pa še učimo se lahko eden od drugega. Slikarji bi lahko šli tudi v eno LD, tam bi jim neka LD ponudila za jesti, piti in spati, slike, ki bi takrat tam nastale, pa bi jim lahko ostale za gostoljubje, ki so ti ga ponudili, kot darilo. Nekakšne Ex tempore,« me je presenetil z odlično idejo.

Naše domorodne živali je naslikal že skoraj vse. No, vidre ni, ker ni zanimanja ali pa je kje sploh ne poznajo več. Razmišlja pa o ribiško-lovski sliki. Povedal je, da slika gamsa gosti kupijo samo, če je naslikan v zimski dlaki – mora biti viden gamsov čop. Pri njem največ slik kupijo lovci za obletnice solovcev in med naročili za takšne priložnosti je največ povpraševanja po motivih z gamsi. Zanimivo je, da za kozoroga ni toliko povpraševanja, čeprav je ta žival zelo veličastna v skalovju.

Foto: G. Bočina

David naslika motiv z divjadjo tudi na pročelje hiše.

nesejo mu servis, on pa po naročilu naslika nanj, kar si želi naročnik. Pravi, da bi lovski gostje, ki prihajajo na visokogorski lov v njihove kraje, radi pokupili veliko takih stvari, kot so poslikane steklenice, pa žal pri slikanju z roko ne gre tako hitro, kot bi želeli. Izdeluje tudi majhna darilca; majhne ljubke sličice s slikarskim stojalcem in motivom Mangarta, trdnjavo Kluže. Včasih je naslikal tudi karikatu-

prej obišče, da ga »doživi«, ga fotografira in potem nemalokrat naslika po fotografiji. »V naravi moraš znati opazovati«, je dejal. »Včasih so pomembni tudi najmanjši detajli, le tako boš lahko vdahnil resničnost tudi v sliko.« Njegov recept: »Če ti zmanjka idej - pojdi ven, v naravo; gotovo jih boš nabral za nadaljnje ustvarjanje.«

V pogovoru o slikanju, slikarjih, lovskih motivih in nara-

Dva motiva z divjadjo s Černutovih oljnih slik

Foto: A. Tollazzi

Anton Tollazzi je oktobra ujel skoraj črnega polha v Hrušici pri Logatcu.

Ob vprašanju, katero sliko so mu najbolj pohvalili, mi je povedal, da neko sliko z volkovi, ki je pri drugih ljudeh vedno veljala za najlepšo. Poudaril je, da so zelo zelo pomembne pravilne sence. Nikoli še ni naslikal motiva skupnega lova ali lovca na lovu. Preže je že slikal. Nikoli pa ne slika motiva, kjer je zraven upodobljena kri: npr. kako orel nese gamsa ... To je vzorec iz življenja živali za preživetje in lovski trenutki naj ostanejo v naravi in loviščih. Pri takih prizorih se ljudem vedno porajajo do divjih živali in lovcev slabšalne misli, saj jih gledajo zgolj po človeško, največkrat »po mestno«.

Kadar David skicira na terenu, riše tudi z barvicami in svinčniki. Pravi, da se slikanja učiš sproti, le veliko moraš »vaditi«. In neredko, ko začne zvečer slikati, popolnoma pozabi, koliko je ura.

Velikokrat je že naslikal sliko kar na lovu. Še to mi je zaupal, da je tista, ki jo prvo narišeš, gotovo prava; kar koli potem želiš popravljati in polepševati, se ne »obnese«.

Mag. Dolores Čarga

Črnodlaki navadni polh

V začetku oktobra sem v predelu Hrušica (LD Logatec) v past za lov polhov ujel skoraj črnega navadnega polha (*Glis glis*). V moji dolgoletni polharski karieri, polhe lovim že 66 let, še nisem ujel polha, ki bi imel tako črno dlako. O tem sem obvestil strokovnjaka za polhe, prof. dr. **Borisa Kryštufka** s Prirodoslovnega muzeja Slovenije. V njegovi knjigi *Polh in človek* je zapisal: »Odstopenje od standardne barve je posledica biokemičnih procesov, pri katerih nastaja črno barvilo melanin, ali

zaradi odklonov pri odlaganju tega barvila v dlako med njeno rastjo.«

Naj dodam še zanimivost, da sem v predelu Hrušica v zadnjih petih letih ujel tudi nekaj drevesnih polhov (*Dryomys nitedula*), ki so zelo redki.

Andrej Tollazzi

Stojalo za čiščenje orožja

Ko je naš lovski pripravnik **Robert Sodja** postal lastnik lovske risanice, sva obnovila pravila ravnanja, nošnje orožja, varnosti. Nato sva praktično obdelala še pravilno vzdrževanje in predvsem čiščenje lovskega orožja, za kar sva uporabila moje plastično stojalo znamke MTM. Čez nekaj dni me je presenetil z lesenim osnutkom svojega stojala. Robert je namreč mizar, ki izdeluje pohištvo, okna, vrata, vse, kar mizarji pač počno. Njegova posebnost so ročne intarzije (vložki različno obarvanega furnirja), s čimer da duška svoji umetniški duši. Po nekaj dodatnih predlogih izboljšav z moje strani je Robert kmalu izdelal končni osnutek stojala za puško in potrebščin.

Začetki snovanja stojala

Stojalo ima posebej oblikovani držali za zadnji in prednji del orožja, zgoraj prepleteni z zelenim filcem (ali usnjem), držali pa držita orožje v zeleni legi; naravnost ali z ustjem rahlo navzdol. Izdelal je zareze za odlaganje čistilnih palic, z višjim robom pa je zavarovana delovna površina, namenjena krpicam,

čistilom, ščetkam. Na spodnjem delu so čepki, da ne drsi. Stojalo je lahko v barvi naravnega smrekovega lesa ali pa je temneje lужeno, kar zmanjša vidnost umazanije, ki nastaja pri čiščenju. Končna zaščita je lak. Že v fazi osnutka sem opazil, da je bila zamisel vseh tudi prvemu naključnemu lovcu, nato še dru-

Stojalo za puško je lahko v barvi naravnega smrekovega lesa ali pa je temneje obarvano, kar zmanjša vidnost umazanije, ki nastaja pri čiščenju. Končna zaščita je lak.

Ko sem mu povedal pripombe na prvi model, je nastal ličen izdelek, katerega mere in uporabnost sva preizkušala že v fazi nastajanja.

Foto: G. Hodnik

Posebnost Robertovega stojala za čiščenje pušk je tudi nastavljivo držalo za prelamače, ki drži orožje v zelenem položaju, kar zelo olajša čiščenje predvsem risanih cevi.

gemu in kmalu je moral Robert svojim lovskim znanecem izdelati kar nekaj takih stojal. Tudi sam sem naročil eno – za darilo prijatelju za rojstni dan. »Je mogoče še kaj izboljšati?« me je vprašal Robert? Omenil sem, da bi bilo za nekoga, ki ima resen odnos do čiščenja orožja (tak sem sam), idealno, če bi bilo stojalo

samostoječe, na ustrezni višini. Robert je to vzel kot izziv in me pozval, naj mu povem vse svoje predloge, on pa jih bo poskušal uresničiti. Nastal je zelo ličen izdelek, katerega mere in uporabnost sva preizkušala že v fazi nastajanja. Najnovejši model stojala ima poleg vseh prej opisanih lastnosti še izredno stabilno

podnožje, ki je tudi ustrezno ojačano in povezano, polico za odlaganje čistilnih sredstev, s prečnim drogom pa nudi še dodatno stabilnost in trdnost. Posebnost Robertovega stojala je tudi nastavljivo držalo za puške prelamače, ki drži orožje v železnem položaju, kar zelo olajša čiščenje predvsem risanih cevi. Stojalo je res vsestransko uporaben pripomoček za čiščenje dolgocevnega orožja, ki nudi tudi odlagalni prostor za vse pripomočke. Zaradi svojega estetskega videza sodi tudi v najbolj elitno in urejeno lovsko sobo. Če menite, da potrebujete kaj podobnega, lahko Roberta Sodjo pokličete po tel.: 041/970-945 ali vzpostavite stik na spletnih straneh LZS (oz. Lovca), kjer v rubriki **Pokaži svojo lovsko izkaznico** nudi lovcem tudi 10 % popust.

Gregor Hodnik
LD Bohinjska Bistrica

in nekdanjega predsednika tega kluba, enega izmed vidnih slovenskih naravoslovnih fotografov zadnjih treh desetletij, ki ga navdušuje predvsem živalski svet Ljubljanskega barja in gozdov v njeni okolici. Elo veliko svojega časa preživi na lovu, vendar ne z lovsko puško, ampak živali lovi v objektiv fotoaparata. Tako je nekaj »upljenjenih fotografij« v sodelovanju s **HUD Karel**

Je mogoče drobnico učinkovito zavarovati pred napadi volkov?

V Sloveniji se je v zadnjih letih povečalo število napadov volkov na drobnico. Kljub temu je na terenu še premalo izkušenj z varovanjem pašnih živali. V okviru projekta SloWolf želimo pri posameznih rejcih preiskusiti v tujini znane in za naše razmere prilagojene učinkovite načine varovanja pred napadi volka. Zato smo letos petim rejcem podarili (dve je dodatno financiral Zavod za gozdove Slovenije) varovalne komplete za postavitev nočne zaščitne ograde, ki jo sestavljajo elektromreže v višini 170 cm, pašni aparat in ozemljitev. V septembru smo začeli tudi z darovanjem pastirskih psov. Zaenkrat smo pse dali petim rejcem (dva tornjaka in trije kraševci), katerim hkrati nudimo podporo in osebno svetovanje o ustreznih vzgoji psov v sodelovanju z Društvom ljubiteljev in vzrediteljev kraških ovčarjev Slovenije. Rejci, ki so prejeli darovano opremo in pastirske pse, so tudi obljubili, da bodo zaščito ustrezno uporabljali, zato bo v prihodnje tak način varovanja služil kot primer dobre kmetijske prakse. Zaščitne nočne ograde so se v primeru, ko so bile ustrezno uporabljene, izkazale za zelo učinkovite. Tako smo, na primer, na enem od izbranih pašnikov v obdobju po postavitvi ograd opazili zmanjšanje števila škodnih primerov, čeprav so imeli letos volkovi mladiče v neposredni bližini izbranega pašnika. V nasprotju s tem je imel rejec, ki je odklonil brezplačno ponujeno zaščito, tudi letos mnogo ponavljajočih se napadov volkov na drobnico. Učinkovitosti pastirskih/ovčarskih psov še ne moremo oceniti, ker so darovani psi mladiči in še ne opravljajo vloge varuhov tropa. Nadaljnje aktivnosti projekta bomo usmerili v pripravo predstavitvenih brošur o uporabi električnih zaščitnih ograd in pastirskih psov, izobraževalnih seminarjev za kmetijske svetovalce ter informiranje rejcev.

Postavljanje varne nočne zaščitne ograje in darovane visoke elektromreže pri rejcu drobnice. (Foto: Matej Vidrih)

Gledam te ...

Fotografska razstava Ela Miheveca z Vrhnike

Gledam te ... je pomenljiv naslov fotografske razstave Ela Miheveca, člana Kluba Diana

Pred razstavo svojih fotografskih del je spregovoril tudi avtor in se lovcem zahvalil za razumevanje in sodelovanje.

Z odprtja fotografske razstave Ela Miheveca, ki je bila v borovniškem lovskem domu.

Klemen Šuštaršič (LD Rakitna) in Pavel Nared (LD Begunje) sta predstavila oponašanje jelenjega rukanja.

Barjanski razstavil v Lovskem domu **LD Borovnica**.

Fotografska razstava je bila odprta od 22. 10. do 28. 10. 2011, dopolnjeval pa jo je tudi bogat spremljevalni program.

Predsednik HUD Karla Barjanskega **Jože Zorman** je v uvodnem govoru ob odprtju razstave poudaril njen naslov, ki ima lahko velik pomen. Sama je predstavil tako, češ da nas tudi živali vedno vidijo in opazujejo, ko jih mi morda sploh ne opazimo. V svojem govoru je na kratko predstavil življenjepis in ustvarjalno delo avtorja razstave, priznanega naravoslovnega fotografa, ki je s svojim dosedanjim delom posegel tudi po visokih nagradah doma in v tujini.

Za njim je dobil besedo predsednik LD Borovnica **Jože Korošec**, ki je v nekaj besedah poudaril zadovoljstvo borovniških lovcev, da si je avtor razstave izbral za razstavo prav njihov lovski dom. Korošec je prepričan, da je pomembno sodelovanje lovcev pri različnih dejavnostih krajanov in drugih društev, saj tako spreminjamo mnenje mnogih ljudi, da nas lovce zanimata samo lov in streljanje. Poudaril je, da je njihovo lovišče bogato z divjadjo, še posebno z jelenjadjo. Ker se je razstava nekako ujemala s koncem razmnoževalnega cikla jelenjadi, rukom, so na odprtje povabili tudi člana sekcije oponašalcev jelenjega rukanja in oglašanja druge avtohtone divjadi **Klemena Šušteršiča** iz LD Rakitna in **Pavla Nareda** iz LD Begunje, ki sta ob tej priložnosti na pobudo organizatorja navzočim predstavila oponašanje jelenjega rukanja. Odprtja se je udeležil tudi podpredsednik LZS mag. **Lado Bradač**, ki je v svojem govoru poudaril sodelovanje lovcev z drugimi društvi in pozval borovniške lovce, naj še večkrat odprejo vrata lovskega doma za takšne in podobne prireditve. Spregovoril je tudi o Mihevčevih fotografijah, katerih motive je tudi sam že doživel med lovom na Ljubljanskem barju, a prizorov ni uspel deliti z drugimi. Elo Mihevc svoje fotografske utrinke deli tudi prek glasila Lovec.

Še pred uradnim odprtjem razstave je spregovoril tudi avtor, rekoč, da se iskreno zahvaljuje lovcem za potrpljenje, če je včasih koga zmotil na lovu, kajti za nastanek dobre fotografije mora imeti fotograf veliko potrpljenja in dolge ure čakati na različnih mestih. Zahvalil se je tudi za uporabo pristnega okolja borov-

niškega lovskega doma, ki je gostil razstavo. Po končanem uradnem delu smo si vsi navzoči, ki nas ni bilo malo, z veseljem ogledali Mihevčeve fotografije, ki niso zaman nosile pomenljivega naslova: Gledam te ...

Pavel Nared

NOVE KNJIGE

Nova knjiga o lovcih pod Jelovico

V petek, 9. decembra, je bila v Kamni Gorici predstavljena knjiga **O loviščih, lovu in lovcih pod Jelovico**, ki jo je napisal lovec **Rok Gašperšič**, član LD Kropa. Knjiga ima 255 strani in je vsebinsko razdeljena v tri vsebinske sklope. V prvem delu je podrobna predstavitev zgodovine lovstva na Kranjskem in na območju zdajšnje LD Kropa pred ustanovitvijo Lovske družine Kropa, leta 1945.

Lov je bil v tisoč let dolgi dobi fevdalizma privilegij plemičev in še oni so se smeli ukvarjati z lovom, če jim je to pravico izrecno podaril vladar. Z odpra-

Gračak se je zaobljubil, da če se bo rešil, bo dal sezidati cerkev, ki bo posvečena njegovemu krstnemu zavetniku. In res so leta 1448 v Kropi blagoslovili zidano cerkev, posvečeno sv. Lenartu. Zakupniki lovišč in lovci iz Kroke in Kamne Gorice so bili fužinarji in trgovci, njihovi lovski čuvaji pa žebjarji, rudarji, drvarji ipd. Adolf pl. Kappus in akad. slikar Peter Žmitek sta bila med ustanovitelji prvega Slovenskega lovskega kluba, katerega tradicijo nadaljuje Lovska zveza Slovenije. Po drugi svetovni vojni je lovec lahko tisti, ki je član Slovenskega lovskega društva (SLD) in ki opravi lovski izpit.

V knjigi je avtor v prvem delu predstavil razvoj, naloge in delovanje LD Kropa in njenega lovišča vse do danes. Drugi del knjige obsega obsežna fotodokumentacija. V njej so arhivske črno-bele fotografije pa tudi novejšje fotografije, vse z ustreznimi podnapisi. Tretji del knjige zavzemajo ponatisi nekaterih izbranih člankov, ki so jih v reviji Lovec in tudi v samostojnih knjigah objavili lovci izpod Jelovice. Predstavitev knjige je pripravila LD Kropa, delo pa je na predstavitvi predstavil avtor

Avtor knjige o lovcih pod Jelovico, Rok Gašperšič (LD Kropa), fotografiran na predstavitvi, ki je bila v začetku decembra v Kamni Gorici.

vo fevdalizma sredi 19. stoletja je postal lov splošna pravica ob izpolnjevanju določenih pogojev, lovišča pa so bila večinoma zakupna, zato so se z lovom ukvarjali le premožnejši ljudje.

Najstarejša omemba lova v dolini Kroke je iz sredine 15. stoletja. Valvasor v svoji znameniti knjigi Slava vojvodine Kranjske omenja, da se je graščak Leonard Kacijanar iz Pustega gradu na lovu v Kroparski dolini izgubil.

Rok Gašperšič. Popotnico sta ji zaželela tudi predsednik Občine Radovljica **Ciril Globočnik** in predsednik Zveze lovskih druščin Gorenjske **Peter Belhar**. Za pravo lovsko vzdušje in popestritev so poskrbeli Lovski rogisti Bohinj. Po predstavitvi so se gostje še nekaj časa zadržali ob okusni pogostitvi. Knjigo po ceni 15,00 € lahko naročite pri LD Kropa (tel.: 041/671-995).

Kaja Beton

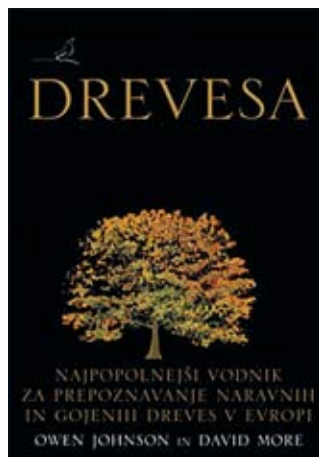
Owen Johnson in David More: Drevesa¹ in Robert Brus: Drevesne vrste na Slovenskem²

1 – vodnik za prepoznavanje naravnih in gojenih dreves v Evropi (Založba Narava, d. o. o., 2010, Kranj; prevod izvirnika dr. Milan Lovka)

2 – monografije R. Brusa o drevesnih vrstah pri nas (Mladinska knjiga Založba, d. d., 2004, Ljubljana)

V okviru dobrega medsebojnega sodelovanja med Založbo Narava, d. o. o., iz Olševka pri Predvorju www.narava.si, ki izdaja zelo poučne knjige z naravoslovno tematiko, zanimive tudi za naše člane in bralce, smo se v našem uredništvu odločili, da bomo občasno predstavljali njihove nove in tudi nekoliko starejše izdaje knjig. Menimo, da so po svoji sporočilni vrednosti izobraževalne in lahko s svojo pestro vsebino dokaj razširjajo temeljno znanje naših lovcev, ki so ga pridobili že iz drugih knjig in knjig Zlatorogove knjižnice in Strokovne knjižnice LZS. Tudi zaradi več kot primernih prodajnih cen (večino knjig izdajo s pomočjo Javne agencije za knjige RS) je njihov nakup še posebno primeren predvsem za knjižne nagrade najuspešnejšim lovcem, ki so pokazali najboljšje znanje na lovskem ali lovsko-čuvajskem izpitu. Glavni namen založbe je – zelo preprosto in iskreno –, da bralcem ponuja prevode kakovostnih tujih sodobnih in kakovostnih naravoslovnih del (pa tudi podobna izvorna dela domačih avtorjev), in to po res dostopnih cenah, ki znašajo od 15 do 35 evrov. Le tako v zdajšnjih časih poučne naravoslovne knjige lahko pridejo čim bolj med ljudi – uporabnike in jim prinašajo dodatno naravoslovno znanje in pripomorejo k ozaveščenemu odnosu do narave. Vse to kot sorodno založništvo s tematsko ožjim in sorodnim sklopom vsekakor spoštujemo in pozdravljamo.

Ko sem bil pred leti član izpitne komisije za lovske čuvaje, se še dobro spominjam težav in zadrege nekaterih slušateljev, ko je eden od izpraševalcev kandidata vprašal tudi, če mu znajo naštet vsaj deset grmovnih in deset drevesnih vrst, ki uspevajo v naših gozdovih. Le redki so

pokazali dovolj dobro splošno poznavanje botanike in dendrologije (vede, ki se ukvarja z drevesnimi in grmovnimi vrstami) in so vedeli za temeljno pravilo/razliko, da je *drevo* vsaka, vsaj 5 m visoka olesenela rastlina z razločno izraženim enoletnim debelom (stebлом brez vej), ki se šele višje nad tlemi razveji v krošnjo. *Grmovje* naj bi največkrat z več poganjki izraščalo iz tal ali pa je naravno tik nad tlemi. V naši razveji je veliko izrazitih primerov, čeprav je po drugi strani tudi res, da je pri mnogih vrstah to temeljno določilo/merilo tudi vprašljivo.

Doslej pri nas v slovenščini ni izšlo veliko strokovnih in poljudnih domačih knjižnih del o domorodnih (in dlje udomačenih) in tujih (eksotičnih) drevesnih in grmovnih vrstah na Slovenskem. Naš domači avtor zadnje izvirne knjige o tej tematici je **Robert Brus: Drevesne vrste na Slovenskem** (2004), Založba Mladinska knjiga, d. d.. V svojem uvodu je razkril, da rokopis knjige *Nauk o gozdnem drevju in grmovju* slovenskega botanika **Maksa Wrabra** (1952) ni nikoli izšel in je žal ostal le v rokopisu, kar pa je velika škoda glede na vsestransko strokovno vsebino dela. Nato smo leta 1957 dobili knjigo *Opis gozdnega drevja in grmovja* **R. Erkerja**, ki pa se v pretežnem delu naslanja na nemški izvirnik. Podrobno, zgoščeno in obsežno delo smo leta 1990 dobili tudi z delom **J. Mlakarja** *Drevesa in grmi Slovenije*, prvenstveno namenjeno gozdarjem. Nadalje je leta 1974 **A. Šiftar** napisal knjigo *Vrtno drevje in grmovnice* in kmalu zatem še leta 2001 *Izbor in uporaba drevesa za javne nasade* (deli opisujeta predvsem okrasno drevje in grmovnice). Leta 1999 sta **M. Kotar** in **R. Brus** izdala izčrpno in tudi s

fotografijami bogato opremljeno knjigo *Naše domače drevesne vrste*. Vse drugo napisano v slovenskem jeziku bi našli raztreseno po strokovnih in znanstvenih člankih, je še napisal Brus ob izdaji svoje knjige, ki jo bomo ob opisu 'Naravinega' vodnika *Drevesa* prav tako omenili in poudarili njene odlike. Pravzaprav se obe knjigi lahko odlično vsebinsko dopolnjujeta.

Najnovejša knjiga **Owena Johnsona** in **Davida Moreja DREVESA** (2010) iz zbirke naravoslovnih knjig *Založbe Narava*, d. o. o., je trenutno v slovenskem jeziku najpopolnejši vodnik za prepoznavanje naravnih in gojenih dreves v Evropi (Izvirnik: O. Johnson and David More *Tree Guide* je izšel leta 2004 pri založbi Harper Collins Publishers). V slovenščino je besedilo prevedel priznani slovenski biolog - botanik dr. **Milan Lovka**. Prva izdaja je bila natisnjena v 2000 izvodih. Knjiga (464 strani, format 135 x 195 mm – trda vezava) je tudi izjemno dobro ilustriran vodnik za prepoznavanje dreves, ki uspejajo v naravi v nesredozemskih delih Evrope ali kot gojene rastline v vrtovih, parkih in drevoredih. **Owen Johnson**, avtor izvirnega besedila, je kot ljubitelj in poznavalec narave (upravlja manjši naravni rezervat blizu Sussexa) dvajset let proučeval in popisoval več kot 30.000 zanimivih redkih dreves v Veliki Britaniji in sosednjih deželah, ter je poleg te knjige napisal še nekaj drugih priročnikov za določevanje dreves v naravi. **David More** je specializiran botanični ilustrator, ki je samostojno ali v sodelovanju z drugimi ilustratorji s primerjalnimi in natančnimi študijskimi barvnimi ilustracijami opremil že številne podobne knjige; tudi botanične, vrtnarske, in po naročilu narisal mnoge ilustracije za posamezne članke v revijah.

V knjigi *DREVESA* je opisanih več kot 1.500 vrst dreves, R. Brus (2004) pa v svoji že omenjeni knjigi našteva le 186 drevesnih vrst, od katerih naj bi jih bilo poleg 71 domorodnih, torej tistih, ki so sestavni del naših gozdov in gozdnih združb, tudi 115 tujerodnih (vnesenih), če štejemo zraven še rastline v vrtovih, parkih in drevoredih). Zavedati se namreč moramo, da so nekatere drevesne vrste, ki jih pri nas poznamo vsaj že od antike, po izvoru prav tako vnesene, ki pa so se po dolgem obdobju domovanja pri nas že

povsem udomačile (take so, npr., smokovec, navadni oreh, oljka ...). Vse glede na vnos mlajše tujerodne vrste, ki jim na kratko pravimo *eksoti*, pa so za nas lovce prav tako pomembne, saj so med njimi tudi za prehrano divjadi pomembne plodonosne (sadne) drevesne vrste, ki jih bomo v nekateri dendrološki literaturi zaman iskali. Za vnos mnogih takih rastlin so krivci nekdanji gozdarji, pa tudi zbiralci – vrtnarji in botaniki.

V vodniku *DREVESA* so pri vsaki večji sistematski skupini dreves naštetih tudi najpomembnejši *prepoznavni znaki*, ki jih je treba pazljivo prepoznati, znati opaziti, pa tudi najbolj značilne ali *ključne vrste*. Besedilo v knjigi je oblikovano tako, da je po opisih omogočena hitra določitev opazovanega drevesa, ilustracije na nasprotni strani knjige pa dopolnjujejo opise in opisne primerjave. Ilustracije D. Mora so res vrhunske, saj nazorno prikazujejo vse najpomembnejše značilnosti in so predvsem za začetnike nepogrešljiv in več kot odlični pripomoček.

Podatke iz vodnika *DREVESA* lahko več kot koristno dopolnimo z opisi in navedbami ter fotografijami nekaterih domačih vrst dreves v delu domačega avtorja, gozdarja **Robertusa Brus: DREVESNE VRSTE NA SLOVENSLEM** (knjiga večjega formata, 195 x 298 mm; 400 strani), ki je leta 2004 izšla pri Mladinski knjigi, Založba, d. d. Brusova knjiga pri domačih vrstah postreže tudi s kartami naravne razširjenosti, pri tujih vrstah pa nas seznanjajo z njihovo umetno razširjenostjo. Pri nekaterih, zlasti domačih vrstah, ki so oblikujejo naravno okolje, in pri tujih, ki se pri nas razširjajo same, v posebni rubriki *Vloga v okolju* marsikaj izvemo tudi o ekološkem pomenu vrste ali o

njenih vplivih na ekosistem. Ta knjiga postreže tudi z zanimivimi podatki o *uporabnosti delov rastline in lesa* pa tudi o *prehranski, zdravilni in drugačni uporabnosti*. Tudi slovarček strokovnih izrazov je v Brusovi knjigi izčrpnjši, saj obsega mnoge botanične, dendrološke, sistemske in ekološke izraze, ki jih razloži na jednat in preprost način.

Iz obeh predstavljenih knjig o drevesih bomo dojeli temeljno dejstvo, da so v naše kraje in sploh v Z Evropo tujerodne vrste drevja in grmičja veliko počasneje prodirale kot v druge dele sveta; seveda z razliko od današnjih dni, ko je svet vse bolj in bolj odprt in povezan. Brus (2002) razkrije, da so naši botaniki večinoma delovali bolj na domačih tleh in niso veliko hodili na drage in velike raziskovalne odprave (ekspedicije) na druge celine Poleg tega, da so vsi vnos tujerodnih vrst v naše kraje časovno in sicer še zelo slabo dokumentirani, je pomembno tudi dejstvo, da sta naši gozdarska in vrtnarska tradicija drugačni od angleške in francoske. Toda kljub temu so se tujerodne vrste teh rastlin v zadnjih desetletjih vseeno pojavile in območno postopoma dokaj uveljavile v naših krajih, zato jih v naših ekosistemih, vrtovih in drevoredih ni mogoče spregledati.

Obe predstavljeni najnovejši dendrološki knjigi sta za vse, ki jih zanima to področje, bogat prispevek k skromnejšemu splošnemu znanju o teh rastlinah pri nas, njihovih rastiščih, njihovih najbolj podobnih sorodnih oblikah in še o mnogih drugih lastnostih dreves, ki omogočajo sonaravno upravljanje z gozdom, ki temelji prav na preudarnem usmerjanju naravnih procesov v gozdu po načelih trajnosti.

Naj na koncu omenim še, da sta – vezano na to tematiko – pri založbi Narava, d. o. o., izšli še dve drobnejši knjižici (žepnega formata) iz serije priročnih vodnikov po naravi: **Margot in Roland Spohn: Katero drevo je to?** (2008) in **Michael Eppinger in Helga Hofmann: Drevesa in grmi** (prevod Božo Frajman).

Za vse, ki vas to področje zanima: *Drevesa* in obe podobni knjižici lahko naročite na e-naslovu prodaja@narava.si (Narava, d. o. o. - Uredništvo in prodaja, Britof 96, 4000 Kranj; tel.: (04) 280-20-00. Pa prijetno in poučno branje vam želimo!

Boris Leskovic

Zimski lovski komplet

Ponudba dobre zimske lovske konfekcije je pri nas še dokaj skromna. Zato smo se odločili, da predstavimo naš zimski lovski komplet, ki smo ga uvrstili v Belugin prodajni program že v sezoni 2009/2010. V tem času

se je izkazalo, da je imela naša testna ekipa poleg znanja tudi nekaj sreče, saj je izbrala zimski komplet, ki je požel veliko pohval za kakovost, funkcionalnost, udobnost, ne nazadnje pa tudi za lep videz in sprejemljivo ceno.

Dober zimski komplet mora biti topel, saj ga bomo nosili tudi na preži, kjer nas zaradi mirovanja še hitreje zazebe. Biti mora nepremočljiv in ga ne sme preprihati, biti mora udoben, trpežen ter pri gibih ne sme šumeti. Izolacijska vrednost oblačil ni odvisna zgolj od vrsti vlaken, iz katerih je narejeno oblačilo. Povečuje se s prostornino zraka, ki ga vsebuje oblačilo. Pri tem gre za zrak, ki je ujet v sestavi vlaken in deluje kot izolator. Vedeti moramo, da je zrak skoraj 25-krat boljši izolator toplote kot voda, zato moramo poskrbeti, da je oblačilo neprepustno za vodo. Če bi prišla voda v dotik s kožo, bi se telo zelo hitro ohladilo. Tudi veter je zelo pomemben dejavnik dobrega počutja. Če hladen veter prepriha oblačilo, uniči mikroklimo med kožo in oblačilom, zato se telo hitro ohladi. Pri hitrosti vetra 30 km na uro je občutena temperatura za več kot 10° C nižja od dejanske temperature.

Ta pojav imenujemo učinek preprihanega hladu, ki ga v naših podnebnih razmerah ne smemo zanemarjati.

Zunanja in notranja stran jakne je iz naravnih materialov, podloga in neprepustna membrana pa sta iz sintetičnih vlaken z visoko stopnjo toplotne izolacije. Jakna je nekoliko daljša in

ima visok ovratnik, ki nudi dobro zaščito pred vetrom in mrazom. Zapenja se z obojestransko zadrgo in gumbi, kar omogoča še dodatno zračnost v primeru hoje ali toplejšega vremena. Na notranji strani ima dva žepa, na zunanji pa dva velika zunanja žepa s prostorom za nabojnik in tri prsne žepe. Širina je nastavljiva okrog pasu in na hrbtnem delu. Na zunanji strani rokava je nastavljen patent za širjenje in ožanje, na notranji strani svilen zapora proti vdoru vetra in mraza. Tudi termo hlače, ki so v celoti podložene, so neprepustne za vodo in veter ter pri hoji ne šumijo. Imajo dva globoka stranska žepa, dva našita žepa in žep na zadnji strani. V spodnjem delu je nastavljiva tudi širina hlačnice z zadrgo in širokim patentnim trakom. V ledvenem delu so hlače nekoliko višje, tako da nudijo dobro zaščito ledvicam. Hlače in jakna so lahke in mehke ter izredno prijetne za nošnjo. Komplet je v lovsko zeleni barvi in ne šumi. Na voljo so vse številke od S do 3XL. Cena kompleta je 239,00; jakna 157,00; hlače 119,00 evrov. V januarju vam ob nakupu kom-

pleta podarimo oranžni opozorilni trak in led-svetilko v obliki pisala. Dodatne informacije na tel. številki: (01) 25-10-880, Beluga, d. o. o., Ljubljana.

*Predstavitvena reportaža
Beluga, d. o. o.*

Elite 6500

Tokrat vam predstavljamo letošnjo novost, vrhunski strelni daljnogled 1-6,5 x 24 iz serije Elite 6500. Serija Elite 6500 spaja vse izjemne lastnosti Bushnellovih elitnih serij strelnih daljnogledov s faktorjem povečave, ki je večji od 6 x. S tem je vrh ponudbe ne samo pri firmi Bushnell, ampak s svojimi tehničnimi novostmi postavlja nova merila v vrhunskem razredu strelnih daljnogledov na svetu.

Strelni daljnogledi serije Elite 6500 so vrhunski optični izdelki, namenjeni najzahtevnejšim uporabnikom. So spoj izjemne strelske optike in čvrste konstrukcije, potrebne za terensko lovsko uporabo. Noben drug lovski strelni daljnogled trenutno nima tako velikega razpona povečave, kot jo omogoča serija Elite 6500.

Svetlobna prepustnost optike je 95 % in velja za največjo. Po mnenju mnogih strokovnjakov so to najboljši strelni daljnogledi na svetu. Izjemno čvrsto telo daljnogleda je iz kovane lahke in trdne zlitine z dodatkom 30 % titana. Debele stene že na pogled vlivajo potrebno zaupanje. Tovarniško so preizkušeni na trzaje, ustrezne deset tisoč udarcem karabinke v afriškem kalibru .375 H&H Mag.

Vse površine leč so prevlečene z naj sodobnejšo mineralno prevleko, ki izboljša kontrast in svetlobno prepustnost ter omogoča izjemno svetlo in ostro sliko.

Leče so zaščitene z že uveljavljenim sistemom zaščite leč z imenom **Rainguard**. To je svojevrsten dežni ščit, ki preprečuje zameglitev zunanje površine leč zaradi dežja, snega, rose ali sapa. To je izjemno pomembno pri lovu v slabem vremenu, ko v kritičnem trenutku ne vidimo skozi daljnogled, ker so leče zamgljene. Preden jih uspemo kolikor toliko očistiti, je ugodna priložnost za uspešen strel lahko že mimo.

Pri pristreljevanju daljnogleda boste opazili izjemno kakovostne in natančne korekturne bobniče. Vsak premik korekturnega gumba oz. »klik« zelo dobro čutimo in tudi slišimo.

Vsi strelni daljnogledi Bushnell, serije Elite pa še posebno, se odlikujejo po veliki očesni razdalji. To je razdalja našega očesa od okularja, kar je zelo pomembno pri močnejših kalibririh in pri streljih strmo navzgor, recimo pri lovu v gorah, ko je možnost udarca daljnogleda v strelčev očesni lok. Ne samo, da je očesna razdalja velika, opazili boste, da omogoča tudi veliko prostora pri merjenju, predvsem ko se mudi. Zelo hitro boste postavili oko v žarišče leče na okularju in tako videli celotno čisto sliko brez stranskih senc, ne glede na to, ali bo vaše oko centimeter ali dva naprej ali nazaj. V tem pogledu so daljnogledi Elite resnično izjemni.

Predstavljeni strelni daljnogled 1-6,5 x 24 ima v Evropi priljubljen namerilni križ tipa 4A z digitalno rdečo piko. Idealen je za uporabo na skupnih lovih, saj omogoča zelo veliko vidno polje (35 m) pri najmanjši povečavi, kar je v kombinaciji z rdečo piko idealna namerilna naprava za tak lov. Največja povečava, 6,5 x, je dovolj velika za večino lovsko pravičnih strellov.

*Predstavitvena reportaža
Rodeoteam, d.o.o.*

Model: 651624, povečava: 1-6,5 x 24, križ: 4A w/illum (osvetljen), teža: 500 g, dolžina: 260 mm, vidno polje: 35,7 m (1 x)/5,6 m (6,5 x), izhodna zenica: 24(1 x)/3,7(6,5 x).

Kot bi narava želela pokazati razgibanost in strast življenja našega najstarejšega, dolgoletnega in častnega člana **Lovrenca Ogriža**, so nas grmeče, veter in dež spremljali, ko smo ga lovci na polzelskem pokopališču pospremili na njegovi zadnji poti. Lovrenc je umrl 18. 5. 2011.

*In še nekaj kratkih dni,
Saj že vigred k nam hiti
Vse bo znova zaživelo
V poljih, logih bo zapelo!*

To je del pesmi, ki jo je Lovro spisal pri njegovih 93 letih. Ta bistri fant (rodil se je 3. 8. 1917), ki se je oblikoval v odločnega, poštenega in vedrega moža, se je rodil v kraju Brdinje pri Ravnah na Koroškem pod Uršljo goro. Po opravljeni osnovni šoli je končal še šolanje na gozdarski šoli v Mariboru, kjer se je izšolal za gozdarsko-lovskega nadzornika. Najprej je služboval pri lesnem veletgovcu v Kotljah, kjer se je začela tudi njegova dolgoletna in uspešna lovska pot. Pred začetkom 2. svetovne vojne je obelkel vojaško suktnjo. Ob kapitulaciji Jugoslavije so ga zajeli ter odpeljali v delovno taborišče v Avstriji, od koder je pred deportacijo na rusko fronto pobegnil k partizanom – v Bataljon vzhodnega Koroškega odreda. Ranjen je (skrit na domačem gospodarskem posloppju) dočkal svobodo. Po vojni je opravil šolanje iz kriminalistične stroke in pozneje postal tudi vodja kriminalistične policije v Slovenski Bistrici. Leta 1948 je prešel v svoj prvotni poklic gozdarja in ga v različnih podjetjih celjske regije opravljal vse do svoje upokojitve leta 1973.

Zaradi službenih premestitev v več krajeh je bil član v več lovskih družinah. Tako je bil član LD Slovenska Bistrica, LD Celje, LD Luče in LD Gornji Grad. Od leta 1973 pa vse do svoje smrti je bil član LD Polzela. Že naslednje leto po prihodu v našo LD je prevzel delo oskrbnika lovskega doma, nato je postal tajnik LD (od leta 1974 do 1978), zatem je bil predsednik disciplinske komisije (od leta 1979 do 1982), pa predsednik NO (od leta 1994 do 1998) in potem še starešina LD (od leta 1983 do 1994). Užival je spoštovanje stanovskih kolegov, saj je veljal za strogega, redoljubnega in poštenega človeka, obenem pa vedno pripravljene na šalo in sodelovanje pri ohranjanju lovskih običajev. Mlajši lovci so radi rekli, da je Lovro še lovec »starega kova«, v vsem dobrem, kar lahko to pomeni.

Za prizadevno delo v LD je prejel več priznanj LD Polzela, pa tudi priznanje Območne lovske zveze LD Zalec in znak LZS za lovske zasluge. Prejel je tudi odlikovanje z redi LZS III., II. in I. stopnje. V marcu, ko je na našem občnem zboru prejel red I. stopnje, nas je počastil s kozarcem rujnega in nam zaželel obilo uspeha pri nadaljnjem delu in še veliko užikov v lovišču. Tudi mi, člani LD Polzela, ti, dragi Lovro, v večnih loviščih želimo spokojen mir, dobra stojišča in se ti obenem zahvaljujemo za vse, kar si dobrega storil za našo LD Polzela in večji ugled slovenskih lovcjev.

LD Polzela – P. M.

20. 5. 2011 je LD Tomišelj izgubila še enega dolgoletnega in spoštovanega člana ter krajana, **Toneta Zadnikarja**.

Tonetova življenjska pot se je začela 16. decembra 1922, ko se je na barjanski zemlji, v Črni vasi, rodil Tone. Čeprav so ga službena pota vodila po vsej mekdanji Jugoslaviji in tujini, je rodni barjanski zemlji ostal zvest do konca življenja. Na razvejani življenjski poti ga je vseskozi spremljala tudi lovska pot. Uradno se je leta 1948 včlanil v Lovsko društvo Podravska Slatina - Konavle na Hrvaškem, kjer je služboval in tam ostal član vse do leta 1953. Tistega leta je odšel v Slovenijo, na Štajersko, kjer se je včlanil v LD Cigonca pri ZLD Maribor. Kot oficir JLA (upokojen je bil kot podpolkovnik) je služboval na različnih mestih, med drugim je bil tudi na mirovni misiji na Sinaju. Za svoje vojaške zasluge je prejel vrsto odlikovanj in priznanj. Po vrnitvi v Ljubljano se je leta 1973 včlanil v LD Tomišelj, ki ji je ostal zvest do konca svojih dni. Tisti, ki ste ga poznali, veste, da je vodil tudi psa ptičarja in prepeličarja in da si je znal sam izdelati kopito za lovsko puško. Tone je po svojih najboljših močeh pomagal pri gradnji lovskega doma na Planinci, na pobočju Krima, ki so si ga člani zgradili s skupnimi močmi. Tamkajšni teren je dobro poznal še iz partizanov. Na lovskem domu so ob odprtju postavili tudi spominsko obeležje Krimskemu odredu, v katerem je sodeloval kot borec.

V vseh lovskih družinah, kjer je bil član, je aktivno deloval. V LD Tomišelj je bil vedno v UO LD vse od leta 1975 do 1983. Med drugim je bil v tistem obdobju predsednik NO in predsednik disciplinske komisije. Za dolgoletno zavzeto delo v lovskih vrstah je bil ob 50-letnici delovanja LD Tomišelj odlikovan z znakom za zasluge ter redom III. stopnje.

Tone je svoj posebno pomemben prispevek dal pri ohranjanju vrednot NOB in znal povezovati pošteno misleče. Spoštujemo njegovo zavzetost pri organizaciji vsakoletnega srečanja članov združenja, ki je vsako leto julija na Planinci, in je postalo že tradicionalno. Ob tem nas je znal vedno presenetiti z odlično pripravo programa. Tone je bil vseskozi aktiven tudi po upokojitvi, ko je nadaljeval z delom. Bil je dolgoletni predsednik KS Barje, kjer je aktivno delal v raznih organizacijah. Prejel je priznanje MO Ljubljana. Vedno je bil pripravljen pomagati in narediti kaj v splošno korist ljudi in skupnosti, zato se ga bomo tudi solovci spominjali s ponosom.

LD Tomišelj – L. B.

Na pragu pomladi, ko se narava odeva v zelenje, vse brsti in cveti, se je 4. 4. 2011, sredi dela, nenadoma ustavilo srce našega lovskega tovariša in prijatelja **Miha Dešmana**, člana LD Gornji Grad. Smrt je med nas udarila tako

izenada, da smo ob novici onemeli; za nekaj trenutkov se nam je ustavil korak in mnogim se je utrnila solza.

Miha se je rodil 6. 9. 1926 v Robanovem kotu na Solčavskem, na gorski kmetiji Pri Knezu, visoko pod vršaci Kamniško-Savinjskih planin, kjer je bil nekdanj lov, tudi zaradi preživetja, že več kot stoletna tradicija.

Leta 1952 je Miho poklic gozdarja pritegnil v zeleno bratovščino, kajti biti gozdar brez puške je skoraj tako kot lovec brez psa. Prvo službo je nastopil v Lučah ob Savinji, leta 1956 pa je prišel službeno v Gornji Grad, kjer se je uredil dom, si ustvaril družino in se včlanil v našo LD. Kmalu je opravil izpit za lovskega čuvaja in prevzel del lovskega revirja obsežne Menine planine. Miha je čuvajsko službo opravljal od leta 1965 do 2000. Na skupnih lovih je bil v svojem revirju nepogrešljiv lovovodja. Dolgoletne izkušnje pri gojitvi divjadi in lovu je zvesto prenašal na mlade lovce - pripravnike, dober mentor je bil številnim generacijam, ki so prihajale v naše vrste. Zelo velik je bil njegov prispevek pri gradnji lovskih objektov in naprav.

Miha je bil lovec z dušo; lov je zagovarjal kot nujnost zdajšnjega časa, ko mora človek zaradi ravnovesja posegati med divjad. Lov mu je prinašal tudi notranjo sprostitve. Žal so se življenjske razmere v lovišču v zadnjih desetletjih tako spremenile, da je vse manj rastišč divjih petelinov. V preteklosti ni bilo pomladi, ko ni hodil poslušat in naskakovat petelinov s svojimi lovsкими tovariši in prijatelji. Seveda peš, kajti na planino še ni bilo cestne povezave.

Za prizadevno, vsestransko delo v vodstvenih organih je Miha prejel mnogo odlikovanj in priznanj, in sicer iz od matične LD, pa tudi od območne Savinjsko-Kozjanske ZLD - Celje. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redi III. II. in I. stopnje. Za zasluge v lovstvu, gozdarstvu, čebelarstvu in razvoju kraja je dobil zlati grb Občine Gornji Grad.

Dešman je bil vesele narave, pesem ga je spremljala, kadar koli je bil v veseli družbi. Posebno pa se je razživel, ko je v roke vzel svojo harmoniko, »frajtonarico«, ki ga je spremljala vse do zadnjega, tudi v

letih, ko so postajali prsti na rokah že manj prožni in mu tudi sluh ni več dobro služil.

Lovci smo z Mihoovo smrtjo izgubili plemenitega moža, po katerem bomo praznino še dolgo občutili. Dragi Miha, lovci se ti zahvaljujemo, da smo bili lahko tvoji sopotniki, da smo bili del tvoje življenjske zgodbe. Hvala ti za vse. Počivaj v miru; slava tvojemu spominu!

LD Gornji Grad – B. F.

V drevoredu nekoč primestnega ljubljanskega pokopališča v Dravljah so že opojno dišali cvetovi lip, ko smo se lovci LD Toško Čelo, člani družin LD in sorodniki v enem od prvih junijskih dni poslovili od našega dolgoletnega člana **Staneta Lepose** (umrl je 30. 5. 2011). Vse, ki smo ga poznali, nas je globoko pretresla vest, da je Stane podlegel bolezni po le tridnevem upiranju. Edini boj, kateremu ni dočkal, mu je v tako kratkem času izsesal vso življenjsko moč. Drobčen, neviden virus je kriv za njegovo prebrano smrt.

Zbrani prijatelji in znanci smo se poslovili od velikega zagovornika in člana naše LD Toško Čelo. Na srečanjih z njim smo spoznali, da je imel v življenju tri velike ljubezni: svojo družino, motorje vseh vrst in motociklistična tekmovanja ter naravo, kjer pa je bilo lovstvo daleč v ospredju.

Z lovstvom se je začel ukvarjati leta 1976, izpit pa je opravil leta 1977. Zelo rad se je spominjal obdobja prvih let članstva, še posebno svojega pripravništva, ki je bilo v tistem obdobju neprimerno zahtevnejše kot v zdajšnjem času. Od vse divjadi so ga najbolj pritegnili naši maloštevilni gamsi v lovišču, pa tudi redki divji prašiči se lahko pohvalijo, da so se mu izmuznili, ko jih je enkrat zagledal! Seveda je rad lovil tudi drugo divjad.

V naši lovski družini je opravljal skoraj vse funkcije, ki so potrebne za delovanje takega društva. Dve leti

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Rudolf Koren, LD Drežnica, * 19. 8. 1933, † 5. 12. 2011.

Jože Cizl, LD Videm ob Ščavnici, * 1. 1. 1940, † 29. 11. 2011.

Ivan Lorber, LD Paloma, Sladki Vrh, * 30. 4. 1926, † 18. 11. 2011.

Vojko Birs, LD Brje, Erzelj, * 20. 2. 1946, † 27. 9. 2011.

Branko Petek, LD Mala Nedelja, * 29. 11. 1946, † 5. 11. 2010.

Miran Zupet, LD Mokronog, * 19. 4. 1960, † 23. 9. 2011.

Franč Habjan, LD Škofja Loka, * 12. 3. 1938, † 30. 11. 2011.

Stanko Peklar, LD Dobrna, * 15. 5. 1943, † 11. 11. 2011.

Borj Ferlinc, LD Smarje pri Jelšah, * 24. 6. 1943, † 24. 11. 2011.

Mirko Jožef Juranovič, LD Križevci pri Ljutomeru, * 5. 3. 1926, † 16. 11. 2011.

Janez Crešnik, LD Markovci, * 27. 11. 1948, † 24. 11. 2011.

Alojz Novak, LD Stol, Žirovnica, * 18. 4. 1942, † 12. 5. 2011.

Feliks Horvat, LD Videm ob Ščavnici, * 11. 12. 1935, † 14. 11. 2011.

Alojz Mahkovic, LD Litija, * 5. 9. 1929, † 12. 11. 2011.

Bogdan Koprivnikar, LD Mislinja, * 17. 5. 1948, † 25. 10. 2011.

Marjan Ukmar, LD Stanjel, * 25. 4. 1956, † 7. 7. 2011.

Jožef Vončina st., LD Idrija, * 18. 3. 1935, † 8. 11. 2011.

Miroslav Mastnak, LD Dol pri Hrastniku, * 2. 6. 1929, † 14. 9. 2011.

Miha Dešman, LD Gornji Grad, * 6. 9. 1926, † 4. 4. 2011.

Umrlim časten spomin!

(1978–1980) je bil član tedanjega IO LD, nato dve leti kinološki referent (1980–1982) ter nazadnje, od leta 2008 do svoje prezgodnje smrti, član NO LD. Aktiven je bil dobesedno do zadnjega diha, saj je bil v tem mandatu član nadzornega odbora družine. Na funkcije na višjih ravneh naše stanovske organizacije se ni oziral, saj je vedno dejal, da je dela čez glavo že samo v lovski družini, le videti ga je treba. Leta 1983 je opravil izpit za preglednika uplenjene divjadi in je to funkcijo redno opravljal do leta 1910.

Za svoje delo v matični lovski družini je prejel srebrni znak za zasluge, LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje, lani pa je prejel še zlati znak LZS za lovske zasluge

Vsi, ki smo se družili z njim, smo se takoj navzeli dobre volje, ko je prišel med nas, lovce, kjer koli smo se srečali. Kolikokrat smo zapeli skupaj ali se drugače povesečili! Sprašujemo se, kdo bo še zapel v dolini tihi, pa kdo Kito cvetja? In kdo bo prevzel sloveči skupni lov Perca, ki ga je Stane vodil dolga leta zapored? Na vsa ta vprašanja si ne znamo odgovoriti. Žalost za pokojnim Stanetom premaguje zadovoljstvo, da smo ga poznali in da smo z njim prehodili doberšen del skupne življenjske poti. Zanj je za vedno utihnilo šelestenje listja, nam pa bo ostal spomin na prijatelja, ki smo ga imeli radi in ga spoštovali.

LD Toško Čelo – M. K.

Dan po svojem 85. rojstnem dnevu je odšel v večna lovišča lovski tovariš in ugleden član zelene bratovščine, **Franci Kranjc**. Umrli je 6. 9. 2011.

Številni lovci z lovskimi prapori LD Ruše in vseh bližnjih LD ter drugi občani smo se od njega poslovili na pokopališču v Rušah z govorom lovskega in osebnega prijatelja Jožeta Florjančiča in s slovensko pesmijo, ki jo je sam večkrat zapel v pevskih zborih. V slovo so mu zaigrali rogisti ZLD Maribor.

Franček se je rodil 5. 9. 1926 v viničarski družini v vasi Gruškovec v Halozah. Družina Kranjc se je pred drugo svetovno vojno zaradi dela preselila v Ruše, kjer je Franček dokončal osnovno šolo in kot bister nadarjen učenec nadaljeval šolanje v meščanski gimnaziji. Nemci so ga takoj, ko so zasedli slovensko Štajersko, poslali na šolanje za vojaškega bolničarja v avstrijski Saalfelden, od tam pa poslali v Italijo. Jeseni leta 1943 so ga zajeli Angleži, leta 1944 pa se je priključil partizanski vojski v Prekomorski brigadi in sodeloval v bojih za dokončno osvoboditev Jugoslavije.

Po odsluženju vojaškega roka se je zaposlil v Tovarni dušika Ruše, nato v Kemični šoli Ruše, da bi se ponovno vrnil v TDR, kjer je delal do upokojitve leta 1982. Tam je vodil zelo zahtevno in odgovorno službo za nagrajevanje. Njegove odločitve in predlogi so pomenili tako rekoč plačo vsakega zaposlenega v tej tovarni. Zaradi svoje poštenosti, strokovnosti in natančnosti je v kolektivu užival velik ugled.

V Rušah je poleg službe veliko

prispeval v kulturno-prosvetnem in športnem življenju kraja. Bil je organizator številnih proslav ter igralec in režiser v KUD Svoboda Ruše. Aktiven je bil tudi kot nogometaš in tekmovalce v različnih športih in predvsem kot vodja in trener »naračajnikov« v TVD Partizan Ruše.

Predvsem pa je bil pokojni Franci predan lovstvu. Član LD Ruše je postal leta 1955, torej je bil član zelene bratovščine kar 55 let. Lovski izpit je opravil že leta 1958 in takoj prevzel dolžnost tajnika LD, ki je bil štiri leta (1958–1962) in pozneje v letih od 1970 do 1974 tudi starešina LD Ruše. V času njegovega vodenja LD je le-ta na njegov predlog kupila samostojno kmetijo Falež na Pohorju, ki leži sredi lovišča LD in je prava oaza sredi mogočnih pohorskih gozdov.

Pokojni Franček je bil zavzet za proučevanje gojitve divjadi, pravičen odstrel, predvsem srnjadi in gamsov. Bil je dolgoletni predsednik in pozneje član gojitvene komisije v LD in tudi v okviru LZ Maribor. Imel je bogato lovsko knjižnico; ne samo slovenske, temveč tudi tuje lovske literature. Na temelju dolgoletnega proučevanja gojitve in odstrela srnjadi v Sloveniji je pripravil smernice za gojitev in odstrel srnjadi tudi za območje LZ Maribor.

Več let je bil član IO LZ Maribor, član komisij za izobraževanje, član predavateljskega aktiva ter član Izpitne komisije LZ Maribor. Bil je tudi stalni član komisije za kategorizacijo in ocenjevanje lovskih trofej Pohorskega LGO, prav tako je bil član mednarodne komisije za ocenjevanje trofej. V zadnjih letih se je posvetil fotolovu in ustvaril kar lepo zbirko fotografij divjadi in lovišča.

Za dolgoletno požrtvovalno delo v lovstvu ga je LZ Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge ter redoma II. in I. stopnje. Ob njegovi 80-letnici je prejel plaketo in znak LZ Maribor.

Leta 2006 je zbolel za neozdravljivo boleznijo. Kljub temu je bil še naprej aktiven v lovski organizaciji in predvsem s fotoaparatom. Čeprav se je kar pet let hrabro upiral boleznijo, ga je končno premagala. Od nas je odšel velik človek in lovec z visokimi lovskimi moralnimi načeli.

Dragi Franček, mirno počivaj ob vznožju pohorskih gozdov, v katere si tako rad zahajal.

LD Ruše – J. F.

13. Državna UP brak-jazbečarjev v Ponikvi

LKD Celje je v sodelovanju z LVzrežno komisijo KZS za brak-jazbečarje v soboto, 29. oktobra 2011, organiziralo 13. Državno uporabnostno preizkušnjo (tekmo) brak-jazbečarjev v lovišču LD Ponikva pri Šentjurju.

Razpisane DUT se je udeležilo šest vodnikov - tekmovalcev s šestimi psi.

Vse sodelujoče in vodnike je pozdravil podpredsednik LKD Celje **Janez Šumak**, ki je bil hkrati tudi sodnik dela goničev in krvosledcev na prireditvi. Nato je sledil pozdrav predsednika LD Ponikva **Marjana Groseka**. Vodja sodniškega zbora, kinološka sodnica **Jožica Metelko Kraševce**, pa je predstavila še

bi bili zajci, in po opravljeni gonji vsakega psa še na položene umetne krvne sledi. Vlaga je

Udeleženci uporabnostne tekme brak-jazbečarjev v Ponikvi

sodnika za delo po krvni sledi, **Janija Krivca**, ter pojasnila pravila in discipline, po katerih bo potekala Državna uporabnostna tekma brak-jazbečarjev. Z enominutnim molkom smo počastili pred dnevi preminulega kinološkega sodnika in vzreditelja brak-jazbečarjev **Mirka Slatinška**. Delegat KZS, **Ivan Traven**, je v svojem govoru zaželel tekmovalcem »ohlapne jermene.« Po žrebu tekmovalnih števil je sledila razporeditev vodnikov s psi in sodnikov ter preizkus odložitve psov s preskusom strelomirnosti, kar smo opravili na travniku pod lovskim domom. Preizkus te discipline je zanimiv in je dobro uspel, vendar s pripombo, da so bili vsi preizkušani psi (za vsak primer) privezani. Zatem smo se odpravili na določena mesta, kjer naj

pripomogla k dobrim razmeram za sledenje psov, ki so dobro opravljali težko nalogo kljub motečim dejavnikom – mnogim svežim zapeljevalnim sledovom srnjadi. Ob vrnitvi s terena pa je bil, presenetljivo, samo en vodnik s štirinožnim tovarišem okrašen s smrekovo vejico za klobukom! Če so vsi tekmovalci opravili disciplino, v katerih se preizkuša iskanje, gonja, nos, glas, splošna vodljivost, odložljivost s strelomirnostjo, pa tega ne moremo trditi za delo na umetni krvni sledi. V FCI-ju so brak-jazbečarji razvrščeni v pasemsko skupino krvosledcev, zato je prav, da jih tudi pri nas tako usposabljam in obravnavamo. Delo po krvni sledi preizkušamo po Pravilniku o uporabnosti preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Ta

plemenita pasma je lahko v vseh pogledih in merilih nadgradnja odličnega krvosledca ter tudi vrhunskega kratkonogega gonilca. Na nas pa je breme oz., naloga, kako ga bomo izšolali, da se bo lahko udeležil uporabnostne tekme na državni ravni oz. da bo znal »preklopiti« iskanje tople sledi in gonjo zdrave divjadi na delo po hladni sledi (krvni sledi) ter gonjo ranjene divjadi! Miselnost, »pa saj bo šlo, saj ima vse v naravni zasnovi«, tu stokrat odpade! Tudi pomoč organizatorju, da ima dovolj tekmovalcev (vodnikov s psi), da lahko opravi težjo državno prireditve, je na tak način zmotna! Dejstvo je, da so nastopajoči vodniki s psi malo ali skoraj nič

n. r. osvojila pokal zmagovalca, prehodni pokal in pokal lokalne prireditve LKD Celje. Vsi tekmovalci pa so kljub neuspehu prejeli praktične nagrade za sodelovanje, ki jih je prispevalo podjetje Hana-Ana iz Celja.

V imenu prirediteljev – LKD Celje in KZS – se zahvaljujemo kinološki sodnici **Jožici Metelko - Kraševc**, ki je bila tudi v vlogi gostiteljice, članice VK za brak-jazbečarje in članice LD Ponikva za gostoljubje, mnoga pridobljena sponzorska sredstva ter praktična darila. Zahvala velja tudi njenemu soprogu **Antonju Kraševcu**, ki je opravljal delo vodje prireditve DUT. Iskrena hvala tudi lovcem LD Ponikva, ki so vodili kinološke

Udeleženci 9. državnega prvenstva za pokal sv. Huberta v lovišču LD Sv. Marjeta niže Ptuja

niki s svojimi ptičarji in sodniki. Delo psov in vodnikov so ocenjevali **Rudi Rakuša, Jože Štebih, Franc Turnšek, Miroslav Bauman** in sodniška pripravnika **Vili Postružnik** in **Lidija Šmigoc**. Nekaj je bilo tudi gledalcev.

Po uvodnem pozdravu predsednika LD Sv. Marjeta niže Ptuja **Zdenka Vinkoviča** in vodje prireditve **Janka Vaupotiča** je vodja sodniškega zbora **Rudi**

Rakuša pojasnil potek tekmovanja in dal vsem tekmovalcem natančna navodila.

Delegat KZS **Mirko Korošec**, dolgoletni kinološki sodnik, je vsem vodnikom in sodnikom zaželel uspešen dan. Pred začetkom tekmovanja smo vsi z vese-

EKIPNO:

1. LD VELIKA NEDELJA 184 točk
2. LD PTUJ 155 točk
3. LD MARKOVCI 140 točk

REZULTATI TEKMOVANJA ZA POKAL SV. HUBERTA 2011:

Vodnik, nag. razred	Pes	Pasma	Št. točk
1. Ljubo Klemenčič II.	Ner od Martinca	Nkp	108
2. Vlado Bogdanovič III.	Feja Bogovladska	NŽ	100
3. Danilo Majcen	Geja Murskočrnska	NŽ	90
4. Anton Jurgec	Boss »Erka« od Velečiča	Nk	90
5. Ivan Šincek	Ika Lovrenška	Nkp	80
6. Ivan Kaučič	Fon od Martinca	Nkp	76

Martin Keblič in brak-jazbečarka Cola sta si edina med tekmovalci na 13. Državni tekmi brak-jazbečarjev prisvojila zaslužene pokale.

vadili delo po krvnem sledu. To so izkušeni sodniki za delo krvosledcev takoj opazili, vodniki pa so v pogovoru na koncu prireditve to tudi odkrito priznali. Že nekaj let namreč opazamo in opozarjamo na zmanjševanje zainteresiranosti za pravo delo pri tej pasmi. Vsakoletni vzrejni pregled brak-jazbečarjev namreč pokaže številko okrog petintrideset psov, ki so ocenjeni z vzrejno oceno, kar ni malo za slovensko merilo. Tudi pokritost predstavnikov LKD-jev v Sloveniji na DUT je porazna: le štirje vodniki iz LKD Celje, dva pa iz LKD Maribor! Vzrejna komisija za to pasmo mora zato čim prej analizirati vse vzroke za slabo udeležbo in slabe rezultate ter pripraviti ustrezne sklepe. Konec koncev gre za kakovosten razvoj pasme brak-jazbečarjev pri nas, mar ne?

Po preizkušnji sta bila Le **Martin Keblič** in njegova psička **Cola** okrašena s smrekovo vejico in sta s 151 točkami in II.

sodnike po terenu. Lanski zmagovalec DUT **Ivan Kolar** iz Slovenske Bistrice je poskrbel za okusno malico za vse sodelujoče in »vrgel rokavico« zmagovalcu za prihodnje leto. Druženje ob kinoloških pogovorih se je nadaljevalo v pozno popoldne.

Janez Šumak, kin. sodnik

9. Državno prvenstvo ptičarjev za pokal sv. Huberta - 2011

V soboto, 5. 11. 2011, je LKD Ptuj - Ormož organiziralo že deveto zaporedno Državno prvenstvo za pokal sv. Huberta. Tekmovanje je potekalo v lovišču LD Sv. Marjeta niže Ptuja.

Vodniki so na tekmovanje prijavili dvajset ptičarjev. V sončnem jutru smo se pred lovskim domom v Gorišnici zbrali vod-

Na fotografiji sta zmagovalni par na oktobrskem Sežunovem memorialu (ŠPP ptičarjev - 2011) Anton Jurgec in njegov kratkodlaki ptičar Boss »Erka« od Velečiča. V Lovcu, 12/2011, str. 674, kjer smo poročali o tem tekmovanju, je bila pomotoma objavljena fotografija Iztoka Trčka, ki je fotografiral vodnika Gorana Peršina, ki je s svojim kratkodlakarjem nastopil v vodnem delu na širši poljski preizkušnji (ŠPP) v Mlajtincih. Za napako se obema vodnikoma in bralcem opravičujemo. – Uredništvo

ljem ugotovili, da se nam obeta lep sončen dan z dokaj močnim vetrom, a z dovolj vlage. Predvsem pa smo se zavedali, da smo v bogatem lovišču z naravno pernatu malo divjadjo.

Tekmovanje je potekalo v dveh skupinah brezhibno in pod ostrimi očmi sodnikov.

Tereni za poljsko delo so bili odlični, številčnost naravne male divjadi pa je bila tolikšna, da se je lahko izkazala dobra pripravljenost psov. Le vodniki (kot strelci) so tu in tam nekoliko zatajili.

Prehodni pokal je osvojil **Ljubo Klemenčič**, ki je bil zmagovalec v »baražu«; to je ime za zmagovalca tekmovanja med zmagovalcema iz vsake skupine.

Kot najboljši pes oziroma najboljšo delo na polju je pokazala nemška žimavka **Diva Pšaška** z vodnikom **Štefanom Hohegerjem**. Kot najboljši vodniki pa je pokal prejel **Ivan Šincek**.

Velika zahvala velja članom LD Sv. Marjeta niže Ptuja, ki so za prestižno tekmovanje odstopili svoje bogato lovišče, za opravljena organizacijska dela in za dobro pogostitev vseh udeležencev prireditve ter drugih navzočih.

Posebej zahvala velja Občini Gorišnica za pomoč, pa tudi vsem sponzorjem, ki so nam kakor koli pomagali pri organizaciji in izvedbi tekmovanja. Hvala vodnikom za številčno udeležbo in hvala našim rogištom, ki nas vedno spremljajo.

Tradicija tovrstnih tekmovanj se bo zagotovo nadaljevala, zato že zdaj vabljeni vodniki s svojimi štirinožci na prihodnje, deseto Državno prvenstvo za pokal sv. Huberta.

Lidija Šmigoc

17. Državna samostojna tekma v delu lovskih psov po umetni krvni sledi

Vzrejna komisija za barvarje pri KZS, Obalno-Kraško lovsko-kinološko društvo Koper in Lovska družina Istra - Gračišče so 17. 9. 2011 organizirali 17. Državno samostojno tekmo v delu lovskih psov po umetni krvni sledi (KS). Sodniški zbor so sestavljali **Robert Bandelj, Zdravko Brezovšek, Radoš Burnik, Bojan Deberšek, Ervin Feregotto in Ludvik Škerbec**. Delegat KZS je bil

Foto: R. Bandelj

Vsi tekmovalci na DT v delu lovskih psov po umetni krvni sledi

Prvi trije uvrščeni pari na 17. DT v delu po KS in sodniški zbor

Slavko Žlebnik, vodja prireditve pa **Milan Burič**.

Tekmovanje je potekalo na območju LD Istra - Gračišče. Pravi biser te LD je njihova lovška kočica z zelo prijetno lego, predvsem pa prijaznimi ljudmi, ki so poskrbeli za pravo kulinarčno razvajanje vseh prisotnih na tekmovanju. Večer pred prireditvijo smo začinili celo s predstavitev in pokušino istrskih tartufov. Nato so sodniki položili od 1000 do 1200 m dolge umetne krvne sledi v naravi.

Kot že vemo, so v letu 2010 začele veljati spremembe pravilnika glede polaganja KS. To so predvsem spremembe v načinu polaganju sledi, saj želimo umetno sled čim bolj približati naravnim, zato se del sledi polaga s slednimi čevlji in krvjo, del pa samo s slednimi čevlji. Prav tako je odpravljeno t. i. čuvanje, saj ne potrebujemo psov, ki bodo ostrili na ljudi, temveč primerno ostre pse, ki bodo sposobni zadržati obstreljeno ali drugače poškodovano divjad na mestu do prihoda vodnika/iskalca s puško.

Zahtevno tekmo so uspešno opravili štirje psi od enajstih prijavljenih.

Rezultati:

1. nemški kratkodlaki ptičar **Boss Erka od Velečiča** vodnika **Antona Jurgeca**, 150 točk, I. n. r.,
  2. bavorski barvar **Ari Silva Mravljeta**, 129 točk, I. n. r.
  3. lovška terierka **Besi Ribniška Dušana Štucina**, 117,5 točk, II. n. r.
  4. hanovska barvarka **Gita Janeza Srpčiča**, 100 točk, II. n. r.
- Zavedamo se, da je bilo tekmovanje v za ta čas izjemno visokih temperaturah, da je bilo že ob začetku tekmovanja blizu 30 °C, o jutranji rosi ni bilo niti sledi, kar je še otežilo delo psom in vodnikom. V Istri so težavni tereni, podrastje bujno, tekmovalci so se morali prebiti skozi robidovje. Kljub temu so najboljši psi le pokazali, da zmorejo delati krvosledniške naloge tudi v tako težkih razmerah.

Lovsko vzdušje je še dodatno popestril Lovski pevski zbor Dekani.

Zahvaljujemo se vsem, ki so omogočili izvedbo nepozabne prireditve, predvsem pa se zahvaljujemo za vse LD Istra - Gračišče in številnim, ki so nam pomagali v kakršni koli obliki.

Robert Bandelj

JZP in ŠPP za ptičarje tudi tokrat v Staršah

V soboto, 1. 10. 2011, je LKD Maribor skupaj z LD Starše in LD Kidričevo izpeljalo jesensko vzrejno (JZP) in širšo poljsko preizkušnjo (ŠPP) za ptičarje. Tokrat smo bili gostje v loviščih dveh lovskih družin, kajti razmere za vodno delo so se v prejšnjih letih pokazale ustrezne v prvo omenjeni LD kot pogojno primerne. Ob jutranjem pozdravu predsednika strokovnega sveta LKD Maribor **Vojteha Kikla**, ki je vsem prisotnim zaželel lep dan in uspešno opravljene naloge, je prisotne pozdravil tudi predstavnik LD Starše **Jože Firbas**, ki je bil hkrati vodja prireditve. Na preizkušnjo se je prijavilo devet vodnikov s svojimi psi, ki so se je vsi tudi udeležili. V prijetni jesenski soboti je preizkušnja potekala brezhibno. Predhodno so v lovišče vložili nekaj fazanov in jerebic iz obore, tako da so vsi psi lahko prišli na divjad vsaj enkrat. Opaziti je bilo tudi nekaj več naravne divjadi kot prejšnja leta. Psi so pokazali solidno delo v vseh disciplinah, in sicer v poljskem delu pa tudi vodnem. Opaziti je bilo tudi viden napredek glede poslušnosti psov v primerjavi z nekaj leti nazaj. Veseli nas spoznanje vodnikov, da je koristno uspešno opraviti predhodni tečaj iz vaj poslušnosti, saj je to dobra naložba za vse nadaljnje aktivnosti. Po prikazanem so sicer

nekoliko odstopali trije vodniki, v glavnem izkušeni vodniki psov ptičarjev, ki so bili pripravljene žrtvovati tudi nekaj denarja za nakup predvsem fazanov in rac za pripravo svojih psov na preizkušnjo. Strinjati se namreč moramo z dejstvom, da je ob številčnosti male divjadi, kakršna je v večini naših lovišč, pse težko in zahtevno pripraviti brez predhodnega trdega in vztrajnega dela. Vzporedno s tem pa se vedno bolj postavlja vprašanje, ali sta delo in predanost lovski kinologiji v LD dovolj cenjena in upoštevana. Vsi lovci bi se namreč morali zavedati, da lovov brez izžolanih psov ne bo več, zato bomo dovolj obzirni in strpni do požrtvovalnih lovcev, ki na lovih vodijo pse, ki tudi vam omogočajo nekaj lovskih užitek. Vodniki bi si zaslužili vsaj približno takšno pozornost in spoštovanje, kot so ju deležni v sosednji Avstriji. Obveznost lovcev vodnikov psov je tudi, da imajo svoje pse tako izžolane v poslušnosti, da recimo ptičarji na lovih ne bodo zgolj gonilci in »klavci« zdrave divjadi, kot se pogosto dogaja. Po moji oceni bi morali lovovodje takšne pse brez zadržkov takoj odstraniti z lova. Taka je tudi praksa v sosednji Avstriji; pa brez zamere, če sem s tem morda koga prizadel. Na tej priležnosti smo sodniško delo opravili:

Rudi Rakuša, Franc Turnšek, podpisani in sodniški pripravnik **Vili Postružnik.** Prva tri mesta so pripadla naslednjim vodnikom:

1. Viktor Čuden z nemško žimavko **Cero Dachswiese**, 188 točk,

2. Dragica Valenčič s kratkodlako vajarčanko **Freyo Izpod Kuma** 187 točk,

3. Marjan Tekavec z nemško žimavko **Molly II. of Family**, 181 točk.

V imenu vodnikov, lovskih pripravnikov in LKD Maribor se na tem mestu iskreno zahvaljujem LD Starše in LD Kidričevo za odstop lovišča za opravljeno preizkušnjo, ki so jo vsi psi uspešno opravili.

Miroslav Bauman,
kinološki sodnik

Občni zbor Društva ljubiteljev nemških prepeličarjev

Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev deluje pod okriljem LKD Celje petnajst let, ustanovljena pa je bilo že

pred 42 leti. Zadnje leto deluje z novim vodstvom, ki mu predseduje izkušen kinolog - vzreditelj nemških prepeličarjev, **Vinko Otorepec.** Seznam članov šteje 74 članov iz vse Slovenije, ki so kinološko izobraženi bodisi kot vzreditelji, vodniki, kinološki sodniki, nenazadnje tudi zgolj ljubitelji te uporabne pasme psov šarivcev. Med psi te pasemske skupine je prav nemški prepeličar najbolj zastopan v Sloveniji, saj premoremo kar 754 psov in psic. Posledica izbire novega vodstva je bila nenadna

Predsednik Društva ljubiteljev nemških prepeličarjev Vinko Otorepec (drugi z desne) s sodelavci

smrt staroste, velikega ljubitelja in strokovnjaka za to pasmo, dr. **Jožeta Pangerla.** Društvo vodil praktično od predaje prejšnjega predsednika, prav tako velikega slovenskega kinološkega strokovnjaka in mednarodnega sodnika **Slavka Kovača,** ki je nemške prepeličarje po svetovni vojni prvi uvozil v našo deželo in poskrbel za razvoj in popularizacijo te pasme.

Upravni odbor DLNP sestavlja pet članov, med katerimi sedi tudi predsednik vzrejne komisije za nemške prepeličarje in kinološki sodnik za to pasmo, **Anton Selinšek.** Predsednik društva je povedal, da so imeli nemalo težav z zbiranjem podatkov oz. arhiva, da bi se seznanili z delovanjem v zgodovini, in ugotavljanjem članstva. Podatkov ni bilo mogoče zbrati vse do danes. Zato tudi na tem mestu prosimo vse nekdanje člane, ki imajo še veselje sodelovati pri delu društva ali vedo za zanesljive podatke, s katerimi bi lahko obogatili arhiv, naj se oglasijo predsedniku na tel. številko **041/809-143** ali prek spletne strani društva: **www.prepelicar.com.** Prijazno vabimo tudi nove lastnike nem-

ških prepeličarjev, naj se včlanijo v naše društvo, saj bi jim radi pomagali pri vodenju in vzreji.

V letnem poročilu opravljenega dela je predsedujoči navedel veliko aktivnosti in rezultatov društva:

- državna razstava v Gornji Radgoni (najštevilčnejši so bili prav nemški prepeličarji), ki so prejeli zavidljive naslove v lepoti,
- mednarodna razstava v Mariboru: osvojitvev CAC, CACIB, BOB ...,
- mednarodna razstava Barje: osvojitvev CACIB, BOB,

- udeležba na Kinološkem dnevu LKD Celje v Šeščajah,
- mednarodna razstava v Kopraru (prvak razreda mladih),
- uporabnostna preizkušnja krvosledcev v Gornjem Gradu (osvojeno 3. mesto).

Kar nekaj naših vodnikov in nemških prepeličarjev je opravilo tudi uporabnostno preizkušnjo v delu po KS, zato že nesebično pomagajo lovcem pri iskanju obstreljene divjadi v loviščih.

Načrti so v namenu razvoja pasme in druženju vodnikov ter nemških prepeličarjev v sožitju z naravo in skladnostjo zakona oz. predpisu o uporabnosti pasme v loviščih. Želja po sodelovanju z avstrijskimi in nemškimi vzreditelji, vodniki pasme, se med člani oglašča že dolgo. Zato smo prek spletnih povezav vzpostavili stik z avstrijskimi kolegi, ki so se takoj odzvali na naš apel in nas tudi obiskali. Sestanka so se udeležili predsednik, tajnik in članica UO avstrijskega društva za nemške prepeličarje. Pri seznanitvi in izmenjavi informacij so bili avstrijski prijatelji presenečeni nad številčnostjo pasme v Sloveniji, saj je bila njihova številka, ki so nam jo zapuili, bistveno nižja. Dogovorili smo se o dolgoročnem sodelovanju pri vzreji in šolanju psov in vodnikov za opravljanje preizkusov naravnih zasnov in delovnih preizkušenj višje ravni. Povabili smo jih na spomladansko ocenjevanje zunanosti vseh lovskih pasem na Rinko pri Žalcu. Tudi idejo o organizaciji mednarodne uporabnostne preizkušnje bomo uresničili v skladu s *Pravilnikom o delu nemških prepeličarjev*, ki je po obojestranski primerjavi zelo podoben. V marcu prihodnje leto načrtujejo še sestanek z Nemško zvezo rejcev nemških prepeličarjev, nam je 12. 11. 2011 v lovskem domu Rinka v Žalcu na občnem zboru društva razkril načrte naš predsednik društva ljubiteljev nemških prepeličarjev, **Vinko Otorepec.**

Janez Šumak

Mladi Sandi Hernaus vodi kar dva nemška prepeličarja.

- državna razstava v Novem mestu: osvojitvev CACIB,
- organizacija in izvedba uporabnostne preizkušnje v delu (LD Poljskava),
- organizacija in izvedba uporabnostne preizkušnje v delu in mladinska vzrejna preizkušnja prepeličarjev v Braslovčah,
- vzrejni pregled na Rinko pri Žalcu,
- udeležba na 5. lovskem dnevu SK ZLD - Celje na Goljavi s predstavitvijo pasme in dela društva,

JZP in ŠPP za ptičarje, UP za španjele in VP za nemške prepeličarje v Pomurju

Lovci Pomurja smo 15. 10. 2011 dobili petnajst novih lovsko uporabnih psov v naših loviščih, kjer nam bodo poma-

gali pri lovu na malo divjad na naših poljih. Tako bo lov gotovo še privlačnejši in pravičnejši tudi do divjadi V soboto, 15. 10. 2011, se je v **LD Mlajtinci** zbralo precej vodnikov ptičarjev in šarivcev. Skupaj se je zbralo sedemnajst vodnikov lovskih psov s svojimi psi (sedem nemških žimavcev, trije nemški kratkodlaki ptičarji, tri madžarske vižle, trije nemški prepeličarji in en špringer španjel). Po jutranji kavici, ki so nam jo prijazno postregli domači lovci iz LD Mlajtinci in ureditvi formalnosti (določitev vodje sodniškega zbora, veterinarske formalnosti in razdelitvi skupin), so se vse tri skupine s sodniki, njihovimi pomočniki in vodniki s psi odpra-

Foto: I. Trček

Zbrani vodniki ptičarjev na JZP v Pomurju

po posameznih preizkušnjah je naslednja:

Širša poljska preizkušnja (ŠPP) ptičarji:

1. nemška kdl. ptičarka **Osa od Martinca** je dosegla 201 točko in I. n. r. Vodnik psičke je bil **Goran Peršin** iz Komende,

2. nem. kratkodlaki ptičar **Cuk Orlovščak** (183 točk in II. n. r.) **Stanka Hozjana** iz Brezovice pri Vel. Polani (vodil ga je Ivan Pucko),

3. nemški kratkodlaki ptičar **Dino** (157 točk in III. n. r.) **Štefana Koceta** iz Šulincev pri Gornjih Petrovcih.

Uporabnostna preizkušnja španjelov:

1. špringer španjel **Cap** (172 točk in I. n. r.) **Karla Pojbiča** iz Murske Sobotе.

Jesenska vzrejna preizkušnja (JZP) ptičarji:

1. nemška žimavka **Lea Murskočrnska** (189 točk), lastnik in

Med gledalci jesenskih preizkušenj ptičarjev in šarivcev v Pomurju so bile tudi tri lovske pripravnice.

Prinašanje race iz globoke vode

vili na teren. Delo psov na terenu so budno, zavzeto in z največjo mero natančnosti spremljale oči lovske-kinoloških sodnikov, lovskih pripravnikov in drugih gledalcev. Med pripravniki je bila tudi **Jasmina Maček** (izvrstna strelka na glinaste golobe), tudi državna reprezentantka, ki ve, da so lovske uporabni psi v lovišču izredno pomembni oziroma nepogrešljivi lovčevi pomočniki. Dodala je, da lovske strelstvo ni edina in glavna spremljajoča dejavnost lovcev. Vseh devet lovskih pripravnikov je bilo tistega dne izredno zavzetih in prizadevnih. Med njimi sta prav gotovi izstopali pripravnici **Jasmina Kepe** iz LD Lendava in **Timeta Šoš** iz LD Dobrovnik.

Od sedemnajstih lovskih psov jih je preizkušnjo opravilo petnajst; dva lovska psa (ena madžarska vižla in en nemški kdl. ptičar preizkušnje nista opravila). Razvrstitev najboljših treh

vodnik psičke je **Ivan Pucko** iz Beltincev,

2. nemški žimavec **Lino Murskočrnski** (183 točk) **Daniela Majcna** iz Moravcev – Mala Nedelja,

3. nemška žimavka **Dija Pšaška** (179 točk); na preizkušnji jo je vodil lastnik **Darko Felkar** iz Serdice – Prekmurje.

Vzrejna preizkušnja nemški prepeličarji:

1. nemški prepeličar **Aco Časarjev** (172 točk in I. n. r.) **Darka Časarja** iz Boreče 25,

2. nemška prepeličarka **Ajka**

Ratkovska (161 točk in III. n. r.) **Tomaža Topolovca** iz Murske Sobotе,

3. nemški prepeličar **Astor Ratkovski** (151 točk in III. n. r.) **Pavla Kovača** iz Kobilja.

Ob izročitvi spričeval je vodja sodniškega zbora – mednarodni kinološki sodnik **Vojko Pirher** – podal oceno in ob tem povedal, da so vsi psi lovske zelo dobro zasnovani, žal pa so nekateri površno naučeni prinašanja in vaj ubogljivosti. Taka splošna ocena pa ne velja za nemške prepeličarje, ki jih je ocenjeval **Bojan Deberšek**. Tudi on je izrekel pozitivno splošno oceno, pri tem pa izrazil pohvalil in izpostavil odlično delo špringer španjela **Capa**, ki ga je vodil lastnik **Karel Pojbič** iz Murske Sobotе.

Za dobro splošno oceno glede organizacije prireditve se je treba javno zahvaliti starešini LD Mlajtinci **Jožetu Horvatu**, njegovim lovcem – **Jožetu, Branku in Avgustu** –, ki so s požrtvovalnim delom na uspeli prireditvi prispevali, da je bila izrečena vsesplošna pohvala, da so bili vodniki, sodniki in tudi organizator na koncu več kot zadovoljni. To pa je vsekakor dobra popotnica za nadaljnji razvoj in napredek lovske kinologije v pomurskem prostoru.

Iztok Trček

Predvidena legla lovskih psov

Posavski goniči (SLRGp):

O: 5/I, m: 4/I, 13. 11.,
Danijel Brandelj,
Zarečje 50, 6250 Ilirska Bistrica.
O: 5/I, m: 5/I, 3. 12.,
Janez Kramar,
Črna vas 319, 1000 Ljubljana.
O: 5/I, m: 5/I, 12. 12.,
Vinko Močnik,
Pot v Čelo, 5282 Cerčno.

Beagli (SLRBig):

O: 5/II, m: 4/II, 7. 1. 2012.,
Ksenija Jelen,
Ljubljanska 50, 3320 Velenje.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

jelenje rdeči:
O: 4/I, m: 5/I, 15. 11.,
Mojca Slatinšek,
Prod 46, 33452 Gornji Grad.
O: 5/I, m: 4/I, 21. 1. 2012.,
Miha Škof,
Pečice 25/a, 3257 Podsreda.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):

O: 4/PZP-53, JZP-173,
ŠPP-SM-199, IKP-I;
M: 4/ŠPP, 31.12.,
Sejdalija Babajič,
Slovenja vas 47/b, 2288 Hajdina.

Labradorci (SLRLR):

O: tuj plemenjak, m: 5/PNZ,
Benjamin Šinigoj,
Stritarjeva ulica 15,
5294 Dornberk.
O: 5/LPR, m: 5/PNZ, 22. 11.,
Ciril Frlan,
Binkelj 44, 4220 Škofja Loka.

Angleški špringer španjeli (SLRšš):

O: 5/I, m: 5/I, 6. 1. 2012,
Boris Jakopin,
Govekarjeva cesta 38, 1292 Ig.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci:
O: 5/I, m: 5/I, 10. 1. 2012,
Vinko Otorepec,
Vrbje 10, 3310 Zalec.

rjavci:

O: 5/I, m: 5/I, 2. 1. 2012,
Aleksander Hernaus,
Krtince 17, 3241 Podplat.
O: 5/I, m: 5/II, 26. 12.,
Jože Lajkovič,
Veliko Mraševo 42,
8312 Podbočje.

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj rusko bokarico Baikal, kal.12/12. Puška je odlično ohranjena. Tel.: 031/327-616, Marjan.

Prodaj repetirko CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Meopta 6 x 42 (zasučna montaža) in **šibrenico CZ**, kal. 16 - 16. Tel.: 031/672-960.

Prodaj risanico - repetirko Mauser, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom. Tel.: (05) 186-90-02.

Ugodno prodaj kombinirko Carrera, kal. .22 WMR x 36/76, s str. daljnogledom Kahles 6 x 36, križ H4. Puška je izredno natančna. Tel.: 031/674-629.

Prodaj str. daljnogled Swarovski Habicht 1,25 - 4 x 24 (premer 30 mm) z zasučno montažo in ATN infra 450 mw. Tel.: 041/560-107.

Ugodno prodaj malo uporabljeno repetirno risanico, staro 3 leta, kal. .30 - 06, znamke Browning Acera STD, s str. daljnogledom Zeiss 2,5 - 10 x 50 (križ 4a, z rdečo piko). Tel.: 041/583-302.

Prodaj šibrenico Brno, kal. 12/12, **MK puško** in polavtomatsko **pištolo CZ**, kal. 7,65 mm. Tel.: 041/711-865.

Ugodno prodaj bok šibrenico Browning FN, kal. 12/12, ter **šibrenico - brezpetelinko** Mugica Eibar, kal. 12 - 12 (70). Tel.: 031/321-269.

Prodaj karabinko CZ, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Kahles 8 x 50; **risanico** Marlin, kal. .30 - 30, s str. daljnogledom Zeiss Duralit 3 - 12 x 50 in **pištolo** Walther, kal. 7,65 mm. Tel.: 041/380-572, Miran Hernaus (Šentjur).

Ugodno prodaj risanico - repetirko CZ 537-2 Lux., kal. .30-06 Spr. (na Suhlovi montaži sta dva daljnogleda!). Cena po ogledu. Tel.: 041/774-592.

Prodaj strelna daljnogleda Docter Classic 2,5 - 10 x 48 (1 križ); daljnogled je brezhiben in Vega 4 x 32. Tel.: 041/599-937.

Prodaj popolnoma novo risanico Blaser R8, kal. .308. Tel.: 041/406-471.

Prodaj novo nerabljeno risanico cev, kal. .308, za Blaser R8, z zaklepom. Tel.: 041/406-471.

Prodaj trap puško A. Zoli, malo uporabljeno. Tel.: 031/682-750.

Prodaj rusko bok šibrenico, kal. 12/12, odlično ohranjeno (v torbi) in 230 nabojev (3 - 4,7 mm, trap). Cena 450 €. Tel.: 040/207-691.

Prodaj repetirni risanici, kal. 8 x 57 IS in 6,5 x 52, Carcano. Puški sta uporabni. Cena po dogovoru. Tel.: 041/604-504, Milan.

Prodaj malo rabljeno pištolo CZ, M 70, kal. 7,65 mm, in 125 kosov nabojev. Cena po dogovoru. Tel.: 040/663-254.

Prodaj polavtomatsko risanico Browning Bar II., kal. .30 - 06, z namerilno rdečo piko Aimpoint; **risanico repetirko** Mauser, kal. 6,5 x 57, in **strelni daljnogled** Tasco, ser. Titan 1,25 - 4,5 x 26 IL. Tel.: 041/521-512.

Ugodno prodaj izredno natančno tekmovalno risanico znamke Waihrauch, mod. 66, kal. .222, Rem. praktično novo; ter odlično ohranjeno **polavtomatsko risanico** Browning, Bar 1, kal. .270 Win. Tel.: 041/618-954, zvečer.

Prodaj enocevno risanico - prelamačo Baikal, kal. .223 Rem. (kot nova), s str. daljnogledom in lepo obdelanim koptom, ter **revolver** Ruger GP 100, kal. .357 Mag., kot nov. Tel.: 040/301-661, po 17. uri.

Prodaj MK puško, kal. 22 I.r., **pištoli** FN1910/22, kal. 7,65 mm, in Walther PPK, kal. 7,65 mm. Tel.: 041/500-200.

Ugodno prodaj skoraj novo polavtomatsko risanico Remington Woodmaster, mod. 750, kal. .30 - 06, s str. daljnogledom Meopta 1 - 4 x 22 z osvetljenim križem. Tel.: 051/393-964.

Lovski psi

Prodaj resaste jazbečarje, odličnih staršev (leglo 25. 9. 2011). Tel.: (03) 566-51-93 ali 040/164-420, Franc.

Prodaj dva bavarska barvarja (samčka), poležena 3. 2. 2011. Telefon: 041/972-687.

Prodaj več psov, izšolanih za gonjo zajca in divjih prašičev. Tel.: 00387-613-24-825 (BiH).

Prodaj lovsko terierko, staro sedem mesecev, s popolnim zobovjem, standardne višine; je sledoglasna na zajca in drugo divjad. Tel.: 041/216-443.

Prodaj leglo kratkodlakih istrskih goničev, starih tri mesece, odličnih staršev po telesu in v delu. Tel.: 040/717-646.

Ugodno prodaj psičko, tribarvno nemško goničko, staro 4,5 leta, z vzrejnim dovoljenjem. Tel.: 040/654-896.

Prodaj mladiče brak-jazbečarje, jelenje rdeče, poležene dne 29. 11. 2011. Tel.: 041/752-753.

Za paritev je na voljo odličen kratkodlaki vajmarčan. Oče je mladinski svetovni prvak. Tel.: 041/368-332.

Drugo

Prodaj ali zamenjam nekaj stare predvojne lovske literature in nekaj knjig Zlatorogove knjižnice. Tel.: 040/770-433.

Prodaj slavnostni lovski krog, št. 54. Tel.: (05) 186-90-02.

Prodaj kapitalne muflone za odstrel (starost 4-6 let). Cena po dogovoru. Tel.: 041/390-538.

Za simbolično ceno (100 €) oddam terarij z vso opremo. Tel.: 031/296-046.

Za šolanje psov so vam na voljo fazani, race in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Prodaj elektronsko ovrtnico za šolanje psov. Domet 1.600 metrov. Tel.: 041/406-471.

Izdelam vam krmilnice za ptice (več vrst), **valilnice za ptice duplarice in pasti za lov polhov** (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Iščem lovca, ki obvlada medmrežje (internet) in zna posneti psa pri delu. Tel.: 041/810-155, zvečer.

Izdelam vam gamsov čop (tudi divji iz dlak divjega prašiča, jelena ali jazbeca). Tel.: 041/819-231, Basaj.

Izdelam vam pasti - lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali (ujeta žival ostane

JANUAR					
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)		
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. Ne	11:20	0:07	7:44	16:26	6:31 17:39 ☽
2. Po	11:45	1:09	7:44	16:27	6:32 17:40
3. To	12:12	2:11	7:44	16:28	6:32 17:41
4. Sr	12:44	3:12	7:44	16:29	6:32 17:42
5. Če	13:22	4:11	7:44	16:30	6:32 17:43
6. Pe	14:07	5:09	7:44	16:31	6:32 17:44
7. So	15:00	6:01	7:44	16:32	6:32 17:45
8. Ne	16:00	6:48	7:44	16:33	6:31 17:46
9. Po	17:06	7:30	7:43	16:35	6:31 17:47 ☽
10. To	18:15	8:05	7:43	16:36	6:31 17:48
11. Sr	19:27	8:36	7:43	16:37	6:31 17:49
12. Če	20:39	9:04	7:42	16:38	6:31 17:50
13. Pe	21:52	9:30	7:42	16:39	6:30 17:51
14. So	23:05	9:56	7:41	16:41	6:30 17:52
15. Ne	-----	10:23	7:41	16:42	6:30 17:53
16. Po	0:19	10:53	7:40	16:43	6:29 17:54 ☽
17. To	1:34	11:28	7:40	16:45	6:29 17:55
18. Sr	2:48	12:09	7:39	16:46	6:28 17:56
19. Če	3:58	12:59	7:38	16:47	6:28 17:58
20. Pe	5:01	13:58	7:37	16:49	6:27 17:59
21. So	5:56	15:04	7:37	16:50	6:26 18:00
22. Ne	6:40	16:14	7:36	16:52	6:26 18:01
23. Po	7:17	17:26	7:35	16:53	6:25 18:02 ☽
24. To	7:48	18:35	7:34	16:54	6:24 18:04
25. Sr	8:14	19:43	7:33	16:56	6:23 18:05
26. Če	8:38	20:48	7:32	16:57	6:23 18:06
27. Pe	9:01	21:52	7:31	16:59	6:22 18:07
28. So	9:24	22:55	7:30	17:00	6:21 18:09
29. Ne	9:48	23:57	7:29	17:02	6:20 18:10
30. Po	10:13	-----	7:28	17:03	6:19 18:11
31. To	10:43	0:58	7:27	17:05	6:18 18:13 ☽

v njej nepoškodovana); mere: 100 x 25 x 30 cm. Tel.: 041/642-184.

Prodaj dva trofejna jelena damjaka za odstrel v več hektarjev veliki obori (občutek pravega lova v naravi). Tel.: 031/827-336.

Prodaj novo, trenutno najboljšo in najbolj napredno lovsko kamero na trgu. Nevidna IR-bliskavica, izjemno majhni dimenziji, vodoodporna. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Tel.: 041/353-319.

lovski informacijski sistem

Lisjak

Spoštovani vodniki psov krvosledcev,

prosimo vas, da vsi, ki ste v letu 2011 iskali veliko divjad ali zver, ki ni padla na mestu ali v vidnem polju strelca, predložite **Dnevnik vodnika krvosledca** ali **Zapisnik o iskanju obstreljene ali ranjene divjadi, velikih zveri ali kontrolnega pregleda nastrela tajniku, gospodarju ali informatiku vaše lovske družine** (tam, kjer ste član). Njim je dodeljena pravica vnosa podatkov o iskanjih ali kontrole nastrelcev ne glede na lovišče, kjer ste opravili tovrstna iskanja s psom. Če po opravljenem iskanju niste izpolnili nobenega dokumenta, to storite zdaj, skupaj z gospodarjem vaše LD (obrazec vam je na voljo v aplikaciji Lisjak >kinologija> prednastavljeni izpisi in spletni strani LZS >zakonodaja).

Podatki bodo služili za:

- ♦ izpolnitev preglednice IV – iskanje obstreljene ali ranjene divjadi in velikih zveri v letnem načrtu lovišča in
- ♦ pripravo analize iskanj ranjene divjadi in kontrolnih pregledov nastrelca v letu 2011.

Ne odlašajte s predložitvijo dokumentov, prav tako naj odgovorni v LD poskrbijo, da bodo podatki vneseni takoj po predložitvi Dnevnika ali Zapisnika.

Vsem vodnikom, ki na leto opravijo dvajset iskanj ali več, bomo dodelili možnost dostopa v aplikacijo *Lisjak* in jim tako omogočili tudi samostojno vnašanje. Zato vašo željo sporočite na e-naslov: joze.samec@gmail.com.

POZOR! Možnost vnašanja podatkov o iskanjih za leto 2011 bo le do vključno 9. 2. 2012.

Jože Samec, LIS – Lisjak

Prodaj novo **elektronsko** **ovratnico** za šolanje psov. Tel.: 041/406-471.

Prodaj nagačene živali: medveda (napol stoječ), višina 1,25 m; dva divja petelina in kuro, tri ruševce, planinskega orla, štiri vrste ujed, štiri vrste sov in še precej drugih manjših živali; dve **oljni** **sliki** (divja

petelina) dimenzije 60 x 45 cm, zelo lepe. Cena po dogovoru. Tel.: (04) 519-13-17.

ZVEŽEMO
vam letnik
revije **LOVEC**.
KNJIGOVESNICA
Jaka Zdešar, s.p.
Vrhovci VI/1, 1000 Ljubljana
GSM: 040/239-481

Daš-dam, d. o. o.
Braslovče 26

Kamena sol
v kosih od 1 do 5 kg
(na zalogi).

Za naročila pokličite
040/677-046!

Hubertus
Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

NAMIBIJA
11-DNEVNI PROGRAM LOVA
z vključenim poletom, prevozi,
bivanjem in hrano, lovom
na afriško divjad 22, vrst
2.495 EUR

****

11-DNEVNI »ALL-INCLUSIVE«
PROGRAM LOVA
z vključenim poletom, prevozi,
bivanjem in hrano, lovom
na prvovrstnih lovnih območjih
ter z odstrelom
SEDMIH KAPITALNIH TROFEJNIH
ŽIVALI
4.995 EUR

****

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA
12-dnevni »ALL-INCLUSIVE«
program lova
od Ljubljane do Ljubljane,
s šestimi lovnimi dnevi
ter celotno organizacijo lova
NA 27 VRST ANTILOP, tudi na
SLONA, BIVOLA, NOSOROGA, LEVA IN
NILSKEGA KONJA
2.385 EUR

Prodaj komplet **vezanega** **Lovca** 1910-2011, vključno z Zbornikom (1944), in komplet Zlatorogove knjižnice. Ponudbe na sloka.bk@gmail.com.

Prodaj dva **lovska kroja**: zimski (loden) in letni. Sta lepo ohranjena. Oba skupaj prodaj za 100 €. Tel.: 041/449-691.

Prodaj **umetniške slike** (pasteli) z lovsko tematiko. Tel.: (01) 366-72-98 ali 041/908-185.

Prodaj (ali zamenjam) **jelena** – **damjaka**, starega 12, let s

kapitalnim rogovjem. Tel.: 051/374-952.

Prodaj **kakovostno navadno jelenjad** iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodaj več **knjig** iz zbirke **Zlatorogova knjižnica**. Tel.: 041/664-528.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1951, ter knjige Zlatorogove knjižnice št. 1 in 2. Tel.: (07) 30-76-566 ali 051/611-377.

POMEMBNO OBVESTILO VZREDITELJEM

Vzreditelje obveščamo, da je od 3. julija 2011 obvezno mikročipiranje mladičev pred odhodom iz legla k novim lastnikom.

Vzreditelji morajo od navedenega datuma naprej na Kinološko zvezo Slovenije dostaviti **obvestila o lastništvu**, ki jih dobijo od svojih vzrejnih referentov. Na teh obvestilih morajo biti nalepljene **črtnne kode mikročipov**. Ob črtnih kodah mikročipov sta obvezna podpis in žig pooblaščenega veterinarja, ki je pse označil s čipi (mikročipiral). V pri-meru, da so psi tudi tetovirani, morajo biti na obvestila o lastništvih s tetovirnimi kleščami odtisnjene še tetovirne številke. Dokler od vzreditelja ne dobimo teh podatkov, rodovnikov ne bomo izdali.

Skupni zbor sodnikov za lovske pasme je 29. 1. 2011 sprejel sklep: »Tetoviranje pa ostane za pse lovske pasme, ki se uporabljajo v lovišču, še naprej.«

Andreja Strajnar,
vodja rodovne knjige pri KZS

Komisija za šolanje lovskega psov in **Komisija za izobraževanje in izpite** pri **Kinološki zvezi Slovenije**

razpisujeta

SEMINAR ZA INŠTRUKTORJE ŠOLANJA LOVSKIH PSOV.

Seminar bo predvidoma v marcu 2012.

Pogoji za udeležbo v programu izobraževanja za inštruktorja šolanja lovskega psov:

- najmanj tri leta članstva v LKD,
- priporočilo LKD,
- najmanj tri leta članstva v LD,
- kandidat je moral izšolati vsaj enega lovskega psa do stopnje VP-2.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite do **15. februarja 2012** na naslov:

Kinološka zveza Slovenije
Komisija za šolanje lovskega psov
Zapoge 3d, 1217 Vodice

Podrobnejše informacije o seminarju in izpiti najdete na spletni strani Komisije za šolanje lovskega psov: <http://www.kzslp.si>
Stroški za udeležbo na seminarju za posameznega kandidata znašajo 160 EUR.

Darko Grošelj,
predsednik Komisije za šolanje lovskega psov,
Jože Vidic,
predsednik Komisije za izobraževanje in izpite

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdniška ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./faks: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS:
dvoogledov in strelnih daljnogledov.

Monarch 3,5-10x50
Akcijska cena:
~~649,00 €~~
sedaj **490,00 €**

Monarch E 1,1-4x24
Akcijska cena:
~~699,00 €~~
sedaj **595,00 €**

Redna cena: 709,00 €   Redna cena: 869,00 €

Cene veljajo do razprodaje zaloge

PLETENA LOVSKA JOPA IN PULOVER

Cena: **63,00 EUR**   Tudi večje številke, do 4XL   Cena: **63,00 EUR**

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Na lov s pogonom na divje prašiče

Lovimo v bližnjih hrvaških loviščih z odličnim staležem te divjadi. Cena lovnega dne za lovca je od 100 € in največ 250 €, odvisno od lovišča ter uspeha lova.

Rusija: Od 17. do 21. aprila boste ob jutranji zarji lahko naskakovali velikega petelina, v ranem jutru v kočah čakali ruševca in ob sončnem zahodu lovili kljunače na preletu. Vse to v lovišču, 180 km od Moskve, in za ceno 2.200 €, vključno z letalsko vozovnico iz Ljubljane.

Če ne boste prišli do strela na velikega petelina, vam bomo povrnili 500 €!

Nova Zelandija: 5.990 € za odstrel jelena trofejne vrednosti za zlato medaljo, vključno z letalsko vozovnico in tremi dnevi lova. Ceneje, kot je strošek enakega lova v evropskih loviščih. Odhod naše skupine na lov bo 9. aprila 2012.

Merjasec, Romunija: Tridnevni program lova in bivanja skupaj z odstrelom enega merjasca s čekani do 20 cm (srebrna medalja CIC) za 1.590 €. Termin lova naše skupine bo 5. januarja in 4. februarja. Vračilo 1.000 € za neuplenjenega merjasca!

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

K
R
O
J
A
S
T
V
O

Branko Rožman, s.p.

Erjavčeva 5, Brežice
 GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
 e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

Slavnostne
 lovske kroje,
 srajce (tudi
 z dolgimi
 rokavi),
 telovnike,
 plašče
 hubertus
 in pelerine
 izdelujemo
 po meri.

R
O
Ž
M
A
N

NOVO NA TRŽIŠČU
 NOČNA OPTIKA
DIPOL

MANLICHER LUXUS
 posebej ugodno

STEYR
 MANNLICHER
 COUNT ON IT

Blaser

SWAROVSKI
 SIG SAUER

NOVO!
 MANLICHER DUET

CDP SAUER
 ZEISS

Mikos
 Mikos, d.o.o., Poljčane
 GSM: 041/667-890
 E-mail: mikos.ksenija@siol.net

interclass
 cars d.o.o.
 servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
 (0)1 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

MAZDA
VOLVO

Ugodnosti za
 člane LD

Optik - trade

Specializirana spletna
 trgovina s športno optiko

- Celovita ponudba
- Osebno svetovanje
- Poprodajne storitve
- Paketna dostava

Zeiss	Swarovski	Leica
Schmidt & Bender	Kaps	
Kahles	Steiner	March
IOR	Premier Reticles	
Vortex	Nikon	Tasco
Hawke	Deben	Minox
EAW	Bushnell	MAK

www.optik-trade.si
info@optik-trade.si
 031 770 520

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

izvrstna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
 dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA: 270,00 €

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
 Naročila in informacije: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

STEYR

Blaser

SAUER

PUŠKARSTVO ŠPENDAL d.o.o.
 Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
 gsm: 041 399 307
 email: puskarstvo@siol.net

Prodaja vrhunskih izdelkov

ZEISS **SWAROVSKI OPTIK** **KAHLES**